ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

พิมพ์พิมล มั่นกุง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ตุลาคม 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

พิมพ์พิมล มั่นกุง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ตุลาคม 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE EFFECTS OF ANALYTICAL READING SKILL DEVELOPMENT OF MATTHAYOMSUKSA 5 STUDENTS USING CONCEPT-ORIENTED READING INSTRUCTION AND GRAPHIC ORGANIZER

PIMPIMON MANKUNG

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment

of the Requirements for the Master of Education Degree

in Curriculum and Instruction

October 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ของ พิมพ์พิมล มั่นกุง

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดาพร ปัญญาพฤกษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลำไย สีหามาตย์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ผู้ศึกษาค้นคว้า: พิมพ์พิมล มั่นกุง, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์

คำสำคัญ: การอ่านเชิงวิเคราะห์, การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์, ผังกราฟิก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกก่อนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 39 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.5466 หรือเท่ากับร้อยละ 54.66 2) ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก อยู่ในระดับมาก

Title: THE EFFECTS OF ANALYTICAL READING SKILL DEVELOPMENT OF MATTHAYOMSUKSA 5 STUDENTS USING CONCEPT–ORIENTED READING INSTRUCTION AND GRAPHIC ORGANIZER

Author: Pimpimon Mankung, Independent Study: M.Ed. (Curriculum and Instruction), University of Phayao, 2023

Advisor: Assistant Professor Wilaiphorn Witchayawat , Ph.D.

Keywords: Analytical reading, Concept–oriented reading instruction, Graphic organizer

ABSTRACT

This research aimed 1) to develop lesson plans for analytical reading utilizing Concept–oriented reading instruction with graphic organizer for Matthayomsuksa 5 students, 2) to compare the analytical reading skills of Matthayomsuksa 5 students before and after implementing instructions using Concept–oriented reading instruction and graphic organizer, and 3) to investigate the satisfaction of Matthayomsuksa 5 students regarding learning with Concept–oriented reading instruction and graphic organizer. Obtained by Cluster Random Sampling, the sample in the study consisted of 39 Matthayomsuksa 5/2 students at Chiangkhong Wittayakom School in the academic year of 2566/1, with the classroom as the sampling unit. The instruments used in this study were 1) lesson plans for analytical reading, 2) analytical reading skill tests, and 3) the satisfactory survey for Matthayomsuksa 5 students regarding their learning using Concept–oriented reading instruction and graphic organizer to develop students' analytical reading skill. Mean, standard deviation, and dependent t–test were the statistics employed to analyze the data.

The findings of this study indicated that 1) Develop lesson plans for analytical reading utilizing Concept–oriented reading instruction with graphic organizer for Matthayomsuksa 5 students The effectiveness index (E.I.) was 0.5466 or equal to 54.66%, 2) the analytical reading skills of Matthayomsuksa 5 students were higher after implementing Concept–oriented reading instruction and graphic organizer with the statistical significance level at .05, and 3) the satisfaction level of the students towards learning using Concept–oriented reading instruction and graphic organizer was high.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤกษ์ ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลำไย สีหามาตย์ กรรมการสอบ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และประสบการณ์ อีกทั้งแนะแนวทางในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.วสันต์ สรรพสุข อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, คุณครูเสกสรร เทพยศ และคุณครูปาณิสรา สำเนียงเย็น ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะ จนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงของวิทยาคม ตลอดจนคณะครูทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 และ 5/2 ปีการศึกษา 2566 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อพิชัย คุณแม่นฤมล มั่นกุง และสมาชิกครอบครัวทุกคน ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา จนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วง ขอขอบคุณนางสาวนัทธมน จันทร์ใส และเพื่อนร่วมรุ่นทุกคน ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้การศึกษาอบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยมีความรู้และประสบการณ์ จนประสบความสำเร็จในการศึกษาและก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

พิมพ์พิมล มั่นกุง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ญ

สารบัญภาพ ..... ฏ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญ 1

คำถามวิจัย 5

วัตถุประสงค์ 6

สมมติฐานการวิจัย 6

ขอบเขตการวิจัย 6

นิยามศัพท์เฉพาะ 7

ประโยชน์ที่ได้รับ 9

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 10

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 11

การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (Concept–Oriented Reading Instruction) 14

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก 23

ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ 43

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ 54

ความพึงพอใจ 63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 78
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 78
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 78
แบบแผนการวิจัย 79
การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ 79
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 86
การวิเคราะห์ข้อมูล 86
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 87
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 91
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 92
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 96
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 97
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 100
สรุปผลการวิจัย 101
อภิปรายผล 101
ข้อเสนอแนะ 105
บรรณานุกรม 106
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ 115
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 116

ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 158

ประวัติผู้วิจัย 175

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับโรงเรียนและระดับภาค วิชาภาษาไทย สาระการอ่าน ปีการศึกษา 2558-2564..... 2

ตาราง 2 แสดงสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน และตัวชี้วัดของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 13

ตาราง 3 แสดงขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ขั้น และข้อปฏิบัติทั้ง 6 ข้อของการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ 22

ตาราง 4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การ สอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 39

ตาราง 5 แสดงรูปแบบของการทดลองแบบกลุ่มเดียว สอบก่อนและหลังการทดลอง 79

ตาราง 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และจำนวนชั่วโมงของแผนการจัดการเรียนรู้ 80

ตาราง 7 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ที่ได้จากความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ 92

ตาราง 8 แสดงผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 94

ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 96

ตาราง 10 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 97

ตาราง 11 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเรื่องสั้น โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 158

ตาราง 12 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านโฆษณา โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 160

ตาราง 13 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านบทความ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 162

ตาราง 14 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านวรรณคดีในบทเรียน โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 164

ตาราง 15 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านวรรณกรรมพื้นบ้าน โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 166

ตาราง 16 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 168

ตาราง 17 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบทดสอบวัดทักษะในการอ่านเชิงวิเคราะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 170

ตาราง 18 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 172

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย 9
ภาพ 2 ผังความคิด 32
ภาพ 3 ผังมโนทัศน์ 32
ภาพ 4 ผังลำดับขั้นตอน 33
ภาพ 5 ผังแมงมุม 33
ภาพ 6 แผนภูมิขั้นบันได 34
ภาพ 7 ผังแสดงความสัมพันธ์ 34

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

สังคมปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเรียนรู้ ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากและรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร การอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในฐานะเครื่องมือในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ การอ่านเปรียบเสมือนกุญแจไขความรู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันที่ทำให้ผู้อ่านไปสู่โลกแห่งข้อมูลข่าวสาร สอดคล้องกับ มยุรฉัตร ฉัตรพุฒิชัย (2559, หน้า 4) ที่กล่าวว่า การที่โลกเราก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การอ่านดูเหมือนเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับทุกคนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การอ่านมีความสำคัญ และมีบทบาทในชีวิต ความเป็นอยู่ของคนเรามากกว่ายุคสมัยที่ผ่านมาหลายเท่า ถ้าจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า โลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งการอ่าน และการท้าทายภูมิปัญญาคงไม่เกินความจริง เราอ่านเพื่อที่จะได้ติดตามความก้าวหน้าเหตุการณ์หรือความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันท่วงที ดังนั้นการสอนการอ่านในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องเน้นพัฒนาการอ่านควบคู่กับการพัฒนาการคิด การวิเคราะห์ การตีความ เพื่อช่วยเพิ่มความรู้ และประสบการณ์ หากปราศจากการคิด การอ่านย่อมไร้ประสิทธิภาพ ดังนั้นทักษะการอ่านที่จำเป็นต่อสังคมปัจจุบันนี้ คือ ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สอดคล้องกับ ทัศนีย์ หนูนาค (2550, หน้า 46) ที่กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นการอ่านระดับสูงที่ต้องใช้การพินิจพิจารณาแยกแยะรายละเอียด โดยแยกแยะหาเหตุผล ส่วนดีส่วนบกพร่อง จุดมุ่งหมายของผู้เขียน วิธีการนำเสนอ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และสามารถประเมินหรือตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 นี้ จากความจำเป็นและความสำคัญดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศให้เป็นวาระแห่งชาติเพื่อขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาด้านการปฏิรูปทั้งระบบให้สัมพันธ์ เชื่อมโยง และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์เรียนรู้ด้วยตนเองมีลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 (จาตุรนต์ ฉายแสง, 2556, หน้า 1) ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จำเป็นต้องออกแบบให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่พร้อมต่อการใช้ชีวิตในสังคม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยถือเป็นส่วนสำคัญที่ต้องจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดค้น แยกแยะ เข้าใจ คิดวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ต้องฝึกให้ผู้เรียนเป็นนักคิด ผู้เรียนต้องรู้จักพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรู้จักการวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์รู้จักการเชื่อมโยงข้อมูลผ่านการวิเคราะห์ ซึ่งการอ่านเชิงวิเคราะห์จะเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดด้านอื่น ๆ ที่สูงขึ้นได้ ช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องต้นของสิ่งที่เกิด เข้าใจความเป็นมาของเหตุการณ์ เพื่อนำมาตัดสินใจแก้ไขปัญหาหรือตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ด้วยความสำคัญดังกล่าวครูผู้สอนภาษาไทยจึงต้องหาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

แม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะให้ความสำคัญแก่การสอนอ่าน โดยเฉพาะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้จากการอ่านพัฒนาตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ในระดับมัธยมศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 สาระการอ่าน ระดับโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ปีการศึกษา 2558-2564 มีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนต่ำกว่าระดับภาคทั้ง 7 ปี ดังตาราง 1

ตาราง 1 รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับโรงเรียนและระดับภาค วิชาภาษาไทย สาระการอ่าน ปีการศึกษา 2558-2564

ปีการศึกษา	คะแนนเต็ม	โรงเรียน		ภาค	
		คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2558	100	52.04	16.65	57.34	17.91
2559	100	61.70	18.66	66.58	19.97
2560	100	54.43	17.91	58.74	19.03
2561	100	52.73	19.63	59.75	20.65
2562	100	42.90	15.34	44.66	17.47
2563	100	48.39	18.41	50.16	19.20
2564	100	54.80	19.31	56.04	20.62

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2558-2564

จากตาราง 1 พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทย สาระการอ่าน ปีการศึกษา 2558 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนต่ำกว่าระดับภาค 5.30 คะแนน ปีการศึกษา 2559 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนต่ำกว่าระดับภาค 4.88 คะแนน ปีการศึกษา 2560 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนต่ำกว่าระดับภาค 4.31 คะแนนปีการศึกษา 2561 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนต่ำกว่าระดับภาค 7.02 คะแนน ปีการศึกษา 2562 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนต่ำกว่าระดับภาค 1.76 คะแนน ปีการศึกษา 2563 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนต่ำกว่าระดับภาค 1.77 คะแนน และปีการศึกษา 2564 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนต่ำกว่าระดับภาค 1.24 คะแนน ดังจะเห็นได้ว่าใน 7 ปีการศึกษาที่ผ่านมา คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน วิชาภาไทย สาระการอ่าน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ระดับโรงเรียนต่ำกว่าระดับภาค ซึ่งข้อมูลนี้แสดงให้เห็นถึงปัญหาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2565) ได้ประกาศรูปแบบข้อสอบและจำนวนข้อสอบในแต่ละรายวิชา (Test Blueprint) ในส่วนสาระการอ่านระบุว่าใช้ตัวชี้วัดในสาระการอ่านทั้งหมด 5 ตัวชี้วัดในการออกข้อสอบ ได้แก่ ท 1.1 ม.4-6/2 ตีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่าน ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่า เพื่อนำความรู้ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด และ ท 1.1 ม.4-6/7 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความ และรายงาน ซึ่งทั้ง 5 ตัวชี้วัดนี้เป็นตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนั้นผลการทดสอบระดับชาตินี้บ่งบอกได้ถึงการที่นักเรียนยังขาดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จึงส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนยังต่ำกว่าระดับภาค

สำหรับปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคการสอน และการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ช่วยในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งวิธีการสอนที่สามารถนำมาใช้พัฒนาทักษะด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์มีหลากหลายวิธี เช่น การเรียนแบบร่วมมือ, เทคนิค CIRC ร่วมกับชุดกิจกรรม, วิธีการสอนแบบ PANORAMA ร่วมกับเทคนิค KWLH-Plus, วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก, กลวิธี SQP2RS ร่วมกับแผนผังความคิด จากการศึกษาพบว่าการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (Concept-

Oriented Reading Instruction) หรือ CORI เป็นวิธีการสอนที่น่าสนใจอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดโดยอาศัยกลยุทธ์การอ่านแบบต่าง ๆ เพื่อหาแนวคิดและประเด็นสำคัญ สอดคล้องกับ Grab and Stoller (2011) กล่าวว่า การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นการสอนการอ่านที่มุ่งเน้นสาระ แบบความคิดรวบยอด ให้ผู้เรียนใช้กลยุทธ์การอ่านหลากหลายผ่านการอ่านเนื้อหา โดยใช้ทักษะการสืบเสาะ ให้ความสำคัญกับการกระตุ้นประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เกิดแรงจูงใจภายในที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้ เพราะความสามารถในการอ่านจะเป็นแรงผลักดันทำให้ผู้เรียนรักการอ่าน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสังเกตและสำรวจ 2) การค้นคว้า 3) การทำความเข้าใจและวิเคราะห์ และ 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการวิจัยที่ได้ทดลองนำวิธีการสอนนี้ไปใช้พัฒนาทักษะภาษาไทยหลายด้าน อาทิ สุรีรัตน์ อักษรกาญจน์ (2553) ได้ศึกษาผลการเรียนการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจและแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ทำให้นักเรียนมีสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับ เอกพงษ์ ใจสมหวัง และมีชัย เอี่ยมจินดา (2566) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI) ร่วมกับกลวิธีเอสคิวพีทูอาร์เอส (SQP2RS) ผลการวิจัยพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับกลวิธีเอสคิวพีทูอาร์เอสสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น

นอกจากการนำการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์มาเป็นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยยังได้นำแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกมาผนวกร่วมด้วย ซึ่งเป็นเทคนิคที่พัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaning Learning Theory) ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553, หน้า 1) กล่าวว่า การสอนโดยใช้ผังกราฟิกเป็นเทคนิคการสอนที่ช่วยพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลายนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถจัดระเบียบของข้อมูลที่ได้รับหรือข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้วในรูปแบบที่อธิบายได้ ซึ่งการประมวลความรู้ทั้งหมดจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด

ความคิดต่าง ๆ ออกมาได้ สอดคล้องกับ วรารัตน์ ศรีบุดดา สุวรรณี ยหะกร และศุภวรรณ์ เล็กวิไล (2561) ได้ศึกษาผลการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยการใช้ผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกเป็นรูปแบบการสอนที่ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียดทุกแง่มุมประกอบด้วยขั้นตอนการพิจารณาแยกแยะประเด็นย่อยของเรื่อง การหาข้อมูลในแต่ละส่วนย่อย การพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูล การรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ และสรุปอย่างเหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ทั้งยังจัดระบบข้อมูล แนวคิด การใช้คำ รูปแบบ และแผนภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการสร้างความจำระยะยาว

กล่าวโดยสรุป การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนรู้จักเป้าหมายของการอ่าน เลือกบทอ่านที่สนใจ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอด ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนที่ 3 การทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา เป็นขั้นตอนที่สามารถนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกมาผนวกร่วมได้ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกมุ่งเน้นพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ ช่วยให้ผู้เรียนจัดระเบียบของข้อมูล ประมวลความรู้ได้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด การทำวิจัยครั้งนี้จึงนำการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม

คำถามวิจัย

1. การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกก่อนและหลังเรียน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก อยู่ในระดับมากขึ้นไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับตัวชี้วัด ท 1.1 ม.4-6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่า เพื่อนำความรู้ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด และ ท 1.1 ม.4-6/7 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความ และรายงาน

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 7 ห้องเรียน จำนวนทั้งสิ้น 230 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 39 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เพราะแต่ละห้องมีการคละความสามารถของนักเรียน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้การอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

1. ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์
2. ความพึงพอใจของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการทำความเข้าใจรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน พินิจพิจารณาแยกแยะอย่างละเอียดให้เห็นว่าใครทำอะไรที่ไหน เมื่อไร อย่างไร โดยแยกแยะหาเหตุผล ส่วนดี ส่วนบกพร่อง จุดมุ่งหมายของผู้เขียน วิธีการนำเสนอ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และสามารถประเมินหรือตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ หมายถึง กระบวนการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ด้วยการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน 2 ด้าน ได้แก่ 1) กลวิธีการอ่าน (Cognitive Reading Strategies) และ 2) แรงจูงใจ (Reading Motivation) ซึ่งการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (Concept–Oriented Reading Instruction) หรือ CORI Guthrie, Wigfield และ Perencevich (2004) กล่าวว่า การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์แบ่งได้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 สังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) ขั้นตอนที่ 2 ค้นคว้า (Search and retrieve) ขั้นตอนที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา (Comprehend and integrate) ขั้นตอนที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Communicating to others)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ สามารถสังเคราะห์ได้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสาธิต ขั้นจัดการเรียนรู้ด้วยผังกราฟิก และขั้นสะท้อนคิด ผู้วิจัยได้เลือกผังกราฟิก 6 ประเภท ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผังความคิด ผังมโนทัศน์ ผังลำดับขั้นตอน ผังแมงมุม ผังขั้นบันได และผังแสดงความสัมพันธ์

การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก หมายถึง การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้น มโนทัศน์เป็นฐานผนวกกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) ผู้เรียนสังเกตบทอ่านเพื่อกำหนดเป้าหมายในการอ่าน และสำรวจความรู้เดิมของตนเอง เพื่อเชื่อมโยงทำความเข้าใจบทอ่าน

ขั้นตอนที่ 2 ค้นคว้า (Search and retrieve) ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ทำความเข้าใจบทอ่าน

ขั้นตอนที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา (Comprehend and integrate) อ่านเนื้อหาเพื่อนำมาวิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่า เนื้อหาสาระของบทอ่าน ซึ่งในขั้นตอนนี้ได้นำผังกราฟิกมาร่วมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยการวิจัยนี้ได้เลือกผังกราฟิก 6 ประเภท ที่เหมาะกับเนื้อหาสาระวิชา มาตรฐานตัวชี้วัด วิชาภาษาไทยของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ ผังความคิด ผังมโนทัศน์ ผังลำดับขั้นตอน ผังแมงมุม ผังแบบขั้นบันได และผังแสดงความสัมพันธ์ โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสาธิต และขั้นจัดการเรียนรู้ด้วยผังกราฟิก

ขั้นตอนที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Communicating to others) นักเรียนนำผลการอ่านมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นและครู เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่าน ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการรวมขั้นสะท้อนคิดจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกและขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เข้าด้วยกัน เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ใช้วิธีการเดียวกันและมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกของนักเรียนที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล โดยประเมินจากแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ทำให้สามารถเข้าใจรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน พิจารณาแยกแยะองค์ประกอบทุกแง่มุม จุดมุ่งหมายของผู้เขียน วิธีการนำเสนอ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และสามารถประเมินหรือตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้

2. ครูได้แนวทางสำหรับการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกในระดับชั้นอื่น หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

3. โรงเรียนได้แนวทางในการยกระดับทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนให้สูงขึ้น

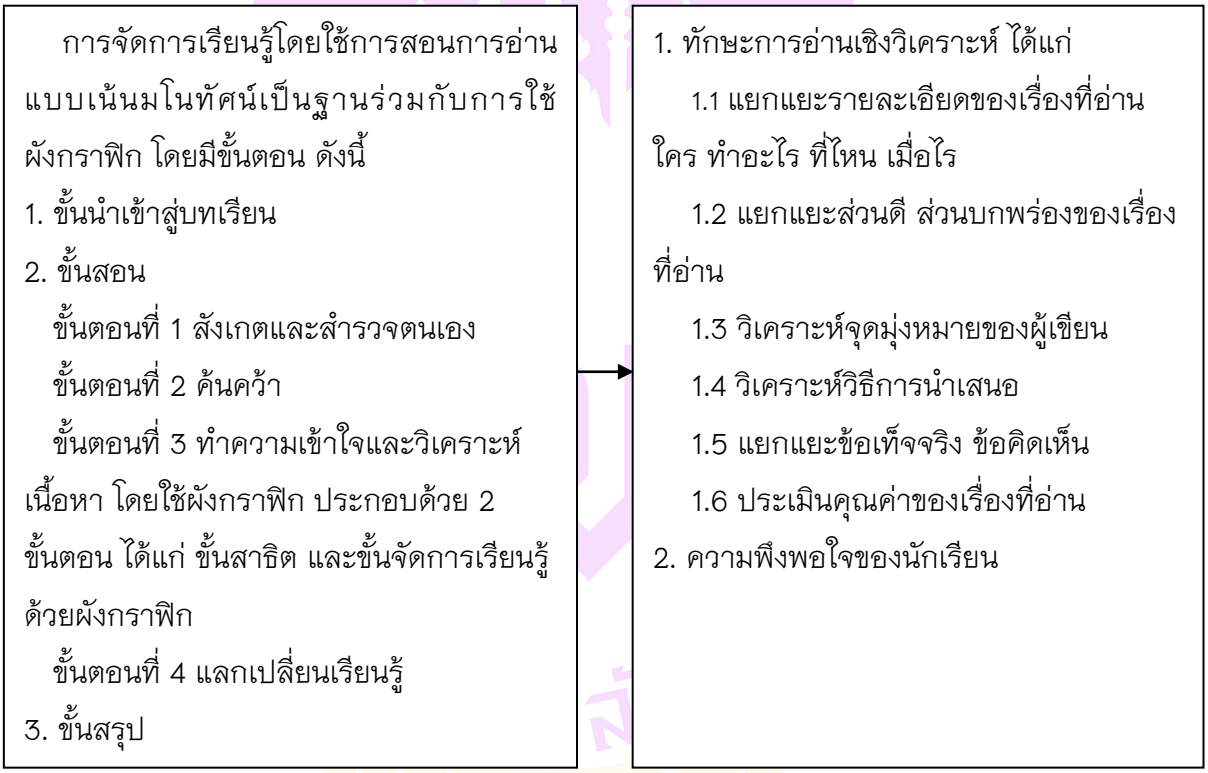

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้เสนอตามหัวข้อดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (Concept-Oriented Reading Instruction) (CORI)
   - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์
   - 2.2 ความสำคัญของการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์
   - 2.3 ขั้นตอนการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์
   - 2.4 ข้อปฏิบัติในการจัดการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก
   - 3.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก
   - 3.2 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก
   - 3.3 ขั้นตอนการสร้างผังกราฟิก
   - 3.4 ประเภทของผังกราฟิก
   - 3.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก
   - 3.6 ประโยชน์ของผังกราฟิก
4. ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์
   - 4.1 ความหมายของการอ่าน
   - 4.2 ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์
   - 4.3 ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์
   - 4.4 ขั้นตอนการอ่านเชิงวิเคราะห์
   - 4.5 วิธีการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์
   - 4.6 ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์
   - 4.7 การวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์

5. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้
   5.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้
   5.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้
   5.3 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้
   5.4 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
   5.5 การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้
6. ความพึงพอใจ
   6.1 ความหมายของความพึงพอใจ
   6.2 ลักษณะและวิธีการประเมินความพึงพอใจ
   6.3 ความพึงพอใจในการเรียน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   7.1 งานวิจัยในประเทศ
   7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551, หน้า 37–38) กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ทั้งนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังได้กล่าวไว้ว่า ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ เพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงมีทั้งหมด 5 ทักษะ ดังนี้

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ การวิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง และภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมุ่งเน้นสาระการอ่าน มีรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ดังนี้

ตาราง 2 แสดงสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน และตัวชี้วัดของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4–6	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้องไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย 1. บทร้อยแก้วประเภทต่าง ๆ เช่น บทความ นวนิยาย และความเรียง 2. บทร้อยกรอง เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และลิลิต
	2. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน 3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล 4. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น 1. ข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน 2. บทความ 3. นิทาน 4. เรื่องสั้น 5. นวนิยาย 6. วรรณกรรมพื้นบ้าน

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
5. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่านและเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล 6. ตอบคำถามจากการอ่านประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด 7. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน 8. สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ	7. วรรณคดีในบทเรียน 8. บทโฆษณา 9. สารคดี 10. บันเทิงคดี 11. ปาฐกถา 12. พระบรมราโชวาท 13. เทศนา 14. คำบรรยาย 15. คำสอน 16. บทร้อยกรองร่วมสมัย 17. บทเพลง 18. บทอาเศียรวาท 19. คำขวัญ
9. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (Concept-Oriented Reading Instruction)

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับการพัฒนาขึ้นในปี ค.ศ. 1993 โดย John T. Guthrie ร่วมกับคณะ เพื่อสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างแรงจูงใจในการอ่าน กระตุ้นทักษะในการอ่านให้แก่ผู้เรียน การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ออกแบบมาเพื่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่านกับเนื้อหา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานแบบร่วมมือ และความสามารถในการเรียนรู้

สุรีรัตน์ อักษรกาญจน์ (2553, หน้า 18) กล่าวว่า การเรียนการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ได้แนวคิดมาจากการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา (Content-based Instruction) ซึ่งเน้นการประสานเนื้อหากับวัตถุประสงค์ของการสอนภาษา โดยจัดการเรียนการสอนแบบเน้นให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาเนื้อหา และการทำกิจกรรม ครูสามารถ

สร้างบทเรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงได้ โดยใช้เนื้อหากำหนดรูปแบบของภาษา หน้าที่ของภาษา และทักษะย่อย

Grabe and Stoller (2011) กล่าวว่า การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ มุ่งเน้นสาระหัวข้อมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องในมุมกว้างแบบบูรณาการ ซึ่งวัยรุ่นมีอุปนิสัยช่างคิดวิเคราะห์วิจารณ์จะสามารถเชื่อมความสัมพันธ์เรื่องต่าง ๆ ได้ ซึ่งนับเป็นการช่วยส่งเสริมการเรียนภาษา รวมทั้งการเรียนเนื้อหา เพิ่มแรงจูงใจในการอ่าน และเพิ่มระดับความสนใจในการอ่านด้วย ทั้งนี้ได้สรุปข้อดีของการใช้การเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา ดังนี้

1. เนื้อหาและสื่อการสอนที่ถูกปรับ และพัฒนาโดยยึดหัวข้อเป็นหลัก ง่ายต่อการจำและการเรียนรู้

2. การนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวเนื่องกัน และมีความหมาย จะนำไปสู่กระบวนการการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง และดียิ่งขึ้น

3. เมื่อผู้เรียนมีแรงจูงใจ และมีความสนใจในการเรียนก็จะทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ดี และจดจำข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างละเอียด

4. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง เมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรม หรืองานที่ซับซ้อนขึ้น นอกจากนั้นผู้เรียนยังรู้สึกผ่อนคลาย เพราะไม่ได้เน้นกฎเกณฑ์ทางภาษา หรือจำกัดเวลาในการเรียนเนื้อหามากจนเกินไป

การเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา เป็นการเน้นที่บทอ่าน เพราะเชื่อว่าการใช้บทอ่านที่ผู้เรียนสนใจ หรือมีความรู้ ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจบทอ่านได้เร็ว และมีแรงจูงใจในการอ่านเพิ่มขึ้น ดังนั้นผู้สอนจึงต้องสำรวจความสนใจ และเรื่องที่ผู้เรียนเคยอ่าน หรือรู้มาก่อนแล้วจึงจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอน พร้อมทั้งใช้กลวิธีในการสอนที่หลากหลาย เช่น การสาธิต การอธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาสาระของบทอ่าน

การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ต้องการปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่

1. ผู้เรียนสามารถใช้กลวิธีทางการรับรู้ได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้เดิมและสรุปผลที่ได้อย่างสมเหตุสมผล

2. ผู้เรียนต้องใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีความอยากเป็นผู้เรียนที่ดี ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจสูงจะสามารถใช้กลวิธีทางการอ่านได้ดีเช่นกัน

การเรียนการสอนทั่วไปมักแยกการกระตุ้นแรงจูงใจ และการกระตุ้นการรับรู้ออกจากกัน ผู้สอนหลายท่านให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่อยากอ่านด้วยตนเองช่วยกระตุ้นแรงจูงใจในการอ่าน แต่มักไม่สอนการใช้กลวิธีในการอ่านไปพร้อมกัน เพราะคิดว่าการเรียนกลวิธีเป็นเรื่องยาก และ

ไม่น่าสนุก แต่ในความเป็นจริงแล้วการกระตุ้นแรงจูงใจไปพร้อมกับการใช้กลวิธีในการอ่านนั้น ถือเป็นสิ่งท้าทายสำหรับผู้สอน การใช้กลวิธีที่เอื้อต่อการอ่าน ช่วยเพิ่มแรงจูงใจ และการมีแรงจูงใจในการอ่านจะช่วยพัฒนาการใช้กลวิธีในการอ่าน ดังนั้นการเพิ่มแรงจูงใจ และการใช้กลวิธีนั้นควรพัฒนาควบคู่กัน

นอกจากนี้ หลักการทางจิตวิทยา และการศึกษาของการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ หลักการต่าง ๆ ในจิตวิทยาทางการศึกษา เช่น การให้ทางเลือกในการตัดสินใจแก่ผู้เรียน และการใช้บทเรียนที่กระตุ้นความสนใจนั้นเป็นข้อปฏิบัติทางการเรียนการสอนที่มีฐานมาจากงานวิจัย เพราะการศึกษา และทดลองหลายชิ้นที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของข้อปฏิบัติเหล่านี้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของเด็ก แต่ถึงอย่างไรก็ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ในห้องเรียนด้วย เช่น การให้ทางเลือกในการตัดสินใจแก่ผู้เรียนนั้นต้องสอดคล้องกับงานหรือหน้าที่ที่จะมอบหมายให้ผู้เรียน โดยเลือกให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน จากการศึกษาพบว่า ตัวเลือกในที่นี้อาจเป็นได้ทั้งสิ่งที่เป็นโอกาสที่ท้าทายกับผู้เรียนไปจนกระทั่งสิ่งที่ทำได้ยาก และผู้เรียนไม่อยากทำก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าตัวเลือกใดสามารถสร้างแรงจูงใจในการอ่านให้ผู้เรียนได้ ดังนั้น หลักการสำคัญ 2 ประการ ของการสอนการอ่านแบบมโนทัศน์ ได้แก่

1. การสนับสนุนการใช้กลวิธีในการรับรู้เพื่อสร้างความรู้ในขณะอ่าน
2. การสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาแรงจูงใจในการอ่านเพื่อการพัฒนานิสัยรักการอ่านในระยะยาว

หลักการสำคัญ 2 ประการ ของการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์จะเกิดผลได้โดยการสอนแบบยึดแนวคิดเป็นหลัก เมื่อผู้เรียนพยายามทำความเข้าใจแนวคิดหลัก พวกเขาจะใช้กลวิธีการอ่าน เช่น การสรุปเนื้อหา และซึมซาบกลวิธีเหล่านี้ไปโดยปริยาย นอกจากนี้ความสนใจและแรงจูงใจในการอ่าน จะถูกกระตุ้นโดยการแสดงความคิดต่าง ๆ แนวความคิดที่น่าสนใจลักษณะนี้มีความสำคัญต่อการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ และช่วยสร้างแรงจูงใจสำหรับการพัฒนาการอ่านระยะยาว

สรุปได้ว่า การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ เป็นการสอนที่เน้นเนื้อหา เน้นสาระจากสิ่งที่อ่าน โดยผู้สอนสำรวจความสนใจและเรื่องที่ผู้เรียนเคยอ่านหรือรู้มาก่อนแล้ว นำมาจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน เพราะเชื่อว่าการใช้บทอ่านที่ผู้เรียนสนใจหรือมีความรู้หรือประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจบทอ่านได้เร็วขึ้น พร้อมทั้งใช้กลวิธีในการสอนที่หลากหลาย เช่น การสาธิต การอธิบาย ทั้งนี้นอกจากจะเพิ่มแรงจูงใจในการอ่านให้ผู้เรียนแล้ว ผู้สอนต้องสอนกลวิธีในการรับรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อสร้างความรู้ในขณะอ่าน

ความสำคัญของการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

นักศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ดังนี้

Azis & Amri (2015) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์นั้น สามารถช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างดี อันจะช่วยเพิ่มความเข้าใจในการอ่านข้อความบรรยายของนักเรียน แต่ในการจัดการเรียนรู้นั้นยังมีปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพของกระบวนการสอนและการเรียนรู้ได้ เช่น การจัดการห้องเรียน กิจกรรมในห้องเรียน สื่อการสอน เป็นต้น

Wigfield and others (2004) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์นั้น มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการอ่านที่แท้จริงของนักเรียน และการรับรู้ความสามารถของตนเอง เห็นได้จากพฤติกรรมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีส่วนร่วมในการอ่านมากขึ้น ส่งผลให้ทักษะการอ่านดีขึ้น มีแรงจูงใจในการอ่านมากขึ้น เพราะนักเรียนได้ใช้ความรู้เดิมมาทำความเข้าใจกับบทอ่านใหม่ ๆ ทั้งยังได้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนร่วมชั้น

สรุปได้ว่า การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้การอ่านได้อย่างดี เพราะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทอ่านควบคู่กับการสร้างแรงจูงใจในการอ่าน ทำให้นักเรียนอยากอ่านและอยากเรียนรู้

ขั้นตอนการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

อโนมา โรจนาพงษ์ และสิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา (2556, หน้า 259) กล่าวว่า กระบวนการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ประกอบด้วย 4 ขั้น ดังนี้

ขั้น 1 สังเกตและสร้างความสนใจ เป็นขั้นการกระตุ้นความสนใจให้เกิดเป็นแรงจูงใจในการอ่าน โดยใช้สื่อการเรียน ได้แก่ คลิปวิดีโอ ภาพยนตร์ ข่าว ฯลฯ เป็นกิจกรรมกระตุ้นความอยากรู้ และคิดทบทวนความรู้ ประสบการณ์เดิมก่อนการลงมืออ่าน

ขั้น 2 ขั้นค้นคว้าและเรียกคืน เป็นระยะที่ผู้สอนแนะนำวิธีการอ่าน โดยผู้สอนต้องเป็นต้นแบบในการอ่านแล้วควบคุมความเข้าใจของผู้เรียนให้สามารถนำกลวิธีการอ่านนั้นไปค้นคว้าการอ่านบทความอื่น ๆ และเรียกคืนความรู้กลวิธีในการอ่านได้

ขั้น 3 ทำความเข้าใจและบูรณาการ เป็นขั้นของการอ่านเนื้อหาด้วยกลวิธีที่ได้เรียนรู้มาในขั้น 2 ผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Social Interactions) จะช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลได้และสร้างความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น ในระยะนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้การคัดสรรรายละเอียดสำคัญ การเปรียบเทียบข้อมูล และสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการอ่าน

ขั้น 4 ขั้นสื่อสารกับผู้อื่น ในขั้นนี้ ผู้เรียนจะสามารถแสดงความรู้ใหม่ และข้อค้นพบที่ได้จากการอ่านบทความวิจัย ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แสดงความเข้าใจผ่านการอภิปราย การโต้วาที หรือการเขียนสื่อความ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารที่ดี การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแสดงผลงาน

Guthrie and others (2004) กล่าวว่า ขั้นตอนของการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์มี 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. สังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize)
2. ค้นคว้า (Search and retrieve)
3. ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา (Comprehend and integrate)
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Communicating to others)

โดยในแต่ละขั้นตอน ได้กำหนดบทบาทและภาระงานของผู้เรียน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สังเกตและสำรวจตนเอง ผู้เรียนสังเกตบทอ่านเพื่อกำหนดเป้าหมายในการอ่าน และสำรวจความรู้เดิมของตนเองเพื่อเชื่อมโยงทำความเข้าใจบทอ่าน ในขั้นนี้จะช่วยเสริม และกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นอยากเรียนของนักเรียน

ขั้นที่ 2 ค้นคว้า ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ทำความเข้าใจบทอ่าน ครูต้องแนะนำกลวิธีการสืบค้นความรู้ เพื่อให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ทำความเข้าใจบทอ่านได้

ขั้นที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา อ่านเนื้อหาเพื่อนำมาวิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่า เนื้อหาสาระของบทอ่าน เป็นขั้นตอนลงมือการอ่านเนื้อหา นักเรียนรู้กลวิธีการอ่านเพื่อนำมาวิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่าเนื้อหาสาระของบทอ่าน

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เรียนนำผลการอ่านมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นและครู เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่าน เป็นขั้นที่นักเรียนเอาความรู้ที่ได้รับจากการอ่านนั้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นและครูเพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่าน ครูอาจใช้วิธีการจัดอภิปรายความรู้ให้นักเรียนเอาความรู้ออกมาใช้

สรุปได้ว่า ขั้นตอนในการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สังเกตและสำรวจตนเอง เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ อยากเรียนรู้ เกิดแรงจูงใจในการอ่าน นักเรียนสังเกตบทอ่านแล้วกำหนดเป้าหมายในการอ่านและสำรวจความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเองเกี่ยวกับบทอ่าน ขั้นที่ 2 ค้นคว้า ครูนำเสนอกลวิธีการอ่าน แนะนำการสืบค้นความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจบทอ่านในประเด็นที่สงสัย ขั้นที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา นักเรียนอ่านตามกลวิธี เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์

ตีความ ประเมินค่า เนื้อหาสาระของบทอ่านทุกแง่มุมอย่างละเอียด และขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักเรียนนำข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นและครู เพื่อสรุปเป็นประเด็นสำคัญของบทอ่าน ครูอาจใช้รูปแบบของการอภิปราย โต้วาที มาช่วยในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อปฏิบัติในการจัดการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

การสร้างปฏิสัมพันธ์ในการพัฒนาการอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้การปฏิสัมพันธ์การอ่าน ซึ่งประกอบด้วยการทำหน้าที่ร่วมกันของกลวิธีในการทำความเข้าใจในเชิงจิตวิทยา และกระบวนการเสริมสร้างแรงจูงใจในการอ่าน หากได้รับการพัฒนาความสัมพันธ์เช่นนี้อย่างต่อเนื่องจะทำให้การเรียนการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจมีประสิทธิภาพ รวมถึงเพิ่มกระบวนการสร้างแรงจูงใจในการอ่าน กระบวนการเชิงจิตวิทยา และกระบวนการแบบเน้นมโนทัศน์ภายในห้องเรียนด้วยการใช้การสอนแบบเน้นมโนทัศน์ เทคนิคนี้ต้องการให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ 4 ประการ ได้แก่

1. นักเรียนต้องอ่านแบบมีส่วนร่วม มีความสามารถทางปัญญาอันนำไปสู่ทักษะความเข้าใจ และกลยุทธ์ทางปัญญาสำหรับการเรียนรู้จากตำรา สามารถใช้ความรู้พื้นฐาน สามารถตั้งคำถาม สามารถค้นหาข้อมูล สามารถสรุปข้อมูลได้ถูกต้อง รวมไปถึงสามารถจัดระเบียบความรู้ที่ค้นพบใหม่ได้

2. นักเรียนมีแรงจูงใจที่จะอ่าน อยากจะเรียนรู้ มีความพอใจในการอ่านของตนเองเมื่อประสบความสำเร็จ หากนักเรียนรู้สึกว่าสิ่งที่อ่านนั้นยาก ก็จะต้องใช้ความพยายามจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายในการอ่านนั้น

3. นักเรียนต้องเชื่อมโยงความรู้ โดยรวบรวมความรู้เดิมของตนเอง ทบทวนความรู้เดิมและจดบันทึกในสิ่งที่จำได้ ทำความเข้าใจในความรู้เดิมและระหว่างการอ่านก็ค่อย ๆ เพิ่มเติมความรู้ใหม่เข้าไปอย่างมีสติ ขยายแนวคิดความรู้ออกไปให้กว้างขึ้น

4. นักเรียนต้องมีส่วนร่วมกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการเรียนรู้ โดยใช้การสร้างปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนในการพัฒนาการอ่าน เป็นการทำหน้าที่ร่วมกันของกลวิธีในการทำความเข้าใจในเชิงจิตวิทยา และกระบวนการเสริมสร้างแรงจูงใจในการอ่าน หากนักเรียนได้รับการพัฒนาความสัมพันธ์เช่นนี้อย่างต่อเนื่องจะทำให้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

Guthrie and others (2004) กล่าวว่า ขั้นตอนในการสอนแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI) 4 ขั้นตอน มีแนวทางในปฏิบัติอีก 6 ข้อ ที่สามารถนำมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

1. การกำหนดเป้าหมายในการแสวงหาความรู้ (Knowledge goals) การใช้เนื้อหาในการเรียนการสอนทักษะการอ่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน โดยอาศัยขอบข่ายความรู้ที่มี เน้นความเข้าใจของผู้เรียน เป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อแรงจูงใจ และการเรียนรู้กลวิธีในการเรียน กลวิธีที่จำเป็นในการอ่านที่มีประสิทธิภาพ เช่น การตั้งคำถามด้วยตนเอง การใช้พื้นความรู้เดิม การสังเกตความเข้าใจในการอ่านของตนเอง การหาข้อมูลและการสังเคราะห์ข้อมูลหลากหลายเพื่อทำความเข้าใจสาระความรู้

2. การสร้างปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริง (Real word interaction) เมื่อกำหนดเป้าหมายแล้ว ผู้สอนที่มีประสิทธิภาพจะเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมที่มีปฏิกิริยาตอบโต้ในสถานการณ์จริง การฝึกการมีปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์จริง จะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่ลงมือปฏิบัติจริง เช่น การสังเกต การจัดการทดลอง การจำลองสถานการณ์หรือการดูวีดิทัศน์เหตุการณ์ต่าง ๆ การปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์จริงถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี เพราะวิธีนี้ช่วยกระตุ้นผู้เรียนโดยอัตโนมัติในการฝึกการเชื่อมความสัมพันธ์ของบทความเข้ากับสถานการณ์จริง

3. การมีบทอ่านที่น่าสนใจในปริมาณมากพอ (An abundance of Interesting Text) การใช้บทอ่านที่น่าสนใจในการเรียนการสอน หมายถึง การเรียนการสอนจากตำราหรือหนังสือหลาย ๆ เล่ม คู่มือ และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการศึกษา การเตรียมบทอ่านที่หลากหลายและกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงเนื้อหากับแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจ และความสำเร็จในการอ่าน ในข้อปฏิบัติข้อนี้ บทอ่านจะเปรียบเหมือนแหล่งอ้างอิงแหล่งเรียนรู้และเครื่องมือในการเรียนรู้

4. การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Autonomy support) การฝึกฝนให้ผู้เรียนมีปัจจัยกระตุ้นจากตัวผู้เรียนเองจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จริงในการควบคุม และตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมการอ่านของพวกเขา ภายใต้เงื่อนไขนี้ ผู้เรียนสามารถฝึกการตัดสินใจในตัวเลือกที่มีจำกัด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนควบคุมการเรียนของตนได้ส่วนหนึ่ง ในปัจจัยกระตุ้นที่มาจากผู้เรียนนั้น ผู้สอนสามารถพูดคุยเรื่องปริมาณงานที่จะมอบหมาย ให้โอกาสผู้เรียนพิจารณาลำดับงานที่ได้รับมอบหมาย และให้สิทธิในการตัดสินใจเลือกวิธีการหรือรูปแบบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง ตามทฤษฎีนี้การเรียนการสอนโดยใช้เนื้อหาที่คัดสรรมาโดย

ผู้เรียนเองนั้นจะมีความน่าสนใจมากกว่า และผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะทำได้ดีกว่าการที่ครูเป็นผู้เลือกเนื้อหาให้

5. การสอนกลวิธีในการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ (Strategy instruction) การฝึกปฏิบัติการสอนกลวิธีนั้น หมายถึง การจัดการเรียนการสอนภายใต้ขั้นตอนของการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ในการสอนกลวิธีนี้ ได้มีการสอดแทรกไว้ตามหลักการสอนกลวิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้แก่ การกระตุ้นความรู้เดิม การจดบันทึก การอ่าน จับใจความ การสรุป การสร้างสัญลักษณ์ช่วยสื่อความหมาย และการปะติดปะต่อสิ่งที่อ่านให้เป็นเรื่องราว กลวิธีทั้งหมดนี้ ผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นต้นแบบตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ กลวิธีเพื่อความเข้าใจในการอ่านเหล่านี้ จะถูกถ่ายทอดไปยังผู้เรียน 4 ขั้นตอน ด้วยเหตุนี้การสอนกลวิธีจะช่วยเติมเต็มความต้องการด้านแรงจูงใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการรับรู้ด้วยตนเอง และยังช่วยเติมเต็มความต้องการทางการรับรู้ที่มีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจเนื้อหาด้วย

6. การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ (Collaboration support) การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ หมายถึง การที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งอาจเกิดเป็นคู่ เป็นกลุ่มย่อย หรือกลุ่มใหญ่ก็ได้ การให้ความร่วมมืออาจหมายรวมถึงการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะประกอบด้วย เป้าหมายกลุ่ม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล และการแข่งขันระหว่างกลุ่ม ด้วยปัจจัยกระตุ้นการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือนี้ ผู้เรียนจะรู้สึกถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันภายในห้องและอาจทำให้ผู้เรียนทุ่มเทให้กับการอ่านเพิ่มขึ้น

ข้อปฏิบัติทั้ง 6 ข้อ ของการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์นี้ จะทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพต่อเมื่อ ข้อปฏิบัติทั้ง 6 ข้อ ได้หลอมรวมกัน เพราะข้อปฏิบัติแต่ละข้อต่างก็เป็นส่วนประกอบที่มีค่า กล่าวคือ ผู้อ่านจำเป็นต้องมีปัจจัยกระตุ้นทั้งทางการรับรู้ และการจูงใจ แรงจูงใจของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นได้ด้วยการปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริง บทอ่านที่น่าสนใจ ปัจจัยกระตุ้นการเรียนรู้ที่มาจากตัวผู้เรียน และการสนับสนุนการให้ความร่วมมือ ส่วนอีกแง่หนึ่งความสามารถในการรับรู้จะเพิ่มขึ้นได้ด้วยการสอนกลวิธีในการเรียนโดยตรง ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ขั้น และข้อปฏิบัติทั้ง 6 ข้อของการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์สามารถสรุปและแสดงตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ในตางราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ขั้น และข้อปฏิบัติทั้ง 6 ข้อของการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

การใช้ CORI ในการสอน	ข้อปฏิบัติ	ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอน
ขั้นที่ 1 สังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize)	1. การกำหนดเป้าหมายในการแสวงหาความรู้ 2. การสร้างปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริง	– การจัดการเรียนรู้โดยใช้หัวข้อที่เน้นให้จับใจความหลัก/ให้ผู้เรียนตั้งคำถามตามเป้าหมายทางการเรียนรู้/ใช้ความเห็นที่กว้าง และแนวความคิดมาสนับสนุน/ให้ความสำคัญกับความคิดรวบยอดในการอ่าน – การจัดกิจกรรมให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง/การตั้งคำถามที่เชื่อมโยงกับการอ่าน/การจำลองสถานการณ์ประวัติศาสตร์เพื่อเป็นพื้นฐานในการสอนอ่านและเขียน/การเลือกเนื้อหาหรือบทความสัมพันธ์กับแต่ละคน
ขั้นที่ 2 ค้นคว้า (Search and retrieve)	3. การมีบทอ่านที่น่าสนใจที่มีปริมาณ มากพอ	– การเลือกหนังสือที่มีวางจำหน่ายในราคาที่เหมาะสำหรับทุกคน/การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหนังสือกับมัลติมีเดีย/การคละบทความต่าง ๆ/การให้ตัวอย่างเป็นรูปภาพ แผนภูมิ หรือแอนิเมชัน/การโยงใจความของวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมกับวรรณคดีคลาสสิก/การใช้บทความหรือเนื้อหาที่ตอบรับกับกระแสวัฒนธรรมที่พูดถึง นิสัยของวัยรุ่น ประเด็นที่เป็นที่โจทย์ขานและวิกฤตการณ์ทางสังคม/สร้างความหลากหลายในระดับความยากง่ายของเนื้อหาที่ใช้ในห้องเรียน
ขั้นที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา (Comprehend and integrate)	4. การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 5. การสอนกลวิธีการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ	– การให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเนื้อหาหรือบทอ่านเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเรียน/นำข้อเสนอของผู้เรียนมาประกอบในการตัดสินใจต่าง ๆ /ให้ผู้เรียนเขียนคำวิจารณ์เพื่อประเมินงานตนเอง – การสอนวิธีการอ่านโดยตรง/การแนะนำการใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจในการอ่าน เช่น การกระตุ้นความรู้ที่มีอยู่เดิม การจดบันทึก การอ่านจับใจความ การสรุป การสร้างสัญลักษณ์เพื่อช่วยสื่อความหมาย

ตาราง 3 (ต่อ)

การใช้ CORI ในการสอน	ข้อปฏิบัติ	ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอน
ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Communicating to others)	6. การสนับสนุนการให้ความร่วมมือ	– การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มของผู้เรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเกี่ยวกับแนวคิดหลักของกลุ่ม/การช่วยเหลือและพึ่งพาอาศัยกันของสมาชิกในกลุ่ม (ผู้เรียนร่วมมือกันเพื่อเป้าหมายที่มีร่วมกัน)/การใช้ความเชี่ยวชาญส่วนบุคคลเพื่อเรียนรู้และแบ่งปันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม/สร้างมาตรฐานในการปฏิสัมพันธ์กันและประเมินมาตรฐานนี้เสมอ/การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกลุ่ม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ สรุปได้ว่า การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ หมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นการฝึกทักษะการอ่านวิเคราะห์ ตีความประเมินค่า ประสานข้อมูลที่มีอยู่ในเรื่องให้มีความสอดคล้องกันและสามารถอธิบายออกมาเป็นความคิดรวบยอดได้ตามเนื้อหาสาระของวรรณกรรมที่อ่าน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระสำคัญของบทอ่าน โดยนำขั้นตอนในการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สังเกตและสำรวจตนเอง 2) ค้นคว้า 3) ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาบูรณาการกับข้อปฏิบัติของการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ทั้ง 6 ข้อ ได้แก่ 1) กำหนดเป้าหมายในการแสวงหาความรู้ 2) การสร้างปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริง 3) การมีบทอ่านที่น่าสนใจที่มีปริมาณมากพอ 4) การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 5) การสอนกลวิธีในการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ 6) การสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก

ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ดังนี้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544, หน้า 126) ได้ให้ความหมายว่า แบบของการสื่อสารเพื่อใช้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบ มีความเข้าใจง่าย กระชับ กะทัดรัด ชัดเจน แผนภูมิกราฟิกได้มาจากการนำข้อมูลดิบหรือความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาจัดทำข้อมูลต้องใช้ทักษะการคิด เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การจัดประเภทลำดับ การใช้

ตัวเลข เช่น ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และการสรุป เป็นต้น จากนั้นจะมีการเลือกแบบแผนภูมิกราฟิกเพื่อนำข้อมูลที่จัดทำแล้วตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้นำเสนอต้องการ

Clarke (1991, หน้า 37–38) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกช่วยให้ผู้เรียนจัดระบบความคิดของตนเองทั้งในด้านการอ่านและการเขียน และยังช่วยในด้านการฟังและการพูด เกิดความสามารถในการคิดระหว่างการเรียนรู้ในชั้นเรียน ดังนั้นผู้สอนควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างถ่องแท้ พัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เรียน

Rice (1994, หน้า 2) ได้ให้ความหมายว่า สามารถใช้เป็นกลยุทธ์ที่ผู้สอนและผู้เรียนสร้างขึ้นเองหรือทั้งผู้เรียนและผู้สอนสร้างร่วมกันโดยใช้คำหรือวลีสั้น ๆ เพื่อสรุปความเข้าใจในเนื้อหาตำราเรียน

Berger (2004, หน้า 5) ได้ให้ความหมายว่า แผนภูมิกราฟิกเป็นการนำเสนอความเข้าใจแนวความคิด ความรู้ หรือข้อมูลที่ร่วมกัน ทั้งข้อความและรูปภาพ เช่น ปฏิทิน แผนที่ แผนภูมิความสัมพันธ์ และแผนภูมิกราฟิกนำเสนอ เป็นต้น แผนภูมิกราฟิกทำให้เราเข้าใจโครงสร้างและความสัมพันธ์

จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ช่วยจัดระบบความคิดของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถสร้างขึ้นเองหรือผู้เรียนและผู้สอนสร้างร่วมกันได้ เพื่อสรุปความเข้าใจในเนื้อหา ในการสร้างผังกราฟิกได้มาจากการนำข้อมูลดิบมาจัดทำข้อมูลโดยใช้ทักษะการคิดที่หลากหลาย เช่น การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การสังเกต การจัดประเภทลำดับ การใช้สถิติ การสรุป แล้วเลือกผังกราฟิกที่เหมาะสมกับข้อมูล เพื่อนำเสนอข้อมูลที่จัดทำแล้วตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก

สุปรียา ตันสกุล (2540, หน้า 7–22) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกขึ้น ประกอบด้วยทฤษฎีและแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful Learning Theory) เชื่อว่าในสมองของมนุษย์มีการจัดความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้อย่างมีระบบในลักษณะที่เป็นโครงสร้างเรียกว่า “โครงสร้างทางปัญญา” สามารถจัดลำดับความสัมพันธ์เชื่อมโยงจากมโนทัศน์ที่กว้างและครอบคลุมลงมาจนถึงมโนทัศน์ย่อยที่เฉพาะเจาะจง ดังนั้นการเรียนรู้ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงควรเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายที่ผู้เรียนสามารถนำการเรียนรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือมโนทัศน์ที่มีอยู่แล้ว

2. ทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิม (Schema Theory) โครงสร้างของความคิดมีลักษณะเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายเป็นระบบที่แสดงถึงมโนทัศน์ต่าง ๆ ที่ถูกเก็บไว้ในความจำเป็นตัวแทนของความรู้ที่เกี่ยวกับมโนทัศน์ต่าง ๆ โดยมีมโนทัศน์ใหญ่ที่กว้างครอบคลุมเชื่อมโยงด้วยมโนทัศน์ย่อย ๆ ที่มีเฉพาะเจาะจง เป็นการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ที่บุคคลมี เพื่อใช้ประโยชน์ในการคาดคะเน ตีความข้อมูลใหม่ ปรับข้อมูลให้เข้ากับข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว และเก็บข้อมูลนั้นไว้ใช้ต่อไป

3. ทฤษฎีการประมวลข้อมูล แนวคิดทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) เริ่มตั้งแต่รับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมเข้าสู่ความจำมีองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ความจำข้อมูล (Information Storage) ประกอบด้วย

3.1.1 ความจำรู้สึกสัมผัส (Sensory Memory) คือ ความจำที่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอกมาสัมผัสกับประสาทรับความรู้สึก แล้วทำให้เกิดเป็นความรู้สึกขึ้น ข้อมูลใดหากรับมาแล้วไม่มีการตีความ เนื่องจากผู้เรียนขาดความสนใจหรือไม่เห็นประโยชน์ ข้อมูลนั้นจะเลือนหายไปอย่างรวดเร็ว

3.1.2 ความจำระยะสั้น (Short-Term Memory) หรือความจำปฏิบัติการเป็นความจำที่เกิดขึ้นหลังจากการรับรู้สิ่งเร้าที่ได้รับการตีความ เก็บข้อมูลชั่วคราวประมาณ 5-9 ตัว และหากไม่มีการทบทวนหรือทำซ้ำ ข้อมูลจะหายไปภายใน 20 วินาที

3.1.3 ความจำระยะยาว (Long-Term Memory) เป็นความจำที่มีความคงทนเมื่อต้องการใช้สามารถเรียกคืนได้ สิ่งที่อยู่ในความจำระยะยาวมี 2 ลักษณะ คือ ความจำเหตุการณ์ (Episodic Memory) และความจำความหมาย (Semantic Memory) เกี่ยวกับข้อเท็จจริง มโนทัศน์ กฎ หลักการต่าง ๆ

3.2 กระบวนการทางปัญญา (Cognitive Processes) ประกอบด้วย

3.2.1 การใส่ใจ (Attention) คือ การที่ผู้เรียนเลือกข้อมูลจากการรู้สึกสัมผัสแล้วเคลื่อนย้ายข้อมูลเข้าสู่ความจำระยะสั้น เพื่อรับการประมวลผลต่อไป

3.2.2 การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการที่ทำให้สิ่งที่รับเข้าไปเกิดความหมาย เมื่อผู้เรียนเลือกรับข้อมูลเข้าไปสู่ความจำระยะสั้น หรือความจำปฏิบัติการแล้วข้อมูลนั้นจะไม่ใช่ความจริงเชิงปรนัย (Objective Reality) แต่เป็นความจริงตามการรับรู้ (Perceived Reality) ของบุคคล

3.2.3 การทำซ้ำ (Rehearsal) เป็นกระบวนการที่รักษาข้อมูล โดยการทบทวนซ้ำแล้วซ้ำอีก เพื่อรักษาข้อมูลนั้นไว้ในความจำปฏิบัติการ

3.2.4 การเข้ารหัส (Encoding) เป็นกระบวนการสร้างตัวแทนทางความคิด (Mental Representation) ที่มีพื้นฐานจากลักษณะที่เด่นชัดของงานที่เรียนรู้ (Critical Features of a Learning Tasks) ตัวแทนเหล่านี้เกิดขึ้นเมื่อข้อมูลในความจำเชิงปฏิบัติการเคลื่อนย้ายเข้าสู่ความจำระยะยาว โดยเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับสิ่งที่เรียนรู้อยู่แล้วในความทรงจำระยะยาว

3.2.5 การเรียกคืน (Retrieval) เป็นกระบวนการเรียกคืนข้อมูลที่จำไว้ในความจำระยะยาวออกมาใช้

Jones Pierce and Hunter (1989, หน้า 20-25) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา การสรุปความ และการสังเคราะห์ความคิดที่มีความซับซ้อน ซึ่งการสร้างผังกราฟิกที่ดีจะสามารถแสดงความสัมพันธ์ทั้งหมดของเนื้อหาได้ดีกว่าการใช้ข้อความในการอธิบายเพียงอย่างเดียว

Clarke (1991, หน้า 526-534) กล่าวว่า จากทฤษฎีการเรียนรู้แนวปัญญานิยม (Cognitive Theory) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกเป็นการจัดระบบความคิด ช่วยเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับโครงสร้างการจำความหมาย (Semantic Memory Structures) หรือความรู้เดิม (Schemata) ซึ่งนักทฤษฎีแนวปัญญานิยมเชื่อว่า มนุษย์ใช้โครงสร้างการจำความหมายในการจับประเด็นสำคัญของความคิดที่เป็นนามธรรมแล้วเชื่อมโยงไปสู่ตัวอย่างหรือตัวแทนของความคิดนั้น ใช้ความจำอาศัยเหตุการณ์ในการระลึกประสบการณ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ จากความจำได้ในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ผังกราฟิกซึ่งช่วยให้ผู้เรียนนำสิ่งที่เป็นนามธรรมมาสร้างความเชื่อมโยงกันผ่านการสร้างผังกราฟิก เมื่อผู้เรียนได้ประสบกับความรู้ด้วยตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำ และระลึกถึงความรู้นั้น ๆ ได้ในระยะที่ยาวนานขึ้น การใช้ผังกราฟิกเปิดโอกาสให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ได้จัดระบบโครงสร้างความคิดของตนเอง และแสดงให้เห็นในสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้แล้ว ความถูกต้องของสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปหรือความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของสิ่งที่เรียนรู้นั้น

ขั้นตอนการสร้างผังกราฟิก

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2551, หน้า 80) ได้อธิบายขั้นตอนในการเขียนแผนผังความคิดไว้ดังนี้

1. การสร้างภาพศูนย์กลาง การทำภาพให้น่าสนใจ มีดังนี้

1.1 ภาพควรมีสีไม่น้อยกว่า 3 สี

1.2 ขนาดของภาพไม่ควรมีขนาดใหญ่จนเกินไป ควรมีขนาดประมาณ 2 ตารางนิ้ว

1.3 ภาพไม่จำเป็นต้องมีภาพเดียว อาจมีหลาย ๆ ภาพที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น

1.4 หากมีรูปภาพเคลื่อนไหวจะทำให้น่าสนใจมากขึ้น

1.5 ไม่ควรใส่กรอบภาพศูนย์กลาง เพราะกรอบอาจจะเป็นการสกัดกั้นการไหลของความคิด

2. การหาคำสำคัญ มีลักษณะ ดังนี้

2.1 ควรเป็นคำเดียว วลี หรือข้อความสั้น ๆ

2.2 ควรเป็นคำที่สื่อความหมายได้ดี แสดงจุดเน้น กระตุ้นความสนใจ จดจำได้ง่าย

3. การหาความคิดรองหรือการแตกกิ่ง ควรทำดังนี้

3.1 เป็นคำสำคัญที่รองลงไปหรือเป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับคำสำคัญเป็นการลงรายละเอียด

3.2 ควรเขียนบนเส้นที่ต่อออกไป แต่เส้นจะเรียวลงไปเรื่อย ๆ

3.3 ถ้าต้องการเน้น อาจทำให้เด่น เช่น การล้อมกรอบหรือขีดเส้นใต้ เป็นต้น

3.4 คำ ภาพ เส้น บนสาขาเดียวกัน ควรใช้สีเดียวกัน

3.5 สำหรับการแตกกิ่งไม่ควรให้เอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง ควรแตกกิ่งเพื่อให้ได้ภาพแผนที่ความคิดที่สมดุล

3.6 การแตกกิ่ง ควรแตกทิศเฉียงมากกว่าแตกในทิศบน–ล่าง

ธราเทพ แสงทับทิม (2556, หน้า 48–57) กล่าวว่า ขั้นตอนการเขียนแผนผังความคิดมีดังนี้

1. เลือกข้อความหรือรูปที่จะใช้เป็นแนวคิดหลัก ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นรูปที่สวยงาม เพียงแค่เป็นรูปวาดง่าย ๆ ที่ทำให้เข้าใจได้

2. หาคำที่จะใช้แทนความหมายสำหรับแนวคิดลำดับพื้นฐาน โดยใช้คำสั้น ๆ เพื่อสื่อความหมาย

3. วาดเส้นกิ่งแนวคิดลำดับพื้นฐาน กระจายออกจากแนวคิดหลักที่อยู่กลางหน้ากระดาษ และควรเริ่มวาดจากตำแหน่ง 1 นาฬิกา เพื่อกวาดสายตาอ่านได้ง่าย

4. เขียนแนวคิดพื้นฐาน หรือวาดรูปง่าย ๆ แทนข้อความลงไปบนเส้นกิ่ง

5. แตกความคิดของแนวคิดพื้นฐานให้แยกย่อยลงไป พร้อมหาคำหรือภาพมาใช้สื่อความหมายแทนหัวข้อเหล่านั้น

6. วาดเส้นกิ่งเตรียมใส่หัวข้อรอง

7. เขียนหัวข้อรองลงไปในแต่ละเส้นกิ่ง

8. ขั้นตอนสุดท้าย หรือขั้นต่อ ๆ ไปให้แตกความคิดย่อยลงไปอีก

Berger (2000, หน้า 45) ได้อธิบายขั้นตอนในการสร้างแผนภูมิกราฟิกไว้ ดังนี้

1. อ่านบทความอย่างคร่าว ๆ โดยอ่านบทนำ หรืออ่านวรรคแรก หรือประโยคแรกของแต่ละวรรคแล้วสรุป

2. ขณะที่กำลังอ่านคร่าว ๆ ให้วงกลมหัวข้อของแต่ละวรรค กลับไปอ่านหัวข้อที่วงกลมไว้ เพื่ออธิบายลักษณะ และประเภทของข้อมูล เช่น

2.1 ข้อมูลที่บอกลักษณะ และตัวอย่าง

2.2 ข้อมูลที่บอกถึงลำดับของเหตุการณ์ และขั้นตอน

2.3 ข้อมูลที่บอกปัญหา สาเหตุ ผล และวิธีการแก้ปัญหา

2.4 ข้อมูลที่เป็นข้อสรุป (ข้อคิดเห็น) การให้เหตุผลหลักฐาน (เหตุผลว่าทำไม)

3. เลือกชนิดของแผนภูมิกราฟิกที่เหมาะสมดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการจำแนกสรุปประเด็นจัดระบบแยกองค์ประกอบต่าง ๆ ใช้แผนภูมิเว็บแบบแมงมุม

3.2 ข้อมูลที่เรียงลำดับของเหตุการณ์หรือขั้นตอน ให้แผนภูมินำเสนอ

3.3 ข้อมูลที่เป็นปัญหา–วิธีแก้ปัญหาใช้แผนภูมิแบบเว็บ

3.4 ข้อมูลที่เป็นข้อสรุป–หลักฐานใช้แผนภูมิแบบกล่องหรือแผนภูมิแบบเว็บ

4. กลับไปอ่านหัวข้อที่วงกลมไว้เพื่ออธิบายหัวข้อของบทความทั้งหมดเริ่มแผนภูมิกราฟิกของคุณ โดยการเขียนหัวข้อในตำแหน่งที่เหมาะสมบนผังกราฟิกที่คุณเลือก ตัวอย่างเช่น นำหัวข้อของบทความไปวางไว้ในช่องสี่เหลี่ยมตรงกลางของหน้ากระดาษของแผนภูมิแบบเว็บ นำหัวข้อของบทความไปวางไว้บนสุดของกระดาษในแผนภูมิต้นไม้ นำหัวข้อของบทความวางไว้ในวงกลมของแผนภูมินำเสนอ เป็นต้น

5. แบ่งประเภทของข้อมูลในแผนภูมิกราฟิก

6. ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์กระตุ้น เพื่อให้สามารถเขียนแผนภูมิกราฟิกได้ง่าย และน่าดึงดูดใจมากขึ้น

ประเภทของผังกราฟิก

วิทวัฒน์ ขัตติยะมาน และอมลวรรณ วีระธรรมโม (2549, หน้า 106–111) ได้นำเสนอประเภทของผังกราฟิกไว้ ดังนี้

1. ผังความคิด (Mind Map) เป็นผังที่แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

2. ผังมโนทัศน์ (Concept Map) เป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นลำดับขั้น เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ

3. ผังแมงมุม (Spider Map) เป็นผังที่ใช้แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูล

4. ผังลำดับขั้น (Sequential Map) ผังลำดับขั้นตอนแสดงลำดับขั้นตอนของสิ่งต่าง ๆ หรือกระบวนการต่าง ๆ

5. ผังก้างปลา (Fishbone Map) เป็นผังที่นำเสนอข้อมูลที่มีประเด็นแสดงสาเหตุ แยกให้เห็นสาเหตุหลัก และสาเหตุย่อยได้ชัดเจน

6. ผังวัฏจักร (Cycle or Cyclical Map) ผังวัฏจักรเป็นผังที่แสดงลำดับขั้นตอนที่มีความสัมพันธ์เป็นวงกลมหรือเป็นวัฏจักรที่ไม่แสดงจุดสิ้นสุดหรือจุดเริ่มต้น ณ ที่ใดที่หนึ่ง

7. ผังวงกลมซ้อนหรือเวนน์ไดอะแกรม (Venn Diagram) เป็นผังที่ใช้แสดงข้อมูลในลักษณะที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของบุคคล สถานที่หรือสิ่งของในลักษณะต่าง ๆ เป็นผังวงกลม 2 วง หรือมากกว่าที่มีส่วนหนึ่งซ้อนกันอยู่ ผังวงกลมซ้อนเหมาะสำหรับการนำเสนอสิ่ง 2 สิ่งหรือมากกว่า ซึ่งมีทั้งความเหมือน และต่างกัน

สุวิทย์ มูลคำ (2551, หน้า 18-39) ได้เสนอผังกราฟิกที่สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างสะดวก และเกิดประโยชน์ โดยมีลักษณะที่หลากหลาย ดังนี้

1. ผังมโนทัศน์ (Concept Map) เป็นภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นลำดับขั้น เพื่อเกิดการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ

2. ผังความคิด (Mind Map) ผังความคิดชนิดนี้ใช้การแสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

3. ผังแมงมุม (Web Diagram or Spider Map) ผังรูปแบบนี้ใช้แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูล แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ใหญ่ และมโนทัศน์ย่อยของเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นลำดับขั้น

4. ผังโครงสร้างต้นไม้ (Tree Structure) ผังรูปแบบนี้แสดงความสัมพันธ์ของเรื่องที่มีความสำคัญลดหลั่นกันเป็นชั้น ๆ หรือบางท่านเรียกผังแสดงความสัมพันธ์แบบกิ่งไม้ มีรูปร่างคล้ายแผนภูมิบริหารองค์กร นำเสนอโดยการเขียนชื่อเรื่องไว้ด้านบนหรือตรงกลางแล้วลากเส้นให้เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงไปตามลำดับ

5. แผนภูมิเวนน์ (Venn Diagram) ผังนี้ใช้แสดงข้อมูลเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของบุคคล สถานที่ หรือสิ่งของในลักษณะต่าง ๆ เป็นผังวงกลม 2 วงหรือมากกว่าที่มีส่วนซ้อนกันอยู่เป็นผังที่เหมาะสำหรับการนำเสนอสิ่ง 2 สิ่งหรือมากกว่า ซึ่งมีความเกี่ยวข้อง ความเหมือนหรือความต่างใน 2 ลักษณะ คือ การแสดง

ความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันหรือแสดงลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน และส่วนที่ต่างกัน

6. ผังแบบขั้นบันได (Time Ladder Map) ผังรูปนี้ใช้แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีลักษณะแสดงลำดับเวลากระบวนการหรือขั้นตอนเป็นลำดับขั้นอย่างง่าย ๆ หรืออาจเรียกว่าผังลำดับขั้นตอน

7. ผังวงจรและผังวัฏจักร (Cycle Map) ผังรูปนี้ใช้แสดงข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับระยะเวลาที่เรียงลำดับการเคลื่อนไหวของข้อมูล ทักษะเป็นวงจรที่ไม่แสดงจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดที่แน่นอน

8. ผังใช้ลำดับการแสดงการดำเนินงาน (Flowchart Diagram) ผังรูปแบบนี้ใช้แสดงการเลื่อนไหลของสัญลักษณ์ข้อมูลที่มีลักษณะมองเห็นกระบวนการที่เป็นวงจร ที่มีการเลื่อนไหลหลายทิศทางสุดท้ายก็นำไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องการ เช่น การวางแผนการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยมีการจัดระบบขั้นตอนตามลำดับ

9. ผังแสดงความสัมพันธ์ (Matrix Diagram) แผนผังรูปนี้ใช้แสดงข้อมูลที่ใช้ถึงชนิดและความสัมพันธ์ที่สำคัญซึ่งกำหนดไว้เป็นแนวตั้ง และแนวนอน ได้แก่ การเปรียบเทียบความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผล และลำดับเวลา เป็นต้น โดยทั่วไปข้อมูลที่จำเป็นทั้งที่ถูกบรรจุในตารางสี่เหลี่ยม ทำให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ได้ชัดเจน

10. ผังก้างปลา (Fishbone Map) เป็นผังที่นำเสนอข้อมูลที่เป็นประเด็นปัญหาหลักแล้วเสนอสาเหตุหรือผลต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบเกี่ยวข้องกัน ช่วยทำให้เห็นสาเหตุหลักและสาเหตุย่อยชัดเจนขึ้น

11. ผังความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ (Interval Graph or Time Line) ผังรูปแบบนี้ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามลำดับเวลา ซึ่งอาจเป็นวัน ชั่วโมง สัปดาห์ เดือน ปี อย่างใดอย่างหนึ่งสำหรับระยะห่างของแต่ละสเกลเป็นเท่าไรก็ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูล แต่ทุกช่วงของสเกลนั้นจะต้องกำหนดเท่า ๆ กัน จากนั้นบันทึกข้อมูลลงไปตามระยะเวลานั้น ๆ

12. ผังแสดงลำดับเหตุการณ์ (Order Graph or Event Chain) ผังรูปแบบนี้ใช้แสดงเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามลำดับเวลาคล้ายคลึงกันกับ Interval Graph or Time Line แต่แตกต่างกันในส่วนที่เป็น Order Graph ไม่ได้นำข้อมูลด้านระยะเวลามาแสดงให้เป็นสเกล

13. ผังการแสดงความสัมพันธ์การจำแนกประเภท (Classification Map) ผังรูปแบบนี้เหมาะกับการเขียนพรรณนาโวหารจะแสดงถึงความสัมพันธ์ของหัวข้อเรื่อง ตัวอย่าง คุณสมบัติ

โดยหัวเรื่องที่กล่าวถึงจะอยู่บนสุด ตัวอย่าง และคุณสมบัติหรือรายละเอียดสนับสนุน และโยงลงมาข้างล่างในหัวข้อเรื่องนั้น ๆ

ทิศนา แขมมณี (2555, หน้า 388-400) ได้กล่าวว่า ผังกราฟิกที่นิยมใช้กันโดยทั่วไปมีจำนวนมาก และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้น เนื่องจากมีการค้นพบกราฟิกแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอจึงได้เสนอผังกราฟิกที่สามารถนำไปใช้ในงานลักษณะต่าง ๆ ไว้ 9 ประเภท ได้แก่

1. ผังความคิด (Mind Map)
2. ผังแบบกิ่งไม้ (Branching Map)
3. ผังแมงมุม (Spider Map)
4. ผังลำดับขั้นตอน (Sequential Map)
5. ผังก้างปลา (Fishbone Map)
6. ผังวัฏจักร (Circle or Cyclical Map)
7. ผังผังวงกลมซ้อนหรือเว็นไดอะแกรม (Venn Diagram)
8. ผังวีไดอะแกรม (Vee Diagram)
9. ผังพลอตไดอะแกรม (Plot Diagram)

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553, หน้า 338) ได้จำแนกประเภทของผังกราฟิกตามจุดประสงค์ในการนำเสนอข้อมูลไว้ 5 ประเภท ดังนี้

1. แสดงความคิดรวบยอดของข้อมูลหรือสาระสำคัญของข้อมูล เช่น ผังจินตนทัศน์ ผังมโนทัศน์ (Concept Map)

2. แสดงเปรียบเทียบข้อมูล เช่น แผนภูมิแท่ง แผนภูมิตาราง ผังที-ชาร์ท (T-Chart) เวนน์ไดอะแกรม (Venn Diagram)

3. แผนภูมิความคิดหรือผังกราฟิกที่แสดงข้อมูลเป็นเหตุเป็นผลกัน เช่น ผังก้างปลา (Fishbone Map) ผังใยแมงมุม (Spider Map)

4. แสดงการเรียงลำดับข้อมูลหรือขั้นตอนต่าง ๆ เช่น ผังวัฏจักร (Circle Map) ผังลำดับขั้นตอน (A Sequential Map) ผังขั้นบันได (Ranking Ladder)

5. แสดงการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลหรือหมวดหมู่ของความคิด เช่น ผังมองต่างมุม (Thinking at Right Angles) แผนภูมิกง (Pie Chart) แผนภูมิเป้าหมาย (Target)

จากการศึกษาประเภทของผังกราฟิก แสดงให้เห็นว่าผังกราฟิกที่นิยมใช้กันมีจำนวนมากและมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะมีการค้นพบผังกราฟิกใหม่ ๆ อยู่เสมอ จากการศึกษาผู้วิจัยได้เลือกผังกราฟิก 6 ประเภท โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาประเภทของผังกราฟิกข้างต้นประกอบการพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชา มาตรฐาน ตัวชี้วัดวิชาภาษาไทย

ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ต้องการให้นักเรียนบรรลุมาใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผังความคิด (Mind Map) ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน สร้างขึ้นโดยการเขียน หรือวาดภาพมโนทัศน์หลัก หรือหัวข้อเรื่องตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษเขียน หรือวาดภาพมโนทัศน์รองที่สัมพันธ์กันกับมโนทัศน์หลัก หรือหัวข้อเรื่องกระจายออกไปรอบ ๆ มโนทัศน์หลัก เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์รองแตกออกไป โดยเขียนข้อความไว้บนเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ

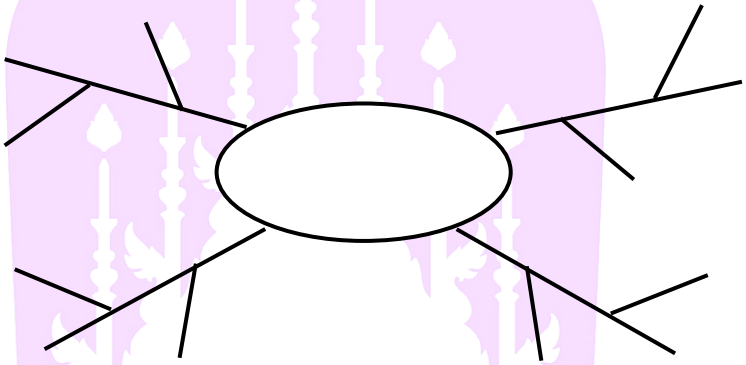

ภาพ 2 ผังความคิด

ที่มา: นันทิยา ประจันทร์เสน, 2561, หน้า 30

2. ผังมโนทัศน์ (Concept Map) ผังมโนทัศน์เป็นผังที่แสดงมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดใหญ่ไว้ตรงกลาง และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ใหญ่กับมโนทัศน์ย่อย ๆ เป็นลำดับขั้นด้วยเส้นเชื่อมโยง

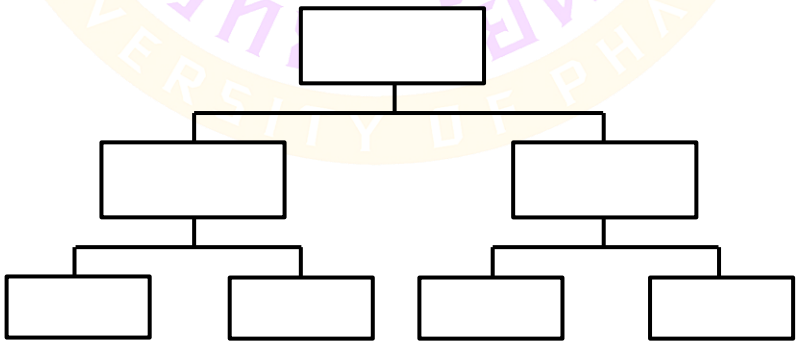

ภาพ 3 ผังมโนทัศน์

ที่มา: นันทิยา ประจันทร์เสน, 2561, หน้า 31

3. ผังลำดับขั้นตอน (Sequential Map) เป็นผังลำดับขั้นตอนหรือกระบวนการต่าง ๆ

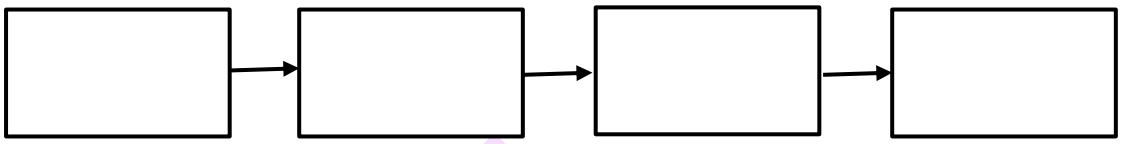

ภาพ 4 ผังลำดับขั้นตอน

ที่มา: นันทิยา ประจันทร์เสน, 2561, หน้า 31

4. ผังแมงมุม (Web Diagram or Spider Map) ผังรูปแบบนี้ใช้แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูล แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ใหญ่และมโนทัศน์ย่อยของเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นลำดับขั้น

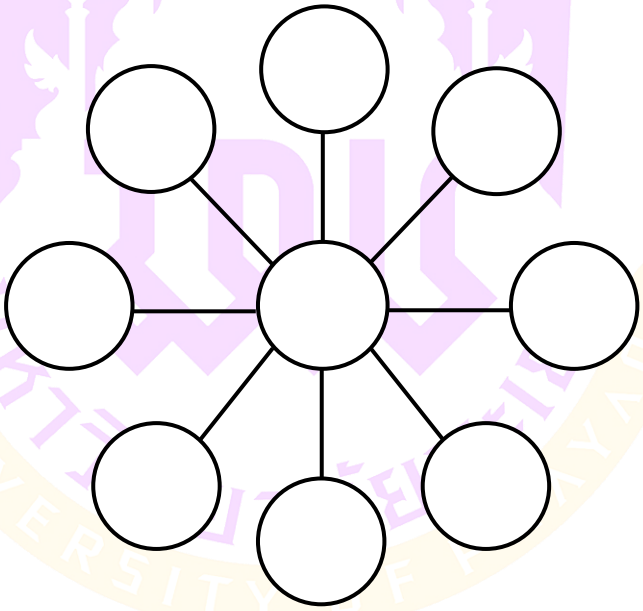

ภาพ 5 ผังแมงมุม

ที่มา: ทิศนา แขมมณี, 2557, หน้า 394

5. ผังแบบขั้นบันได (Time Ladder Map) แผนภูมิขั้นบันไดเป็นแผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนของสิ่งต่าง ๆ หรือกระบวนการต่าง ๆ

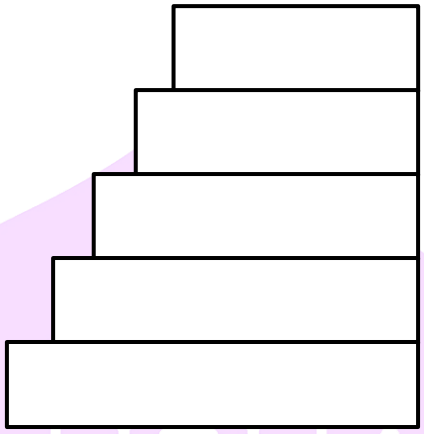

ภาพ 6 แผนภูมิขั้นบันได

ที่มา: มงคล พลเยี่ยม,2560, หน้า 49

6. ผังแสดงความสัมพันธ์ (Matrix Diagram) แผนผังรูปนี้ใช้แสดงข้อมูลที่ใช้ถึงชนิดและความสัมพันธ์ที่สำคัญซึ่งกำหนดไว้เป็นแนวตั้งและแนวนอน ได้แก่ การเปรียบเทียบความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลและลำดับเวลา เป็นต้น โดยทั่วไปข้อมูลที่จำเป็นทั้งที่ถูกบรรจุในตารางสี่เหลี่ยม ทำให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ได้ชัดเจน

เวลา / วัน	09.00–10.00	10.00–11.00	11.00–12.00	12.00–13.00	13.00–14.00	14.00–15.00	15.00–16.00
จันทร์							
อังคาร							
พุธ							
พฤหัสบดี							
ศุกร์							

ภาพ 7 ผังแสดงความสัมพันธ์

ที่มา: มงคล พลเยี่ยม,2560, หน้า 49

กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ช่วยให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ และช่วยจัดข้อมูลได้เป็นระบบมากขึ้น ง่ายต่อการสร้างความเข้าใจต่อเนื้อหา มีกระบวนการดังนี้

สุปรียา ตันสกุล (2540, หน้า 40) ได้นำการจัดการเรียนรู้ของคล้ากมาพัฒนาขั้นตอนเพิ่มเติมได้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก มีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมตัวของนักเรียนให้พร้อมที่จะรับการเรียนการสอน โดยเริ่มจากการที่ผู้สอนทบทวนความรู้เดิม และเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะเรียน โดยชี้แจงจุดมุ่งหมายลักษณะของบทเรียน ความรู้ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ ทำความเข้าใจกับเนื้อหาเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับงานและผังกราฟิก รวมทั้งสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเลือกรับข้อมูลสำคัญเกี่ยวข้องกับเนื้อหาและเกิดความใส่ใจที่จะเรียนรู้ต่อไป

2. ขั้นสอน เสนองาน ฝึกการคิด เป็นขั้นจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้จัดระเบียบข้อมูลจากการฝึกคิดโดยใช้ผังกราฟิก เพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อหา ในขั้นนี้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 4 กิจกรรม ได้แก่

2.1 กิจกรรมการสอน เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนสรุปแนวคิดหลักของบทเรียนและอธิบายเน้นถึงลักษณะเนื้อหา ความรู้ที่คาดหวัง และประโยชน์ของการใช้ผังกราฟิกแบบที่ผู้เรียนต้องคิดในการเรียนแต่ละเนื้อหา

2.2 กิจกรรมนำเสนองาน ผู้สอนเสนอผังกราฟิกที่จะช่วยให้ผู้เรียนจัดระเบียบข้อมูล

2.3 กิจกรรมฝึกคิดรายบุคคล เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแต่ละคนฝึกคิดโดยใช้ผังกราฟิก เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา และจุดมุ่งหมาย เป็นการถ่ายทอดว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในประเด็นนั้น ๆ อย่างไร มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานด้วยตนเองอย่างอิสระ ผู้เรียนเป็นผู้ประมวลความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจระดับลึก สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ไม่ใช่เป็นเพียงการท่องจำ ผู้เรียนมีโอกาสควบคุม กำกับกระบวนการคิดด้วยตนเอง สามารถก้าวกลับไปกลับมาระหว่างเนื้อหาของบทเรียนกับความคิด เป็นการแสดงความคิดออกมาให้เป็นรูปธรรมเชิงปริมาณหรือความมากน้อยของความเข้าใจ ควบคู่ไปกับการพัฒนากระบวนการคิด

2.3.2 ผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนการคิดของผู้เรียนในการจัดสภาพการณ์ต่าง ๆ ภายในห้องเรียน ในขั้นนี้ผู้สอนจะย้ำให้ผู้เรียนใช้กลยุทธ์การเลือกรับข้อมูลจากการใส่ใจ โดยใช้ผังกราฟิกอธิบายเนื้อหา รวมทั้งตอบคำถามที่ผู้เรียนสงสัย

2.3.3 ผู้สอนให้ข้อมูลป้อนกลับโดยการเฉลยคำตอบด้วยการใช้ผังกราฟิกแบบเดียวกับที่ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ เป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับที่เฉพาะเจาะจงทันที ขึ้นกับผลการปฏิบัติงาน และแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้เรียนส่งผลให้ผู้เรียนได้ความรู้ที่ถูกต้อง และปรับปรุงวิธีการเรียนของตน

2.3.4 กิจกรรมฝึกคิดแก้ปัญหาในกลุ่มย่อย เป็นการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจที่จัดระเบียบแล้วมาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ เป็นการเชื่อมโยงข้อมูลใหม่ จากปัญหาเข้าสู่สิ่งที่เรียนไปแล้ว เป็นการเชื่อมโยงภายนอกที่นำไปสู่การเรียนรู้อย่างมีความหมายที่สมบูรณ์

3. ขั้นสรุป เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเสนอผลงาน โดยใช้ผังกราฟิกเป็นเครื่องมือในการนำเสนอ เพื่อให้ผู้เรียนได้เปรียบเทียบผลการคิดและผลการใช้ผังกราฟิกของตนและเพื่อน ๆ ในขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียนจะร่วมอภิปรายเพื่อให้เกิดความชัดเจนและหาข้อสรุป จากนั้นผู้สอนสรุปการเรียนรู้ที่เกิดจากการใช้ผังกราฟิก เพื่อย้ำให้เกิดความรู้เชิงกระบวนการ

Jones Pierce and Hunter (1989, หน้า 20–25) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการใช้ผังกราฟิกมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างผังกราฟิก โดยเลือกตัวอย่างของผังกราฟิกให้สอดคล้องกับผังกราฟิกที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผังกราฟิกนั้น

2. ผู้สอนสร้างผังกราฟิกเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้เรียน พร้อมทั้งอธิบายกระบวนการสร้างและแสดงวิธีการใช้ผังกราฟิก

3. ผู้สอนอธิบายให้ความรู้ว่าเมื่อใดที่ผู้เรียนควรใช้ผังกราฟิก เพราะเหตุใดและขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้เป็นอย่างไร และผู้เรียนสามารถเลือกใช้เทคนิคในการสร้างผังกราฟิกด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนให้ความสนใจ และตั้งใจสร้างผังกราฟิกของตนมากขึ้น

4. ผู้สอนคอยให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน โดยผู้เรียนทั้งห้องเรียนร่วมกันสร้างผังกราฟิก จากนั้นแบ่งเป็นกลุ่มย่อยเพื่อสร้างผังกราฟิกแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและเปรียบเทียบผังกราฟิกระหว่างกัน และถามถึงเหตุผล โดยอธิบายว่าทำไมถึงตัดสินใจเช่นนั้น ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนตนเอง ให้ผู้เรียนฝึกการใช้ผังกราฟิกเป็นรายบุคคลและสร้างผังกราฟิกได้อย่างอิสระ

6. ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน

Clarke (1991, หน้า 526-534) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นวางแผนการจัดการเรียนรู้

1. ผู้สอนพิจารณาเนื้อหาว่าอะไรคือสาระสำคัญ ความคิด ข้อโต้แย้งหรือกระบวนการที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ

2. ผู้สอนเลือกใช้แบบแผน หรือการจัดการที่จะช่วยให้เนื้อหาเป็นระบบ และทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

3. ผู้สอนเลือกใช้ประเภทของผังกราฟิกใดที่จะช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าควรจะต้องคิดวิเคราะห์เนื้อหานั้นอย่างไร

4. ผู้สอนคาดการณ์ว่าปัญหา หรืออุปสรรคใดบ้างที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดที่สูงขึ้น

ขั้นการจัดการเรียนรู้

1. ผู้สอนชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และเลือกใช้ผังกราฟิกที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้

2. ผู้สอนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบ

3. ผู้เรียนร่วมกันคิดค้นหาคำตอบเป็นกลุ่มโดยใช้ผังกราฟิก

4. ผู้สอนรวบรวมคำตอบของแต่ละกลุ่ม แล้วสร้างความเข้าใจอีกครั้งโดยใช้คำถามที่กว้างขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดความสามารถในการคิดมากขึ้นจากเนื้อหาในบทเรียน

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิกของ Joyce, Weil and Shower (1992, หน้า 159-161) นำรูปแบบการเรียนการสอนของคล้ากมาปรับใช้โดยเพิ่มเติมขั้นตอนเป็น 8 ขั้น ดังนี้

1. ผู้สอนชี้แจงจุดมุ่งหมายของบทเรียน

2. ผู้สอนนำเสนอผังกราฟิกที่เหมาะสมกับเนื้อหา

3. กระตุ้นให้ผู้เรียนนึกถึงความรู้เดิม เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่

4. ผู้สอนเสนอเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

5. ผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาสาระกับผังกราฟิก และให้ผู้เรียนนำเนื้อหาสาระใส่ลงในผังกราฟิกตามความเข้าใจของตน

6. ผู้สอนให้ความรู้เชิงกระบวนการโดยชี้แจงเหตุผลในการใช้ผังกราฟิก และวิธีใช้ผังกราฟิก

7. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายผลการใช้ผังกราฟิกกับเนื้อหา

8. ผู้สอนซักถาม สร้างความเข้าใจให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจกระจ่าง

จากกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้สอนพิจารณาเนื้อหา จัดระบบเนื้อหา เลือกผังกราฟิกที่เหมาะกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้สอนคาดการณ์ว่าจะเกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างที่จะเกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ จากนั้นจะดำเนินตามขั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ดังนี้

ขั้นสาธิต

1. ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างผังกราฟิก โดยเลือกผังกราฟิกที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในมโนทัศน์ของเรื่องที่อ่าน และให้ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผังกราฟิกดังกล่าว

2. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ และอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทของผังกราฟิก รวมทั้งขั้นตอนกระบวนการสร้างผังกราฟิก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ และสร้างผังกราฟิกได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และสามารถเลือกใช้ผังกราฟิกได้ตามความสนใจของผู้เรียน

ขั้นจัดการเรียนรู้ด้วยผังกราฟิก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้สอนตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2. ผู้เรียนร่วมกันเป็นรายกลุ่มสร้างผังกราฟิกเพื่อคิดค้นหาคำตอบ โดยผู้สอนคอยช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในการสร้างผังกราฟิกให้แก่ผู้เรียน

3. ผู้เรียนภายในกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นจากการทำกิจกรรม

4. ผู้เรียนฝึกสร้างผังกราฟิกด้วยตนเอง เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์และตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง โดยการวิจัยนี้ได้เลือกผังกราฟิก 6 ประเภท ที่เหมาะกับเนื้อหาสาระวิชามาตรฐาน ตัวชี้วัด วิชาภาษาไทยของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ ผังความคิด ผังมโนทัศน์ ผังลำดับขั้นตอน ผังแมงมุม ผังแบบขั้นบันได และผังแสดงความสัมพันธ์

ขั้นสะท้อนคิด

1. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและเปรียบเทียบผังกราฟิกระหว่างกัน และถามถึงเหตุผล โดยอธิบายว่าทำไมถึงตัดสินใจเช่นนั้น ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

จากกลวิธีการอ่านที่ได้มาจากการศึกษาและวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วย 2 กลวิธี ได้แก่ การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังตาราง 4

ตาราง 4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI)	การใช้ผังกราฟิก	การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก
ขั้นตอนที่ 1 สังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) ผู้เรียนสังเกตบทอ่านเพื่อกำหนดเป้าหมายในการอ่านและสำรวจความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมของตนเองเพื่อเชื่อมโยงทำความเข้าใจบทอ่าน		**ขั้นตอนที่ 1 สังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize)** ผู้เรียนสังเกตบทอ่านเพื่อกำหนดเป้าหมายในการอ่านและสำรวจความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมของตนเองเพื่อเชื่อมโยงทำความเข้าใจบทอ่าน
ขั้นตอนที่ 2 ค้นคว้า (Search and retrieve) ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ทำความเข้าใจบทอ่าน		**ขั้นตอนที่ 2 ค้นคว้า (Search and retrieve)** ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ทำความเข้าใจบทอ่าน
ขั้นตอนที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา (Comprehend and integrate)		**ขั้นตอนที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา (Comprehend and integrate)**

ตาราง 4 (ต่อ)

การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI)	การใช้ผังกราฟิก	การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก
อ่านเนื้อหาเพื่อนำมาวิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่าเนื้อหาสาระของบทอ่าน	**ขั้นสาธิต** ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างผังกราฟิก โดยเลือกผังกราฟิกที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในมโนทัศน์ของเรื่องที่อ่าน และให้ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผังกราฟิกดังกล่าว 2. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์และอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทของผังกราฟิก รวมทั้งขั้นตอนกระบวนการสร้างผังกราฟิก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้และสร้างผังกราฟิกได้ตรงตามวัตถุประสงค์และสามารถเลือกใช้ผังกราฟิกได้ตามความสนใจของผู้เรียน **ขั้นจัดการเรียนรู้ด้วยผังกราฟิก** ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้	ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้ **1. ขั้นสาธิต** ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างผังกราฟิก โดยเลือกผังกราฟิกที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในมโนทัศน์ของเรื่องที่อ่าน และให้ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผังกราฟิกดังกล่าว 2. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์และอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทของผังกราฟิก รวมทั้งขั้นตอนกระบวนการสร้างผังกราฟิก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้และสร้างผังกราฟิกได้ตรงตามวัตถุประสงค์และสามารถเลือกใช้ผังกราฟิกได้ตามความสนใจของผู้เรียน **2. ขั้นจัดการเรียนรู้ด้วยผังกราฟิก** ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตาราง 4 (ต่อ)

การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI)	การใช้ผังกราฟิก	การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก
	1. ผู้สอนตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 2. ผู้เรียนร่วมกันเป็นรายกลุ่มสร้างผังกราฟิกเพื่อคิดค้นหาคำตอบ โดยผู้สอนคอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการสร้างผังกราฟิกให้แก่ผู้เรียน 3. ผู้เรียนภายในกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นจากการทำกิจกรรม 4. ผู้เรียนฝึกสร้างผังกราฟิกด้วยตนเอง เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์และตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง โดยการวิจัยนี้ได้เลือกผังกราฟิก 6 ประเภท ที่เหมาะกับเนื้อหาสาระวิชามาตรฐาน ตัวชี้วัด วิชาภาษาไทยของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่	1. ผู้สอนตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 2. ผู้เรียนร่วมกันเป็นรายกลุ่มสร้างผังกราฟิกเพื่อคิดค้นหาคำตอบ โดยผู้สอนคอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการสร้างผังกราฟิกให้แก่ผู้เรียน 3. ผู้เรียนภายในกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นจากการทำกิจกรรม 4. ผู้เรียนฝึกสร้างผังกราฟิกด้วยตนเอง เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์และตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง โดยการวิจัยนี้ได้เลือกผังกราฟิก 6 ประเภท ที่เหมาะกับเนื้อหาสาระวิชามาตรฐาน ตัวชี้วัด วิชาภาษาไทยของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่

ตาราง 4 (ต่อ)

การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI)	การใช้ผังกราฟิก	การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก
	ผังความคิด ผังมโนทัศน์ ผังลำดับขั้นตอน ผังแมงมุม ผังแบบขั้นบันได และผังแสดงความสัมพันธ์	ผังความคิด ผังมโนทัศน์ ผังลำดับขั้นตอน ผังแมงมุม ผังแบบขั้นบันได และผังแสดงความสัมพันธ์
ขั้นตอนที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Communicating to others) นักเรียนนำผลการอ่านมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นและครู เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่าน	**ขั้นสะท้อนคิด** ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและเปรียบเทียบผังกราฟิกระหว่างกัน และถามถึงเหตุผล โดยอธิบายว่าทำไมถึงตัดสินใจเช่นนั้น ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น	**ขั้นตอนที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้** (Communicating to others) นักเรียนนำผลการอ่านมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นและครู เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่าน และร่วมกันแสดงความคิดเห็นและเปรียบเทียบผังกราฟิกระหว่างกัน และถามถึงเหตุผล โดยอธิบายว่าทำไมถึงตัดสินใจเช่นนั้น ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

ประโยชน์ของผังกราฟิก

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของผังกราฟิก ดังนี้

พิมพันธุ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข (2544, หน้า 67–71) กล่าวว่า ประโยชน์ของผังกราฟิกมี ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาการคิดในระดับสูง

2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียน

3. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจำได้เป็นความจำแบบถาวร

4. ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย (Multiple Intelligences) เช่น

4.1 ปัญญาทางด้านภาษา (Verbal Intelligences)

4.2 ปัญญาด้านความคิดและคณิตศาสตร์ (Logical Intelligences)

4.3 ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual Intelligences)

ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์ (2550, หน้า 50–52) กล่าวว่า ประโยชน์ของแผนผังความคิด เป็นเครื่องมือที่ใช้สำรวจความรู้เดิมของผู้เรียน ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดที่เป็นระบบชัดเจน สามารถสรุปสิ่งที่เรียนออกมาเป็นแผนผังเพื่อให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้ และยังช่วยพัฒนาสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวาของผู้เรียนได้อีกด้วย

ทิศนา แขมมณี (2557, หน้า 388) กล่าวว่า ประโยชน์ของผังกราฟิก สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ จำนวนมาก เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่าย รวดเร็ว และจดจำได้นานขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเนื้อหาสาระหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เรียนประมวลมานั้นอยู่ในลักษณะของข้อมูลที่กระจัดกระจาย แผนผังความคิดจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนจัดข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นระบบระเบียบอยู่ในรูปที่อธิบายให้เข้าใจ และจดจำได้ง่าย นอกจากใช้ประมวลความรู้หรือจัดการความรู้ดังกล่าว ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มหรือสร้างความคิด ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม จำเป็นต้องมีการแสดงออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม

สรุปได้ว่า ผังกราฟิก สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายทั้งขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และขั้นสรุปความรู้ ผู้เรียนสามารถสรุปประเด็นความรู้ทั้งหมด โดยใช้ผังกราฟิก ทำให้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบ สรุปความรู้ ลำดับความสำคัญ ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย จดจำความรู้ได้ดียิ่งขึ้น ด้วยผังกราฟิกที่มีรูปแบบเป็นระบบและสีสันสดใส

ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การใช้วิธีการอ่านที่ถูกต้องฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เกิดความชำนาญ และมีความรู้กว้างขวางขึ้น การอ่านเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านจึงให้ความหมายของการอ่านแตกต่างกัน ดังนี้

แม้นมาส ชวลิต (2544, หน้า 232) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การใช้ศักยภาพของสมองเพื่อการรับรู้ แปลความหมาย ความเข้าใจปรากฏการณ์ของข้อมูลข่าวสาร เรื่องราว ประสบการณ์ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ ตลอดจนสาระอื่น ๆ ซึ่งมีผู้แสดงออกโดยสัญลักษณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อสื่อสาร การอ่านเป็นทักษะพื้นฐาน

เสาวลักษณ์ ตรองจิตร์ (2547, หน้า 23) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางสมองที่สลับซับซ้อนในการทำความเข้าใจ แปลความหมายจากตัวอักษร สัญลักษณ์ กลุ่มคำ หรือวลี ประโยค และเรื่องราวหรือสาระที่ผู้อ่านต้องตีความหมายของสิ่งที่อ่านออกมาเป็นความคิดอย่างมีเหตุผล โดยนำความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจว่าผู้อ่านเข้าใจถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 5) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ กระบวนการในการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนลักษณะการอ่านที่แท้จริง ได้แก่การทำความเข้าใจความหมายของเรื่องราวที่อ่าน

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ คำ ข้อความที่มีการจดบันทึกไว้เพื่อจับใจความ แปลความ ตีความ ขยายความ โดยอาศัยความมุ่งหมายของผู้เขียนกับประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นเครื่องมือในการตัดสินข้อมูลที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำความรู้ และความคิดที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

บันลือ พฤกษะวัน (2534, หน้า 76) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านเพื่อหาคำตอบแบบไตร่ตรอง พิจารณาหาส่วนที่ดี ส่วนที่เป็นประโยชน์แล้วนำส่วนที่ดีไปใช้ประโยชน์ อ่านเพื่อจัดลำดับเหตุการณ์ เช่น การอ่านนิทานหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น อ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญ เช่น อ่านประโยคแล้วเข้าใจความหมายจับประเด็นสำคัญได้

บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 39-42) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านอย่างละเอียดรอบคอบ แยกแยะความคิด แยกแยะประเด็นของสิ่งที่อ่านนำมาจัดลำดับความสำคัญนำไปสู่การสรุปของเรื่องที่อ่าน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549, หน้า 3) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนกเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร พิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง และวิเคราะห์ทรรศนะของผู้แต่งเพื่อทราบจุดมุ่งหมายที่อยู่เบื้องหลังผ่านภาษาและถ้อยคำที่ใช้

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553, หน้า 53) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นรายละเอียดและจำแนกแยกแยะข้อมูลองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ การจัดลำดับเหตุการณ์เป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อหาความจริง ความสำคัญและแก่นแท้ของเรื่อง นำไปสู่การสรุป การประยุกต์ใช้ ทำนายหรือคาดการณ์ได้ถูกต้อง

จรรยา ศรีบัวหลวง (2559, หน้า 21) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่ผู้เรียนแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นได้ถูกต้องชัดเจนในการวิเคราะห์สิ่งที่อ่านและความสามารถแสดงความคิดเห็นประกอบการประเมินคุณค่าสิ่งที่อ่านได้

สรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการทำความเข้าใจรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน พินิจพิจารณาแยกแยะอย่างละเอียดให้เห็นว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร โดยแยกแยะหาเหตุผล ส่วนดี ส่วนบกพร่อง จุดมุ่งหมายของผู้เขียน วิธีการนำเสนอ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และสามารถประเมินหรือตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้

ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์

นักวิชาการได้อธิบายถึงความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนี้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547, หน้า 17) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านที่สำคัญมากในชีวิตประจำวัน เป็นเครื่องมือสำหรับให้ผู้อ่านได้มาซึ่งความรู้ ทำให้จิตใจมีความสุข และความเพลิดเพลิน สำหรับบุคคลที่พ้นวัยเรียนไปแล้ว การอ่านจะช่วยให้เป็นผู้มีความรู้ทันสมัย ไม่ล้าหลัง

สุวิทย์ มูลคำ (2551, หน้า 39) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ช่วยให้เรารู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง สำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏ ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ ขณะเดียวกันช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเดียว ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต หาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมิน และการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

ชวาลย์ แพรัตนกุล (2552, หน้า 259) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า การวิเคราะห์เป็นสมรรถภาพสมองที่สำคัญมากของมนุษย์มีคุณค่าต่อชีวิตโดยตรง และเป็นความปรารถนาของการศึกษาทุกระดับชั้น บุคคลที่ไม่เคยถูกฝึกฝนความคิดชนิดนี้จะรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่ตาเห็นและตามที่ตา หู จมูก ลิ้นสัมผัสเท่านั้นแล้วจะหยุดเพียงแค่นั้น จะเห็น

แต่สีสัน ทรวดทรง และพื้นผิวภายนอกของเรื่องเพียงประการเดียวเท่านั้น ไม่สามารถที่จะมองเรื่องนั้นให้ทะลุลงไปในเนื้อหาสาระ แก่นแท้ที่ซ่อนอยู่ได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553, หน้า 9) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ข้อความ คำกล่าวอ้างต่าง ๆ โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้ออ้างและข้อสรุป หลักฐานที่นำมากล่าวอ้าง จะช่วยให้เราพบความถูกต้องหรือผิดพลาดของข้ออ้างนั้น การอ่านเชิงวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมการเมืองในแง่มุมต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญอย่างมากในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าในการรับข้อมูลข่าวสาร เป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้อ่านจะใช้ในการแยกแยะข้อมูลให้เป็นองค์ประกอบต่าง ๆ สรุปสาระสำคัญ แยกแยะข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นได้ ทำให้สามารถเลือกข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์มีคุณค่าได้

ขั้นตอนการอ่านเชิงวิเคราะห์

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนของการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2551, หน้า 19) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดสิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมา เพื่อจะใช้วิเคราะห์ เช่น เหตุการณ์จากข่าว เหตุการณ์ในชีวิตจริง หรือสื่อเทคโนโลยี เป็นต้น

2. กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ เช่น บทความนี้ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญ

3. กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงหรือขัดแย้งกัน

4. พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจพิเคราะห์ทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาจใช้เทคนิคคำถามที่ประกอบด้วย What Where When Why Who How

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มรีกาญจน์ (2548, หน้า 101) กล่าวว่า ขั้นตอนการอ่านวิเคราะห์สาร สามารถแบ่งเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. พิจารณารูปแบบของงานประพันธ์ว่าใช้รูปแบบใด อาจเป็นนิทาน นวนิยาย เรื่องสั้น บทร้อยกรอง บทละคร หรือบทความจากหนังสือพิมพ์

2. แยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร

3. แยกพิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบกันอย่างไรหรือประกอบด้วยอะไรบ้าง

4. พิจารณาว่าผู้เขียนใช้กลวิธีใดในการเสนอเรื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, หน้า 4-5) กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์มีขั้นตอน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล หมายถึง ผู้อ่านหรือผู้เขียนต้องมีการสังเกต หาความรู้ ความเข้าใจ ด้วยการสนทนา ซักถาม เล่าเรื่องและการศึกษาบริบทของเนื้อหานั้น ๆ

2. การวิเคราะห์ หมายถึง ผู้อ่าน ผู้เรียนต้องจับใจความสำคัญของเรื่องที่ได้ว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ผลเป็นอย่างไร

3. สรุป หมายถึง การสังเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปประเมินความน่าจะเป็น ความน่าเชื่อถือ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม หาหลักฐานประกอบตัดสินใจเชิงเหตุผล

ชนาธิป พรกุล (2552, หน้า 82-83) กล่าวว่า ขั้นตอนการอ่านแบบวิเคราะห์โดยใช้ทักษะการคิดตามวิธีการ ดังนี้

1. สำรวจข้อความทั้งหมด ค้นหาคำหรือข้อความที่ไม่ทราบความหมาย สังเกตบริบทหรือเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ชี้แนะความหมาย หากไม่พบก็สามารถค้นหาความหมายจากพจนานุกรม กิจกรรมนี้คือการแปลความ

2. สำรวจว่ายังมีคำหรือข้อความที่ไม่เข้าใจหรือไม่สามารถหาความหมายโดยตรงได้จำเป็นต้องใช้การตีความ

3. สำรวจข้อมูลเพื่อมองภาพรวมด้วยการตั้งคำถาม ถามตัวเองเพื่อค้นหาคำตอบ

4. เมื่อพบข้อมูลจำนวนมาก จำเป็นต้องจัดกลุ่มข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ โดยเริ่มจากการนำเสนอข้อมูลมาเปรียบเทียบ และจำแนกประเภทเสียก่อน

5. บางข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันแต่มีปริมาณไม่เท่ากัน หรือมีการเกิดก่อน-หลังต้องจัดเรียงลำดับ

6. ข้อมูลที่จัดกลุ่มไว้ดีแล้ว ยังมีความเกี่ยวข้องกันระหว่างกลุ่ม ต้องใช้การเชื่อมโยงและให้เหตุผล

7. การให้เหตุผลจากข้อมูลที่มีอยู่บางครั้งยังไม่เพียงพอ จึงต้องอาศัยการสรุปอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553, หน้า 3) กล่าวว่า ขั้นตอนการอ่านเชิงวิเคราะห์จะต้องจำแนกแยกแยะได้ว่า รูปแบบของงานประพันธ์ที่อ่านนั้นเป็นอะไร เช่น เป็นนิทาน บทละคร นวนิยาย เรื่องสั้น บทร้อยกรอง บทความ ฯลฯ พิจารณาว่าเนื้อหาประกอบด้วยอะไรบ้าง โดยแยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร พิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่า ประกอบกันอย่างไร หรือประกอบด้วยอะไรบ้าง วิเคราะห์ทัศนะของผู้แต่งเพื่อทราบจุดมุ่งหมายที่อยู่เบื้องหลังผ่านทางภาษา และถ้อยคำที่ใช้

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553, หน้า 55) กล่าวว่า กระบวนการอ่านวิเคราะห์เป็นการอ่านระดับสูง มีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่จะวิเคราะห์ว่าจะวิเคราะห์อะไร กำหนดขอบเขต และนิยามของสิ่งที่จะอ่านให้ชัดเจน

2. กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ว่าต้องการวิเคราะห์เพื่ออะไร เช่น เพื่อจัดอันดับ เพื่อหาเอกลักษณ์ เพื่อหาข้อสรุป เพื่อหาสาเหตุ เพื่อหาแนวทางแก้ไข

3. พิจารณาข้อมูลความรู้ ทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ว่าจะใช้หลักใดเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ และควรใช้ในการวิเคราะห์อย่างไร

4. สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ได้เป็นระบบระเบียบชัดเจน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ พิจารณาลักษณะของเนื้อหาที่อ่าน กำหนดจุดมุ่งหมายและประเด็นในการวิเคราะห์ วิเคราะห์แยกแยะประเด็นสำคัญต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทั้งเนื้อเรื่อง รูปแบบ กลวิธีการนำเสนอ จุดประสงค์ของผู้แต่ง แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น สรุปคำตอบตามประเด็นสำคัญที่กำหนด พิจารณาข้อคิดที่ได้จากบทอ่านเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

วิธีการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์

นักวิชาการหลายท่านได้เสนอวิธีการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนี้

ทิพย์สุเนตร อนัมบุตร (2542, หน้า 53) กล่าวว่า วิธีการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์มีวิธีการดังนี้

1. ผู้เรียนต้องได้เรียนด้วยการเสาะแสวงหา ใฝ่รู้ วิเคราะห์วิจารณ์ คิดค้น สร้างความรู้ กระบวนการแก้ปัญหาที่เรียกว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องจัดโอกาสให้ผู้เรียนมีการตรวจสอบ แนะนำเสริมสร้างกระบวนการคิดค้นเพื่อให้ผู้เรียนเสาะแสวงหาด้วยตนเอง กระบวนการเรียนรู้จึงต้องหลากหลาย ครูแต่ละคนมีเทคนิคกระบวนการที่แตกต่างกัน กระบวนการเรียนรู้ต้องไม่ยึดติดอยู่ในห้องเรียน ต้องหาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ให้

ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งความรู้ ซึ่งครูมิใช่เพียงบอกหรือสอนให้ทำตาม แต่เทคนิคเดิมยังสามารถใช้ได้ในบางเวลา บางสถานการณ์ที่เหมาะสม

2. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนและครูต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ ร่วมเรียน ร่วมทำ ร่วมคิด เรียนรู้ร่วมกัน ครูต้องให้โอกาสคิดค้น วิเคราะห์ แสวงหาข้อมูลหลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลกว้างขวางยิ่งขึ้น เมื่อต้องออกไปเผชิญปัญหาต่าง ๆ ต้องสร้างพื้นฐานความรู้ให้ผู้เรียนเกิดความมั่นคง

3. ห้องสมุด ตำรา สถานที่ บุคคลในท้องถิ่น ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้เรียน นอกจากนี้ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีสีสันเกิดความสนุกตื่นเต้นน่าสนใจ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 135-136) กล่าวว่า รูปแบบการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่สอดคล้องกับทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อความ ดังนี้

1. วิธีการสอนอ่านโดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ แล้วร่วมกันอภิปรายพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง ต่อจากนั้นหาความหมายของคำ หน้าที่ของคำ และชนิดของคำ

2. วิธีการสอนอ่านโดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการแนะนำให้นักเรียนรู้จักคำศัพท์ที่สำคัญ เพื่อให้นักเรียนรู้จักความหมายของคำ และนำไปใช้ให้ถูกต้อง แล้วจึงอ่านเนื้อเรื่อง

3. วิธีการสอนอ่านโดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้รู้จักโครงสร้างของประโยค ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยคก่อนการอ่านเรื่อง

กรมวิชาการ (2546, หน้า 215) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งนักเรียนอาจวิเคราะห์ด้วยการพูดหรือการเขียนสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิดในด้านต่าง ๆ อย่างมีหลักการและเหตุผล ครูควรจัดเตรียมเรื่องราว เนื้อหาหรือข้อความต่าง ๆ โดยการจัดเตรียมเองหรือมอบหมายให้นักเรียนศึกษาหรือรวบรวม แต่เนื้อหาที่นำมาวิเคราะห์ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ ซึ่งอาจใช้หลายวิธี ดังนี้

1. ให้นักเรียนอ่านข้อความสั้น ๆ แล้ววิเคราะห์คำที่ผู้เขียนเลือกใช้ว่าคำใดใช้ผิดความหมาย คำใดใช้ผิดหน้าที่ คำใดที่ใช้ไม่เหมาะสม หรือไม่ชัดเจนพร้อมทั้งให้ตัวอย่างแนวทางการแก้ไข

2. ให้นักเรียนอ่านเรื่องราวสั้น ๆ แล้ววิเคราะห์ประโยคที่ผู้เขียนใช้ว่าถูกต้องหรือไม่ผิดจากแบบแผนของภาษาอย่างไร เป็นประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ การเรียงลำดับความ

ในประโยคถูกต้องหรือไม่ ใช้ประโยคกะทัดรัดหรือไม่ ใช้คำฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นหรือไม่ นักเรียนมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงอย่างไร ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้น ๆ แล้ววิเคราะห์ สิ่งสำคัญคือ เรื่องที่เลือกมาต้องมีเนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ของครูที่ตั้งไว้

3. นักเรียนอ่านบทความสั้น ๆ แล้ววิเคราะห์ทัศนะของผู้แต่งว่าเป็นความคิดที่มีเหตุผลน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจของผู้เรียนให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า วิธีการสอนการอ่านเชิงวิเคราะห์จะเน้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดในการแยกแยะรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน เริ่มจากการวิเคราะห์คำสำคัญ ประโยคใจความสำคัญ จากบทอ่านที่มีขนาดสั้นไปจนถึงขนาดยาว ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการฝึกปฏิบัติอย่างหลากหลายโดยมีทั้งการฟัง การอ่าน การพูด หรือนำเสนอผลงานให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล จากบทอ่านที่พบได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่วนสำคัญที่สุดคือเนื้อหาที่นำมาเป็นบทอ่านต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และวัยของผู้เรียน

ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์

การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นการอ่านที่ใช้ความคิดวินิจฉัย และประเมินผลสิ่งที่อ่านว่ามีความถูกต้อง เชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ที่ถูกต้อง ดังนี้

วรรณา บัวเกิด (2541, หน้า 159–160) กล่าวว่า ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์มี 5 ประการ ดังนี้

1. เพื่อความรู้ การอ่านมากเป็นการเพิ่มพูนความรู้ แต่ผู้อ่านก็ต้องอ่านอย่างถี่ถ้วนไตร่ตรอง และพิจารณาเนื้อหาเพื่อเลือกความรู้ที่เหมาะสม นำไปใช้ในโอกาสที่ถูกต้อง

2. เพื่อแก้ปัญหา การอ่านเป็นการสร้างสรรค์สติปัญญา และความคิดโดยเฉพาะกระบวนการวิเคราะห์ วินิจสาร เป็นการฝึกการใช้วิจารณญาณ เพื่อการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล สุขุม รอบคอบ

3. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ การอ่านสามารถปรับปรุงความคิดเห็นของผู้อ่าน เพราะสิ่งที่ได้มิใช่เพียงเนื้อหาสาระ แต่ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ว่าผู้เขียนส่งสารอะไร คือ ตีความคิดเห็นและความรู้สึก ความคิดที่พัฒนาจะส่งผลมาถึงบุคลิกภาพ

4. เพื่อความสนุกสนาน การอ่านสารคดี บันเทิงคดี สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ผู้อ่านย่อมได้รับความสนุกสนาน เมื่อแยกแยะและพิจารณาทั้งเนื้อหา และรสของงานเขียนนั้น ๆ

5. เพื่อการเป็นนักวิจารณ์ การมีคุณสมบัติของนักวิจารณ์ได้นั้น ต้องสามารถตีความเนื้อหาสาระวิเคราะห์สิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นตลอดจนประเมินค่างานเขียนได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 208) กล่าวว่า ประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์มี 4 ประการ ดังนี้

1. ผู้อ่านเห็นภาพรวมของงานเขียนว่าประกอบด้วยอะไร ประกอบกันอยู่ในลักษณะใด และมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อความแต่ละส่วนว่าประกอบกันเป็นงานเขียนแต่ละชิ้นได้อย่างไร

2. ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สามารถเลือกได้ว่าสื่อสิ่งพิมพ์แบบใดควรอ่านผ่าน ๆ หรืออ่านอย่างละเอียด เพื่อจะได้เป็นความรู้ ความคิด และพัฒนาปัญญา

3. ผู้อ่านเพิ่มประสิทธิภาพการอ่านให้แก่ตนเอง ทำให้เกิดความรัก ความชื่นชม ความซาบซึ้ง และเห็นคุณค่าของงานเขียน

4. ผู้อ่านนำเอาวิธีการ และผลจากการอ่านมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต หรือใช้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้

ผกาศรี เย็นบุตร (2552, หน้า 70) กล่าวว่า การฝึกอ่านเชิงวิเคราะห์อยู่เสมอจะทำให้ผู้อ่านมีจิตใจกว้าง มองโลกในแง่ดี และเป็นคนมีเหตุผล

การุณันทน์ รัตนแสนวงษ์ (2555, หน้า 52) กล่าวว่าประโยชน์ของการอ่านเชิงวิเคราะห์มีดังนี้

1. ผู้อ่านรู้ว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น
2. ผู้อ่านมีความรอบคอบมากยิ่งขึ้น
3. ผู้อ่านเกิดความคิดกว้างไกลออกไป
4. ผู้อ่านเกิดวิจารณญาณมากยิ่งขึ้น ไม่ยึดถือเอาตำราเพียงเล่มเดียว
5. ผู้อ่านเฉลียวฉลาด ไม่ถูกครอบงำจากข้อมูลในเชิงโน้มน้าวใจ
6. ผู้อ่านตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล
7. ผู้อ่านสามารถประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ว่าดีหรือไม่ดี ควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ

สรุปได้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ โดยอาศัยกระบวน การอ่านเพื่อสร้างความรู้ แก้ปัญหา พัฒนาความคิด ทำให้สามารถแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล รอบคอบ กว้างไกล การอ่านเชิงวิเคราะห์ยังช่วยสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และช่วยให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ ประเมินค่าได้ว่าดีหรือไม่ น่าเชื่อถือหรือไม่

การวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์

การจะพิจารณาว่าผู้เรียนมีทักษะในการอ่านเชิงวิเคราะห์หรือไม่นั้น ผู้วิจัยต้องมีแนวทางในการวัดและประเมินผล ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีการ ดังมีผู้อธิบายไว้ ดังต่อไปนี้

ภัทรา นิคมานนท์ (2543, หน้า 120–122) กล่าวว่า แนวทางการประเมินการวิเคราะห์ควรมี 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบย่อยที่รวมอยู่ในเรื่องราวนั้น ๆ เพื่อชี้ให้เห็นถึงมูลเหตุ ต้นกำเนิด สาเหตุ ผลลัพธ์ และประเด็นสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยที่รวมกันอยู่ในเรื่องราวนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด อาจเหมือนหรือต่างกัน คล้อยตามกันหรือขัดแย้งกัน เกี่ยวข้องกันหรือไม่เกี่ยวข้องกัน อะไรเป็นเหตุหรือผล

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการค้นหาว่าการที่โครงสร้างและระบบของวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว และการกระทำต่าง ๆ รวมกันอยู่ในสภาพเช่นนั้นได้ เพราะยึดหลักหรือแกนอะไรเป็นสำคัญ

กรมวิชาการ (2546, หน้า 216–222) กล่าวว่า แนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์มีวิธีการดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในการวิเคราะห์คำ วลี หรือประโยค นอกจากนั้นควรวัดผลด้านเหตุผล การวิเคราะห์ทัศนะของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่าน ตลอดจนประเมินผลจากความตั้งใจ สนใจ และผลงานที่ได้รับมอบหมาย

2. ให้นักเรียนเลือกอ่านบทร้อยกรองที่นักเรียนชอบ แล้วสรุปความเป็นร้อยแก้วโดยใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย

3. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองแล้ววิเคราะห์ วิจารณ์บทอ่านในด้านฉันทลักษณ์ ความคิด และเนื้อหาสาระในบทร้อยกรอง กลวิธีในการแต่งของบทร้อยกรอง และสิ่งที่ผู้เขียนฝากไว้ในบทร้อยกรอง

4. ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง แล้ววิเคราะห์ว่าเนื้อหาบทร้อยกรองให้อารมณ์ความรู้สึกสอดคล้องกับเนื้อหาของบทร้อยกรองหรือไม่ อย่างไร นักเรียนมีความซาบซึ้งประทับใจกับบทร้อยกรองที่อ่านหรือไม่ ต่อจากนั้นจึงพิจารณาความสามารถและผลการทำงาน ด้วยการวัดผล ความถูกต้องของการใช้คำ สำนวนภาษา การสรุปความ การวิเคราะห์วิจารณ์บทร้อยกรอง และความตั้งใจในการทำกิจกรรม

5. ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วสรุปความให้ถูกต้องตามแบบที่กำหนดให้

6. ให้นักเรียนอ่าน และสรุปความจากเรื่อง พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์

7. ให้นักเรียนอ่านข่าวหรือบทความจากหนังสือพิมพ์ แล้วขีดเส้นใต้ข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นของผู้เขียน ด้วยสีหรือสัญลักษณ์ที่แตกต่างกัน

8. ให้นักเรียนตัดข่าวจากหนังสือพิมพ์ แล้ววิเคราะห์ว่าข่าวนั้นมีข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย พร้อมให้เหตุผลว่าความคิดเห็นน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงใด

9. ให้นักเรียนวิเคราะห์วิจารณ์ การพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ในแง่การใช้สำนวนภาษา การสื่อความหมาย และความสอดคล้องกับเนื้อหาของข่าวนั้น ๆ

10. ให้นักเรียนตัดข้อความโฆษณาจากสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ แล้วแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิจารณ์ ในด้านความน่าเชื่อถือ การใช้สำนวนภาษา ความน่าสนใจของการนำเสนอ

11. ให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วตีความเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เขียน แล้วสรุป ความคิดเห็นของผู้เขียน พร้อมทั้งเสนอแนวความคิดของผู้เรียนที่มีต่อหนังสือเล่มนั้น

12. ให้นักเรียนเลือกวิเคราะห์วิจารณ์บทความหนึ่งเรื่อง ในเรื่องรูปแบบการนำเสนอ กลวิธีการแต่ง และการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา

13. ให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วประเมินค่าของเรื่องที่อ่านทั้งจุดดีและจุดด้อย โดยให้เหตุผลประกอบ ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ และคุณค่าทางวรรณคดีและสังคม

สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ วัดและประเมินผลได้โดยให้ผู้เรียนอ่านคำ วลี ประโยค ข้อความ บทความ หรือบทร้อยกรองแล้วพิจารณาแยกแยะคิดวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ลำดับเหตุการณ์ ความสัมพันธ์ในเรื่อง สาระสำคัญ ทัศนคติของผู้แต่ง การใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา และการประเมินค่าของเรื่องที่อ่าน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะวัดและประเมินผลทักษะ การอ่านเชิงวิเคราะห์ ตามประเด็นที่สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ได้ศึกษาข้างต้น คือ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร สามารถแยกแยะหาเหตุผล ส่วนดี ส่วนบกพร่อง จุดมุ่งหมายของผู้เขียน วิธีการนำเสนอ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และการประเมินหรือตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ เพื่อวัดผลว่าหลังจากที่นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกแล้ว นักเรียนมีทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2551, หน้า 125) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทำให้ผู้จัดการเรียนรู้ทราบว่า จะจัดการเรียนรู้เนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด จัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

จรัลศรี พัวจินดาเนตร (2560, หน้า 156) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน หมายถึง เอกสารประกอบหลักสูตรชนิดหนึ่งที่ครูใช้เป็นคู่มือสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้และการวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละบทเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

วัชรพล วิบูลยศริน (2561, หน้า 243) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเพื่อดำเนินการส่งผ่านเนื้อหาไปยังผู้เรียนผ่านกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วยการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ (สิ่งที่ผู้เรียนได้รับ) วิธีการบรรลุหรือไปยังเป้าหมาย (ขั้นตอน กระบวนการ) และวิธีการวัดคุณภาพของการบรรลุเป้าหมาย (แบบทดสอบ ใบงาน การบ้าน และอื่น ๆ)

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือแนวการดำเนินการของผู้สอนที่จัดทำเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอน การวัดประเมินผล

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 204–205) กล่าวว่า ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้มี 6 ประการ ดังนี้

1. ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจ เมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนย่อมจะสอนด้วยความคล่องแคล่ว เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่นไม่ติดขัด เพราะได้เตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว การสอนก็จะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์

2. ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนสอนอย่างมีแผน มีเป้าหมายและมีทิศทางในการสอนมิใช่สอนอย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนได้รับความรู้ความคิด

เกิดเจตคติ เกิดทักษะ และเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ ทำให้เป็นการเรียนการสอนที่มีคุณค่า

3. ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการสอน เมื่อผู้สอนสอนตามแผนการสอน ก็ย่อมทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดมุ่งหมายและทิศทางของหลักสูตร

4. ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนที่ไม่มีการวางแผน เนื่องจากในการวางแผนการสอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน รวมทั้งการจัดเวลา สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยสะดวกและง่ายดายขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการวางแผนการสอนที่รอบคอบและปฏิบัติตามแผนการสอนที่วางไว้ ผลการสอนย่อมสำเร็จได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผน

5. ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นแนวทางในการทบทวนหรือการออกข้อทดสอบเพื่อวัดประเมินผลผู้เรียนได้ นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้ให้แนวทางแก่ผู้เข้าสอนแทนในกรณีจำเป็น เมื่อผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

6. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและวิชาเรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอนสอนด้วยความพร้อม เป็นความพร้อมทั้งทางด้านจิตใจ และความพร้อมทางด้านวัตถุ ความพร้อมทางด้านจิตใจคือความมั่นใจในการสอน เพราะผู้สอนได้เตรียมการสอนมาอย่างรอบคอบ ส่วนความพร้อมทางด้านวัตถุคือการที่ผู้สอนได้เตรียมเอกสารหรือสื่อการสอนไว้อย่างพร้อมเพรียง เมื่อผู้สอนเกิดความพร้อมในการสอนย่อมสอนด้วยความกระจ่างแจ้ง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนในบทเรียนอันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาเรียน

อัจฉรา พงษ์เย็น (2556, หน้า 26) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญกับครูผู้สอน ดังนี้

1. เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนมีโอกาสได้ศึกษาหลักสูตร แนวการสอน วิธีการ วัดผลประเมินผล การศึกษาเอกสารอื่น ๆ ได้อย่างละเอียดทุกแง่มุม

2. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้ดำเนินการสอนให้เป็นไปตามระบบที่แน่นอน

3. เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดเตรียมกระบวนการสอนให้สอดคล้องกับความจริง ทั้งในเรื่องทรัพยากรโรงเรียน ท้องถิ่น ค่านิยม ความเชื่อ และสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่น

4. เป็นเครื่องให้การสอนของครูผู้สอนมีคุณภาพสอดคล้องกับนักเรียน ระยะเวลาสอนได้ครบถ้วน ทันเวลา ละมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น

5. เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เที่ยงตรง เสนอแนะแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ เป็นต้น

6. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนคนอื่นใช้สอนแทนได้

7. ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถทราบขั้นตอน กระบวนการต่าง ๆ เพื่อการนิเทศติดตาม ตลอดจนประเมินผลได้

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย (2558, หน้า 347-348) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นครูมืออาชีพ มีการเตรียมล่วงหน้า แผนการจัดการเรียนรู้จะสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม และจิตวิทยาการเรียนรู้มาผสมผสานกันหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนที่ตนเองสอนอยู่

2. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้า หาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอน สื่อนวัตกรรม และวิธีการวัดและประเมินผล

3.แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอนและครูที่จะปฏิบัติการสอนแทน สามารถปฏิบัติการสอนแทนได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

5. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะหรือตำแหน่งได้

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนได้วางแผนล่วงหน้าก่อนการสอน ทำให้ทราบว่าจะสอนอะไร ด้วยวิธีการใด สอนอย่างไร ใช้สื่อการสอนอะไร และวัดประเมินผลอย่างไร ทำให้เกิดความมั่นใจในการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตรงตามเป้าหมาย ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553, หน้า 125) กล่าวว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1. จัดการเรียนรู้อะไร (หน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ)

2. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)

3. ตัวสาระอะไร (โครงร่างเนื้อหา)

4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนรู้)

5. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการจัดการเรียนรู้)

6. ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (วัดผลประเมินผล)

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 216-217) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

ส่วนนำ : รายวิชา/กลุ่ม ชั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หรือชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวนเวลาที่สอน

1. มาตรฐานการเรียนรู้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

3. สาระสำคัญ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

5. สาระการเรียนรู้

6. กิจกรรมการเรียนรู้

7. การวัดผลประเมินผล

8. สื่อและแหล่งเรียนรู้

9. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

กุลิสรา จิตรชญาวณิช (2562, หน้า 173-174) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปควรประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. ส่วนที่เป็นหัวแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่บนส่วนหัวหรือส่วนบนของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อหรือองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือชื่อวิชาที่เรียน

1.2 ลำดับหน่วยการเรียนรู้และเรื่องที่สอน

1.3 ระดับชั้นที่สอนปีการศึกษาที่สอน

1.4 จำนวนชั่วโมงที่สอนหรือจำนวนคาบเวลาที่เรียน

2. ส่วนที่เป็นตัวแผนการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 สาระสำคัญ

2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.3 สาระการเรียนรู้

2.4 กิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้

2.5 สื่อการเรียนรู้

2.6 แหล่งการเรียนรู้

2.7 การวัดและประเมินผล

2.8 บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ หรือบันทึกหลังสอน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่แผนการจัดการเรียนรู้พึงมีแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนหัวแผนการจัดการเรียนรู้และส่วนตัวแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนหัวแผน ประกอบด้วย 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ชื่อวิชา 3) ชื่อหน่วยการเรียนรู้ 4) ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ 5) ระดับชั้นที่สอน 6) ปีการศึกษาที่สอน 7) จำนวนเวลาที่สอน ส่วนตัวแผน ประกอบด้วย 1) สาระสำคัญ 2) มาตรฐานการเรียนรู้ 3) ตัวชี้วัด 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) สาระการเรียนรู้ 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อการสอน 8) แหล่งการเรียนรู้ 9) การวัดผลประเมนผล และ 10) บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้หรือบันทึกหลังสอน ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 20) กล่าวว่า ขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้ศึกษาจะต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะแก่ผู้เรียนก่อน แล้วจึงพิจารณาเลือกใช้วิธีสอน และเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อที่ผู้เรียนจะได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553, หน้า 115) กล่าวว่า วิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้สอน เพราะเป็นการจัดเตรียมการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาเอกสารหลักสูตรเป็นเบื้องต้นก่อนที่จะลงมือเขียน โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้

1.1 จุดประสงค์ประจำวิชา

1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.3 คำอธิบายรายวิชา

1.4 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

1.5 การวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้

1.6 แผนการเรียนรู้

2. ศึกษาแนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อศึกษารายละเอียดสาระการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละช่วงชั้นและระดับชั้น ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

2.1 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าไม่สอดคล้องควรปรับปรุงและนำมาเขียนในแผนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน

2.2 นำกิจกรรมในแนวการจัดการเรียนรู้มาพิจารณาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

3. ขั้นเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นสำคัญ ซึ่งผู้สอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบ โดยกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลากำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดเน้นของหลักสูตร กล่าวคือ ควรให้จัดการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการและใช้กระบวนการต่าง ๆ เช่นกระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการ 9 ประการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ กระบวนการสามารถนำไปใช้ชีวิตประจำวันได้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 230–231) กล่าวว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถจัดทำได้ตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำโครงสร้างรายวิชาที่ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ สาระสำคัญ เวลาเรียน และน้ำหนักคะแนนในแต่ละหน่วย ซึ่งจะเห็นในภาพรวมในระดับรายวิชาว่าผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้ในแต่ละปีการศึกษา หรือภาคการศึกษาทั้งหมดกี่หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเท่าใด

2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชา และมาตรฐานรายวิชา โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ เพื่อนำมาเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติ และค่านิยม

3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้โดยวิเคราะห์จากตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชา เพื่อนำมาใช้ในการเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ ตลอดจนสาระการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติจริง มีความน่าสนใจ สอดคล้องกับวัยและธรรมชาติของผู้เรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและชีวิตจริงได้

5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายใช้เครื่องมือวัดที่มีความน่าเชื่อถือ และเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ควรดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์ประจำวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2) พิจารณาเลือกใช้วิธีสอน และเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล 3) ลงมือเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยทุกองค์ประกอบต้องสอดคล้องกัน

การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

1. การหาประสิทธิภาพ

ภูษิต บุญทองเถิง (2554, หน้า 280–284) กล่าวว่า วิธีการหรือนวัตกรรม เช่น แบบฝึก แผนการสอน แบบเรียนสำเร็จรูป หรือกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ผู้สอนพัฒนาขึ้น ควรมีความถูกต้องด้านเนื้อหา เที่ยงตรง และครอบคลุมเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนภาษา ถ้อยคำ รูปแบบ และขั้นตอนที่กำหนดขึ้นควรเหมาะสมกับผู้เรียนด้วย ซึ่งครูผู้สอนสามารถหาประสิทธิภาพของเครื่องมือได้ ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมเบื้องต้น ควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนในวิชานั้น ๆ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและการสื่อความหมาย โดยนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้น พร้อมแบบประเมินที่มีแนวทางหรือประเด็นในการพิจารณาคุณภาพให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน

2. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นข้อแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาปรับปรุง แก้ไข หลังจากนั้นจึงนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปทดลองกับผู้เรียนกลุ่มเล็ก ๆ อาจเป็น 1 คน 3 คน 5 คน หรือ 10 คน แล้วแต่ความเหมาะสม โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมหรือฝึกปฏิบัติ

ตามขั้นตอนที่ระบุไว้แล้ว มีการเก็บคะแนนระหว่างปฏิบัติและคะแนนหลังการทดลองใช้นวัตกรรม เพื่อหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมตามหลักการ

3. นำผลการทดลองใช้นวัตกรรมจากผู้เรียนกลุ่มเล็กตามข้อ 2 มาปรับปรุงข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มนักเรียนที่สอน

2. การหาดัชนีประสิทธิผล

ภูษิต บุญทองเถิง (2554, หน้า 284-285) กล่าวว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) เป็นตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน โดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน การหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียน โดยอาศัยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) ใช้วิธีการของ Goodman, Flecther and Schneider มีสูตรดังนี้

ดัชนีประสิทธิผล (รายบุคคล) เท่ากับ ความแตกต่างของคะแนนหลังเรียนกับก่อนเรียนหารด้วยความแตกต่างของคะแนนเต็มกับคะแนนก่อนเรียน

$$\text{E.I. รายบุคคล} = \frac{\text{คะแนนสอบหลังเรียน} - \text{คะแนนสอบก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนสอบก่อนเรียน}}$$

ดัชนีประสิทธิผล (กลุ่ม) เท่ากับ ความแตกต่างของคะแนนหลังเรียนกับก่อนเรียนของทุกคนหารด้วยความแตกต่างของคะแนนเต็มคูณด้วยจำนวนผู้เรียนกับคะแนนก่อนเรียนของทุกคน

$$\text{E.I. กลุ่ม} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนสอบก่อนเรียน}}$$

หรือ $\text{E.I.} = \frac{P_2 - P_1}{\text{Total} - P_1}$

เมื่อ P_1 แทน ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน

P_2 แทน ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน

Total แทน ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

การหาค่า E.I. เป็นการพิจารณาพัฒนาการในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่งค่าที่แสดงคะแนนที่เพิ่มขึ้นนั้น เรียกว่า หาค่าดัชนี

ประสิทธิผล (E.I.) และเพื่อให้สื่อความหมายง่ายขึ้น จึงแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปร้อยละ เช่น จากค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) 0.6240 คิดเป็นร้อยละ 62.40

3. ข้อสังเกตบางประการที่เกี่ยวกับค่า E.I.

เผชิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี (2546, หน้า 1-6)ได้กล่าวถึง ข้อสังเกตเกี่ยวกับค่าดัชนีประสิทธิผล ดังนี้

1. E.I. เป็นเรื่องของอัตราส่วนของผลต่าง จะมีค่าสูงสุดเป็น 1.00 ส่วนค่าต่ำสุดไม่สามารถกำหนดได้เพราะค่าต่ำกว่า -1.00 และถ้าเป็นค่าลบแสดงว่า ผลคะแนนสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียน ซึ่งหมายความว่าระบบการเรียนการสอนหรือสื่อที่สร้างขึ้นไม่มีคุณภาพ

2. การแปลผล E.I. ในตาราง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 ของงานวิจัย มักจะใช้ข้อความไม่เหมาะสม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของ E.I. ผิดจากความเป็นจริง เช่น ค่า E.I. เท่ากับ 0.6240 ก็มักจะกล่าวว่า “ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6240 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.40 ซึ่งในความเป็นจริงค่า E.I. เท่ากับ 0.6240 เพราะคิดเทียบจาก E.I. สูงสุดเป็น 1.00 ดังนั้น ถ้าคิดเทียบเป็นร้อยละ ก็คือ คิดเทียบจากค่าสูงสุดเป็น 100 E.I. จะมีค่าเป็น 62.40 จึงควรใช้ข้อความว่า “ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6240 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6240 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.40”

3. ถ้าค่าของ E1/ E2 ของแผนการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อหา E.I. ด้วยพบว่า มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นถึงระดับหนึ่งที่ผู้วิจัยพอใจ หากคำนวณค่าความคงทนด้วยโดยใช้สูตร t-test แบบDependent Samples ก็ไม่ได้แปลว่าจะไม่มีนัยสำคัญ (เพราะผู้วิจัยคาดหวังว่าหากสื่อ หรือแผนการเรียนรู้มีคุณภาพ ผลการเรียนหลังสอนเมื่อผ่านไประยะหนึ่ง เช่น ผ่านไป 2 สัปดาห์กับผลการเรียนจบจะต้องไม่แตกต่างกัน) ลักษณะเช่นนี้มักพบในงานวิจัยบ่อย ๆ คือ แผนการเรียนรู้ หรือสื่อมีค่า E1/ E2 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ค่า E.I ก็สูง แต่ผลการทดสอบความคงทนมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหานี้น่าจะมาจากนักเรียนไม่ได้ตั้งใจหรือเบื่อหน่ายในการทำข้อสอบอย่างจริงจัง แม้ว่าผู้วิจัยจะมีความรู้สึกว่าสื่อหรือแผนที่ใช้จะมีคุณภาพ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนมาก หรือมีความประทับใจต่อบทเรียนมากเท่าไรก็ตาม

ชวลิต ชูกำแพง (2553, หน้า 133) ได้กล่าวถึง ข้อสังเกตเกี่ยวกับดัชนีประสิทธิผลไว้ดังนี้

1. ค่าดัชนีประสิทธิผล ไม่ได้แปลว่ามีความรู้เพิ่มขึ้นเพราะคะแนนอยู่ในมาตราอันภาค (Interval Scale) ซึ่งไม่มีศูนย์แท้ มีแต่ศูนย์สมมุติ จึงกล่าวได้เพียงว่ามีคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละเท่าไร

2. ค่าดัชนีประสิทธิภาพระหว่างกลุ่ม ไม่ได้แปลว่ากลุ่มที่มีค่า E.I. สูงกว่าจะมีคุณภาพการเรียนการจัดการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มที่มีค่า E.I. ต่ำ ใช้พิจารณาเฉพาะกลุ่มว่าโดยเฉลี่ยก่อนเรียนนักเรียนมีคะแนนมากอยู่แล้ว หลังเรียนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย หรือเกือบจะได้คะแนนเต็ม มักจะเป็นลักษณะของนักเรียนกลุ่มเก่ง ส่วนค่า E.I. สูง ๆ แสดงว่าคะแนนก่อนเรียนน้อย หลังเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นมาก จึงเป็นสิ่งที่ดี แต่ไม่ได้หมายความว่าดีกว่ากลุ่มที่ได้ค่า E.I. น้อย

3. การทดสอบสมมุติฐานด้วย t-test (Dependent Samples) กับการหาค่า E.I. อาศัยข้อมูลจากการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนเช่นเดียวกัน ดังนั้นในงานวิจัยควรเลือกใช้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง

สรุปได้ว่า ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องมีการหาทั้งค่าประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผล เพื่อให้ทราบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนสร้างขึ้นมีคุณภาพ เหมาะสมที่จะนำไปใช้สอนหรือไม่ ในส่วนของการหาประสิทธิภาพ เพื่อให้ทราบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความถูกต้องด้านเนื้อหา เที่ยงตรง และครอบคลุมเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมถึงการใช้ภาษา ถ้อยคำ รูปแบบ และขั้นตอนที่กำหนดขึ้นว่าเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ ในส่วนนี้ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินและให้ข้อเสนอแนะ ส่วนการหาค่าดัชนีประสิทธิผล เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน โดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ดังนี้

อุทัย บุญช่วย (2544, หน้า 10) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกและทัศนะของบุคคลอันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งจะปรากฏออกมาทางพฤติกรรม โดยแสดงออกมาในลักษณะของความชอบ ความพึงพอใจที่จะเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สุธามาศ คชรัตน์ (2549, หน้า 17) กล่าวว่า ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของความพึงพอใจไว้อย่างหลากหลาย ดังเช่น มอร์ส กล่าวว่า ความพึงพอใจหรือความพอใจ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” หมายถึง สิ่งที่ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เป็นการลดความตึงเครียดทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือสภาพความรู้สึกของบุคคลที่มีความสุข ความชื่นใจตลอดจนสามารถสร้างทัศนคติในทางบวกต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเปลี่ยนไปตามความพอใจต่อสิ่งนั้น สุธามาศ คชรัตน์ ยังได้เสนอแนวคิดของ

อมรศักดิ์ ศรีวิกรานต์โยธิน ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจหรือทัศนคติสามารถใช้แทนกันได้ ซึ่งทั้ง 2 คำนี้ สื่อถึงความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกที่ชอบและสุขใจ โดยความพึงพอใจจะเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิงประเมินค่าทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นที่แสดงออกมา ซึ่งจะแสดงออกมาในลักษณะทิศทางบวก (Positive Direction) ทิศทางลบ (Negative Direction) หรือไม่มีปฏิกิริยา คือรู้สึกเฉย ๆ (Non Reactive) ไม่มีความรู้สึกไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นนั้นก็ได้

Good (1973, หน้า 209) กล่าวว่า ความพึงพอใจว่า หมายถึง คุณภาพหรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลต่อกิจกรรม

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีของบุคคลซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ ก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการไม่ได้รับการตอบสนอง ความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

ลักษณะและวิธีการประเมินความพึงพอใจ

1. ลักษณะของการประเมินความพึงพอใจ

ประสาท อิศรปรีดา (2547, หน้า 177–178) กล่าวว่า ความพึงพอใจประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาข้อเท็จจริง หรือสังเขปเกี่ยวกับสิ่งนั้น

2. ด้านอารมณ์ (Affective Component) ความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจ ชอบไม่ชอบ

3. ด้านแนวโน้มการกระทำ (Action Tendency Component)

พัฒนา พรหมณี ยุพิน พิทยาวัฒนชัย และจีระศักดิ์ ทัพผา (2563, หน้า 62–63) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่เกิดจากแรงจูงใจซึ่งเป็นพลังภายในผลักดันให้เกิดความรู้สึกชอบไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยินดี ไม่ยินดี เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการและความคาดหวังที่เกิดจากการประมาณค่า อันเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากการกระทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการตามเป้าหมายของแต่ละบุคคล เป็นกระบวนการทางจิตวิทยา การประเมินความพึงพอใจเป็นการประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่พอใจและไม่พอใจในเชิงปริมาณ (Magnitude) มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินความพึงพอใจด้านความรู้สึก เป็นลักษณะการประเมินทางความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลตามองค์ประกอบทางความรู้สึก ได้แก่ ความรู้สึกทางบวก ความชอบพอใจ และความรู้สึกทางลบ เป็นความไม่ชอบ ไม่พอใจ กลัว รังเกียจ

2. การประเมินความพึงพอใจด้านความคิด เป็นการประเมินการรับรู้ของบุคคลและวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับที่เกิดเป็นความรู้ ความคิด เกี่ยวข้องกับการพิจารณาที่มาของทัศนคติออกมาว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ที่เกิดจากการประมวลผลของสมอง

3. การวัดความพึงพอใจด้านพฤติกรรม เป็นการวัดความพร้อมที่จะกระทำหรือพร้อมที่จะตอบสนองที่มาของพฤติกรรม

2. วิธีการประเมินความพึงพอใจ

การประเมินความพึงพอใจมีการประเมินหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้

สาโรช ไสยสมบัติ (2534, หน้า 39) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจอาจกระทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการที่นิยมใช้กันแพร่หลายวิธีหนึ่ง โดยการร้องขอหรือขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลที่ต้องการจะวัดแสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบหรือเป็นคำตอบอิสระ โดยคำถามอาจจะถามถึงความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ

2. การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ซึ่งเป็นวิธีการที่ต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ ที่จะจูงใจให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถามให้ตรงกับข้อเท็จจริง การวัดความพึงพอใจโดยวิธีการสัมภาษณ์นับว่าเป็นวิธีการที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่ง

3. การสังเกต เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการได้โดยวิธีการสังเกตจากพฤติกรรมทั้งก่อนมารับบริการ ขณะรอรับบริการและหลังจากการได้รับบริการแล้ว เช่น การสังเกตกิริยาท่าทาง การพูด สีหน้า และความถี่ของการมาขอรับบริการ เป็นต้น การวัดความพึงพอใจโดยวิธีนี้ ผู้วัดจะต้องกระทำอย่างจริงจังและมีแบบแผนที่แน่นอน จึงจะสามารถประเมินถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการได้อย่างถูกต้อง

พัฒนา พรหมณี ยุพิน พิทยาวัฒนชัย และจีระศักดิ์ ทัพผา (2563, หน้า 62–63) กล่าวว่า การประเมินความพึงพอใจมีวิธีการ ดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีการสำหรับใช้ตรวจสอบบุคคลอื่นโดยการสังเกตพฤติกรรมและจดบันทึกความพึงพอใจที่แสดงออกมาในประเด็นที่ต้องการประเมินอย่างมีแบบแผน โดยผู้สังเกตจะไม่มีการปฏิบัติการหรือมีส่วนร่วมกับผู้ถูกสังเกต ต่อจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปและตีความตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่และเป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายที่ใช้สำหรับการศึกษาในกรณีศึกษาเท่านั้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้ประเมินจะต้องออกไปพูดคุยกับบุคคลนั้น ๆ โดยตรง มีการเตรียมแผนล่วงหน้า เป็นการถามให้ตอบปากเปล่า แต่อาจไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากผู้ตอบ เนื่องจากผู้ตอบอาจรู้สึกไม่อิสระในการตอบหรือไม่คุ้นเคยกับผู้ถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด ควรเตรียมตัวให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ ควรลงพื้นที่เพื่อทำความคุ้นเคยก่อนให้เกิดความสนิทสนม และความไว้เนื้อเชื่อใจ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

3. การใช้แบบสอบถามประมาณค่า เป็นการประเมินโดยใช้เครื่องมือที่เป็นการสร้างประโยคข้อความต่าง ๆ ทั้งที่เป็นข้อความทางบวก และข้อความทางลบที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการประเมิน โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความแต่ละข้อนั้น โดยใช้มาตรประเมินแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) เนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวก สามารถเก็บข้อมูลได้รวดเร็ว

จากการศึกษาลักษณะและวิธีการประเมินความพึงพอใจ ผู้วิจัยจะประเมินความพึงพอใจของนักเรียน 2 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินความพึงพอใจด้านความรู้สึก เป็นลักษณะการประเมินทางความรู้สึกหรืออารมณ์ ได้แก่ ความรู้สึกทางบวก เป็นความชอบ พอใจ และความรู้สึกทางลบเป็นความไม่ชอบ ไม่พอใจ กลัว รังเกียจ 2) การประเมินความพึงพอใจด้านความคิด เป็นการประเมินการรับรู้ของบุคคลและวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจนเกิดเป็นความรู้ ความคิด เกี่ยวข้องกับการพิจารณาที่มาของทัศนคติออกมาว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี โดยจะเลือกใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า เพื่อประเมินความพึงพอใจได้ตรงตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการนำไปใช้

ความพึงพอใจในการเรียน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความพึงพอใจในการเรียน ดังนี้

อุบลลักษณ์ ไชยชนะ (2543, หน้า 36) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่เป็นไปตามความคาดหวังที่จะทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ได้ยิ่งขึ้น

ทัศนีย์ สิงห์เจริญ (2544, หน้า 52) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติในทางที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน ความรู้สึกที่เกิดจากการที่ได้รับการตอบสนองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเรียน เช่น สภาพแวดล้อมในห้องเรียน เนื้อหาวิชาที่ได้รับจากการเรียน ซึ่งทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการเรียนการสอนจนประสบความสำเร็จในการเรียนได้

จารุวรรณ เทวกุล (2555, หน้า 6) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกดีหรือความคิดที่ดีที่เป็นไปตามคาดหวัง โดยได้รับการจูงใจทั้งในลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ในการดำเนินการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีความเจริญงอกงามในทุกด้าน มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีความสนใจต่อกระบวนการเรียนการสอน โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาหลักสูตร หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดวิชาให้เรียนตรงตามความต้องการ จัดลำดับความยากง่าย เนื้อหามีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตได้ ส่งเสริมกระบวนการคิดแก้ปัญหาและสร้างความคิดสร้างสรรค์

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีสอน การใช้สื่อประกอบการสอน การเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม การมอบหมายงานให้ทำ

3. ด้านบุคลิกภาพของครูผู้สอน หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ความขยันหมั่นเพียร ความยุติธรรม พูดจาสุภาพ มีความเป็นกันเอง อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน แต่งกายเหมาะสม มีความรับผิดชอบ

4. ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดสภาพห้องเรียนมีความสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี ปราศจากเสียงรบกวน มีวัสดุ ครุภัณฑ์ในห้องเรียนเพียงพอ

5. ด้านการจัดบริการของสถานศึกษา หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดบริการ มีการจัดที่นั่งพักผ่อนเพียงพอ มีการจัดบริการน้ำดื่มที่สะอาด การจัดให้มีห้องน้ำที่สะอาดเพียงพอ การจัดที่นั่งในโรงอาหารอย่างเพียงพอ การให้คำปรึกษาด้านการเรียน ด้านสุขภาพ การจัดบริการเรื่องยา และเตียงคนป่วย

6. ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลตลอดจนการดำเนินการต่าง ๆ ของผู้สอน เช่น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล การวัดผลครอบคลุมความรู้ ทักษะ และจิตพิสัย มีการวัดผลที่หลากหลายทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม มีการกำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลอย่างชัดเจนและยุติธรรม

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่เป็นไปตามความคาดหวัง จากการได้รับการตอบสนองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเรียน เช่น สภาพแวดล้อมในห้องเรียน เนื้อหาวิชาที่ได้รับจากการเรียน ซึ่งทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการเรียนการสอนจนประสบความสำเร็จใน

การเรียนได้ มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีความสนใจต่อกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยสนใจประเมินความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นด้านที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนางานวิจัยต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบเน้นมโนทัศน์

สุรีรัตน์ อักษรกาญจน์ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี มีประสิทธิภาพเท่ากับ 73.03/72.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 70/70 แสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี มีประสิทธิภาพ เหมาะในการนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน และผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองได้คะแนนเฉลี่ย 24.05 หลังการทดลองได้คะแนนเฉลี่ย 30.44

ศิริพร เผือกผ่อง และวิสาข์ จัติวัตร์ (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและการใช้กลยุทธ์การอ่าน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.72/80.97 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่ารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์มีประสิทธิภาพเหมาะแก่การนำไปใช้ในการเรียนการสอน และพบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภูมินทร์ เหลาอำนาจ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการสอนเน้นภาระงานและการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและกลวิธีการอ่านสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการสอนเน้นภาระงานและการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ที่พัฒนาขึ้นให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสอนเน้นภาระงานและการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์โดยเปรียบเทียบผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

เพื่อความเข้าใจของนักศึกษาก่อนและหลังเรียน และการสังเกตพฤติกรรมการใช้กลวิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักศึกษา 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้รูปแบบการสอนโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 25 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนเน้นภาระงานและการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์มีค่าเฉลี่ย 90.27/84.13 2) ประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสอนเน้นภาระงานและการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ โดยเปรียบเทียบผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษา พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาใช้กลวิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจบ่อยครั้ง

พัชญา สาทา (2564) ผลการพัฒนาเมตาคอกนิชันและความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีวัตถุประสงค์คือ 1) เปรียบเทียบเมตาคอกนิชันและความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 2) เปรียบเทียบเมตาคอกนิชันและความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 3) ศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงเมตาคอกนิชันและความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดหนองจอก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 44 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 23 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 3) แบบวัดเมตาคอกนิชัน 4) แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 5) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างวัดเมตาคอกนิชัน สถิติที่ใช้ได้แก่ ความแปรปรวนพหุนาม (One-way MANOVA) และ Hoteling's T^2 ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณและคุณภาพพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

มีผลของการพัฒนาเมตาคอกนิชันและความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีผลของการพัฒนาเมตาคอกนิชันและความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงเมตาคอกนิชันและความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก

เพ็ญพันธุ์ พัฒนศิลป์ (2558) ได้ศึกษาการใช้ผังกราฟิกพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนห้องเรียนพิเศษ เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างผังกราฟิก รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาหลังจากการใชผังกราฟิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนห้องเรียนพิเศษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ ผังกราฟิก แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการใช้ผังกราฟิก 15 สัปดาห์ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนห้องเรียนพิเศษเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านการสรุปที่คะแนนเพิ่มสูงขึ้นแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าทักษะการคิดวิเคราะห์พัฒนาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ถิรนันท์ ปานศุภวัชร (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการเรียนการสอนโครงสร้างข้อความร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการเรียนการสอน โครงสร้างข้อความร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังการใช้แบบฝึก และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาหลังการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาปฐมวัยและสาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการ

เรียนการสอนโครงสร้างข้อความร่วมกับผังกราฟิกจำนวน 8 บท 2) แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจหลังใช้แบบฝึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ขอมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test แบบจับคู่ ผลการวิจัย พบว่า 1) แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการเรียนการสอนโครงสร้างข้อความร่วมกับผังกราฟิกมีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.35/78.13 2) ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อแบบฝึก การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการเรียนการสอนโครงสร้างข้อความร่วมกับผังกราฟิก

มงคล พลเยี่ยม (2560) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ฝ่ายการศึกษานานาชาติขั้นพื้นฐาน) โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) แบบวัดเจตคติต่อการเรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น t-test Dependent และคะแนนพัฒนาการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 16.65 และค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 25.65 และค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการของนักเรียนเท่ากับ 4.00 คิดเป็นร้อยละ 31.21 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) เจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านสาระการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก ด้านสื่อการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก ด้านการวัดประเมินผล อยู่ในระดับดีมาก และด้านครูผู้สอนอยู่ใน

ระดับดีมาก สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนโดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวม อยู่ในระดับดีมาก

กนกกาญจน์ สุขอุดม (2561) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเดิม 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกก่อนเรียน หลังเรียน และระยะติดตามผลหลังเรียนไปแล้ว 4 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางปลาม้า “สุงสุมารผดุงวิทย์” จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 83 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 43 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก 2) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเดิม 3) แบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ สถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent Sample t-test และ Repeated Measures ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกและวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเดิม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและระยะติดตามผลหลังเรียนไปแล้ว 4 สัปดาห์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภัทราภรณ์ จำลองเพ็ง (2562) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แผนผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังกราฟิกที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังกราฟิกกับเกณฑ์ร้อยละ 75 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังกราฟิกกับเกณฑ์ร้อยละ 75 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังกราฟิก กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน

25 คน โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แผนผังกราฟิก จำนวน 5 แผน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แผนผังกราฟิก แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แผนผังกราฟิก จำนวน 12 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังกราฟิก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.13/77.95 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังกราฟิก มีค่าเท่ากับ 0.7707 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 77.07 3) นักเรียนมีความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อควาเข้าใจของนักเรียน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังกราฟิก เมื่อเทียบกับเกณฑ์ มีค่าเท่ากับ 23.12 คิดเป็นร้อยละ 77.07 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังกราฟิก โดยรวมอยู่ในระดับมาก

นริศรา ชยธวัช (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก แบบทดสอบวัดทักษะในการอ่านเชิงวิเคราะห์ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบเน้นมโนทัศน์

Wigfield et al. (2004) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI) เปรียบเทียบกับการจัดการเรียนรู้ด้วย Multiple Strategy Instruction (SI) เพื่อดูว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ใดจะมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจที่แท้จริงของนักเรียน การศึกษานี้ใช้เวลา 12 สัปดาห์ มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งสิ้น 350 คน ผลการวิเคราะห์ก่อนและหลังการทดสอบการตอบสนองของเด็กต่อแบบสอบถามแรงจูงใจการอ่านพบว่าแรงจูงใจที่แท้จริงของเด็กในการอ่านและการรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้นเฉพาะในกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เท่านั้น

Azis & Amri (2015) ได้ศึกษาว่าเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์จะสามารถช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการสอนและการสอนได้มากน้อยเพียงใด โดยศึกษาทั้งในแง่ของการเพิ่มความเข้าใจในการอ่านข้อความ การอ่านคำบรรยายของนักเรียน ตลอดจนอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของความเข้าใจในการอ่านระหว่างการใช้กลยุทธ์ การวิจัยนี้ดำเนินการในการออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการในห้องเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การดำเนินการ การสังเกตและการไตร่ตรองเป็นเวลาสองรอบ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสังเกตของผู้วิจัยและนักศึกษา นอกจากนี้ยังใช้บันทึกภาคสนามและการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จากนั้นนำข้อมูลเชิงปริมาณถูกเก็บรวบรวมด้วยการทดสอบความเข้าใจในการอ่าน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยให้คะแนนผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่าน จากนั้นจึงคำนวณผลการให้คะแนนเพื่อหาแนวโน้มศูนย์กลาง (ค่าเฉลี่ย) ในการอธิบายการปรับปรุงตัวบ่งชี้ความเข้าใจในการอ่านแต่ละตัวในแต่ละรอบ แล้วทำการวิเคราะห์ผลเชิงปริมาณสัมพันธ์กับผลวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่ออธิบายปัจจัยที่ทำให้เกิดการปรับปรุงในเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าการใช้เทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์สามารถช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการสอนและการเรียนรู้ได้ ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณสัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าการใช้เทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์สามารถช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการสอนและการเรียนรู้ได้ดี

Damayanti Pasaribu (2017) ได้ศึกษาการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์เทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์สำหรับนักเรียนเกรด 10 ศูนย์ Ma Hifzhil Quran Islamic Centre งานวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ทราบว่าการสอนด้วยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์สามารถปรับปรุงความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนได้ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนเกรด 10 ศูนย์ Ma Hifzhil Quran Islamic Centre การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในห้องเรียน และใช้ข้อมูลก่อนเรียนและหลังเรียน แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและบันทึก

ประจำวัน ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน เท่ากับ 50.5 โดยค่าเฉลี่ยรอบที่ 1 เท่ากับ 70.3 และค่าเฉลี่ยรอบที่ 2 เท่ากับ 80.1 ซึ่งค่าเฉลี่ยในรอบที่ 2 สูงกว่ารอบที่ 1 ร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนน 75 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น ก่อนเรียนมีนักเรียนได้คะแนนมากกว่า 75 จำนวน 5 คน และหลังเรียน นักเรียนจำนวน 16 คน มีคะแนนมากกว่า 75 คะแนน (คิดเป็นร้อยละ 61.5) หมายความว่ามีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 61.5 การประเมินหลังเรียนรอบที่ 2 นักเรียนที่ได้คะแนนมากกว่า 75 มีจำนวน 21 คน (คิดเป็นร้อยละ 80.7) เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 19.2 ซึ่งคะแนนรวมที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ก่อนเรียนจนถึงการทดสอบหลังเรียนในรอบที่ 2 เท่ากับร้อยละ 80.7 กล่าวได้ว่านักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้นตั้งแต่การเรียนครั้งแรก ผู้วิจัยตรวจสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test พบว่า จะเห็นได้ว่าสัมประสิทธิ์ของ t-table(2.06) ที่มีระดับความจริง α = 0.05 คือ 7.626 ในสัมประสิทธิ์การสังเกต t(7.626)>t-table(2.06) ดังนั้นสอดคล้องกับสมมติฐานทางเลือกที่ระบุว่าเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์สามารถปรับปรุงความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนและทำกิจกรรมในห้องเรียนมีชีวิตชีวาและกระฉับกระเฉง

Ardayati & Zesti (2018) ได้ศึกษาการสอนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 28 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการทดสอบแบบปรนัยซึ่งประกอบด้วยรายการทดสอบ 25 รายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ 4 เทคนิค ได้แก่ 1) คะแนนของนักเรียนแต่ละคน 2) เกณฑ์ความเชี่ยวชาญขั้นต่ำ 3) การทดสอบความปกติ และ 4) การคำนวณแบบทดสอบคู่ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนผลลัพธ์ของ Paired t-test เท่ากับ 11.43 ซึ่งมากกว่า 1.703 มันแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสมมติฐานได้รับการยอมรับ สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์มีประสิทธิภาพในการสอนความเข้าใจในการอ่านแก่นักเรียน

งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก

Millet (2000) ได้ศึกษาผลกระทบของแผนผังกราฟิกที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนเกรด 2 ความมุ่งหมายการศึกษา เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านเพื่อเข้าใจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยแบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่มเท่า ๆ กัน กลุ่มแรกเป็นการสอนแบบดั้งเดิม และกลุ่มที่ 2 สอนโดยใช้แผนผังกราฟิก เครื่องมือที่ในการศึกษา ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ผังกราฟิกมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านสูงกว่าการสอนปกติ และงานวิจัยนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อแผนผังกราฟิกในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ

Katayama (2000) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อความคงทนของการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 117 คน เป็นเพศหญิง 65 คน และเพศชาย 52 คน แบ่งเป็น 6 กลุ่มทดลอง คือ ใช้แบบสรุปโดยย่อซึ่งมีข้อมูลให้อย่างสมบูรณ์ , ใช้แบบสรุปความโดยย่อซึ่งมีข้อมูลให้บางส่วน, ใช้แบบสรุปความโดยย่อซึ่งไม่มีข้อมูลให้มีเพียงเค้าโครงที่เป็นหัวข้อเรื่องเท่านั้น, ใช้ผังกราฟิกแบบก้างปลาซึ่งมีข้อมูลให้อย่างสมบูรณ์, ใช้ผังกราฟิกแบบก้างปลาซึ่งมีข้อมูลบางส่วน และใช้ผังกราฟิกแบบก้างปลาซึ่งไม่มีข้อมูลให้มีแต่เพียงเค้าโครงที่เป็นหัวเรื่องเท่านั้น ทำการทดลองโดยให้นักเรียนทั้ง 6 กลุ่ม ทำการจดบันทึกข้อมูลลงในผังกราฟิกแบบต่าง ๆ ภายหลังการอ่านตามแบบที่ได้รับจากนั้นเมื่อเวลาผ่านไป 2 วัน ให้ทบทวนอีกครั้งโดยแบบทดสอบที่เหมือนเดิม และแบบทดสอบที่มีการประยุกต์ไปจากเดิม ผลการวิจัยพบว่า ผลคะแนนที่ได้ทั้ง 6 กลุ่ม เมื่อใช้แบบทดสอบที่เหมือนเดิม ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .01

Pan (2006) ได้ศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างทฤษฎีโครงสร้างความรู้อภิปัญญาและผังกราฟิกในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาช่างกลในประเทศไต้หวัน วัตถุประสงค์ ได้แก่ เพื่อตรวจสอบทัศนะคติของนักเรียนที่มีต่อวิธีการแปลข้อความแบบดั้งเดิมจากไวยากรณ์และปฏิสัมพันธ์ของกระบวนการอ่าน เพื่อระบุประสิทธิภาพของเครื่องที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านที่นักเรียนระดับวิทยาลัยในประเทศไต้หวันนิยมใช้ และเพื่อระบุความสัมพันธ์ในกลุ่มของเครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ผังกราฟิก กระบวนการรับรู้และทักษะการอ่านเพื่อที่จะนำมาเป็นเครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก พบว่า กระบวนการการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธี เป็นกระบวนการการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาพัฒนาร่วมกันเพื่อใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ เนื่องจากกระบวนการการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธี ให้ความสำคัญกับการอ่านโดยผ่านกระบวนการสร้างแรงจูงใจ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาทักษะการอ่านระยะยาวให้กับผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการอ่าน มีปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์จริง มีทักษะและกลวิธีในการอ่าน รู้จักการสืบค้น และไตร่ตรองข้อมูลที่ได้มา มีการถ่ายทอดประสบการณ์การอ่านของตนที่เกิดจากการนำความรู้เดิมประสานกับองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำมาจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำผลของการอ่านมาแลกเปลี่ยนระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียนเพื่อเป็นการตรวจสอบ แลกเปลี่ยนผลการอ่าน แล้วนำผลของการอ่านเสนอออกมาในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาของตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความ

เข้าใจในการอ่าน อีกทั้งยังเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เป็นการฝึกทักษะทางสังคมในการรับฟัง ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์มาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก เพื่อนำมาพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกก่อนและหลังเรียน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. แบบแผนการวิจัย
4. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 7 ห้องเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 230 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 39 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เพราะแต่ละห้องมีการคละความสามารถของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง เวลาเรียน 10 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียว สอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest–Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558, หน้า 144) ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงรูปแบบของการทดลองแบบกลุ่มเดียว สอบก่อนและหลังการทดลอง

การทดสอบก่อนการทดลอง	ทดลอง	การทดสอบหลังการทดลอง
T1	X	T2

T1 หมายถึง การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

T2 หมายถึง การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างและการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 ศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้และวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.3 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ปฐมบทแห่งภาษา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พัฒนาการเขียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ร่ำเรียนหลักแห่งวรรณคดี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สดุดีตำนานองค์สมเด็จ

1.4 นำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ปฐมบทแห่งภาษา มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และจำนวนชั่วโมงของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และจำนวนชั่วโมงของแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเรื่องสั้น	ท 1.1 ม.4-6/2 ท 1.1 ม.4-6/3 ท 1.1 ม.4-6/4 ท 1.1 ม.4-6/6 ท 1.1 ม.4-6/7	การตีความ แปลความ และขยายความเรื่องสั้น วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องสั้นที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์และประเมินค่า ตอบคำถามจากการอ่านเรื่องสั้น เขียนสรุปกรอบแนวคิดออกมาในรูปแบบของผังกราฟิก	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านโฆษณา	ท 1.1 ม.4-6/2 ท 1.1 ม.4-6/3 ท 1.1 ม.4-6/4 ท 1.1 ม.4-6/6 ท 1.1 ม.4-6/7	การตีความ แปลความ และขยายความโฆษณา วิเคราะห์และวิจารณ์โฆษณาที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์และประเมินค่า ตอบคำถามจากการอ่านโฆษณา เขียนสรุปกรอบแนวคิดออกมาในรูปแบบของผังกราฟิก	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านบทความ	ท 1.1 ม.4-6/2 ท 1.1 ม.4-6/3 ท 1.1 ม.4-6/4 ท 1.1 ม.4-6/6	การตีความ แปลความ และขยายความบทความ วิเคราะห์และวิจารณ์บทความที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์	2

ตาราง 6 (ต่อ)

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
	ท 1.1 ม.4-6/7	และประเมินค่า ตอบคำถามจากการอ่านบทความ เขียนสรุปกรอบแนวคิดออกมาในรูปแบบของผังกราฟิก	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านวรรณคดีในบทเรียน	ท 1.1 ม.4-6/2 ท 1.1 ม.4-6/3 ท 1.1 ม.4-6/4 ท 1.1 ม.4-6/6 ท 1.1 ม.4-6/7	การตีความ แปลความ และขยายความวรรณคดี วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์และประเมินค่า ตอบคำถามจากการอ่านวรรณคดี เขียนสรุปกรอบแนวคิดออกมาในรูปแบบของผังกราฟิก	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านวรรณกรรมพื้นบ้าน	ท 1.1 ม.4-6/2 ท 1.1 ม.4-6/3 ท 1.1 ม.4-6/4 ท 1.1 ม.4-6/6 ท 1.1 ม.4-6/7	การตีความ แปลความ และขยายความวรรณกรรมพื้นบ้าน วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณกรรมพื้นบ้านที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์และประเมินค่า ตอบคำถามจากการอ่านวรรณกรรมพื้นบ้าน เขียนสรุปกรอบแนวคิดออกมาในรูปแบบของผังกราฟิก	2

1.5 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์และการใช้ผังกราฟิก

1.6 ศึกษาวิธีการ หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

1.7 วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดสาระการเรียนรู้ สาระสำคัญ มาตรฐานการเรียรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียน การวัดและประเมินผล สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1.8 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง เวลาเรียน 10 ชั่วโมง (ไม่รวมการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้) โดยคัดเลือกสื่อที่จะนำมาเป็นบทอ่านตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของชั้น ม.4–ม.6 ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้มาใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเรื่องสั้น จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านโฆษณา จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านบทความ จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านวรรณคดีในบทเรียน จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านวรรณกรรมพื้นบ้าน จำนวน 2 ชั่วโมง

โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ ดังนี้

1) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2) จุดประสงค์การเรียนรู้

3) สาระสำคัญ

4) สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

5) สมรรถนะสำคัญ

6) ชิ้นงาน/ภาระงาน

7) การวัดและประเมินผล

8) กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งออกแบบตามขั้นตอนการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 สังเกตและสำรวจตนเอง

ขั้นที่ 2 ค้นคว้า

ขั้นที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งในขั้นนี้จะใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกเข้ามาร่วมด้วย ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสาธิต และ 2) ขั้นจัดการเรียนรู้ด้วยผังกราฟิก

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้

9) สื่อ/แหล่งเรียนรู้

10) บันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหา วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและการวัดประเมินผล

1.10 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยและผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล นำผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งเป็นคะแนนที่คำนวณจากแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert, 1961 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 102–103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51–5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51–4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51–3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51–2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.87, S.D. = 0.17)

1.11 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ทดลองเพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 37 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนไปหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ (E.I.) โดยใช้เกณฑ์ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ มีค่าเท่ากับ 0.5466 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าหลังจากนักเรียนเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ นักเรียนมีทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เพิ่มขึ้น 0.5466 หรือคิดเป็นร้อยละ 54.66

1.12 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

2. การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

2.1 ศึกษาวิธีการสร้าง และการจัดทำแบบทดสอบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

2.2 ศึกษาเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 35 ข้อ

2.4 นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของภาษา เนื้อหา

2.5 นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบข้อนี้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนี้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

–1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบข้อนี้ไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

โดยพิจารณาข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67–1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

2.6 นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ผ่านการพิจารณาแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม จำนวน 37 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ค่าสถิติรายข้อเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.20–0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 ขึ้นไป เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ จำนวน 20 ข้อ ได้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบที่ผ่านเกณฑ์มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.32–0.78 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.23–0.51

2.7 นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR–20 ของ Kuder and Richardson มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

2.8 นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 20 ข้อที่ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์แล้วไปใช้ทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้ และหลังการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เป็นข้อสอบชุดเดียวกัน แต่มีการสลับตัวเลือก

3. การสร้างและการหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอบถามความพึงพอใจ

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจำนวน 30 ข้อ มีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล และตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กำหนดให้เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (2545, หน้า 102–103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51–5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51–4.50	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51–3.50	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51–2.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและภาษา

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

–1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

นำผลจากการวิเคราะห์ IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67–1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ได้จำนวน 15 ข้อ ด้านละ 5 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาไปยังโรงเรียนเชียงของวิทยาคม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวปฏิบัติในการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะในการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 1 ชั่วโมง แล้วตรวจให้คะแนน

4. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมสอน 10 ชั่วโมง

5. หลังทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันกับก่อนการจัดการเรียนรู้ แต่นำมาสลับข้อและตัวเลือก ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง และนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกให้นักเรียนทำ

6. ตรวจคะแนนและนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้มาเปรียบเทียบความแตกต่าง หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบการวิจัย โดยใช้สถิติวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ จากผลรวมของคะแนนการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตรการหาดัชนีประสิทธิผล (E.I.)

2. วิเคราะห์ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนจากแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำคะแนนมาเปรียบเทียบ

ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Dependent)

3. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้

1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 101)

$$\bar{x} = \frac{\Sigma x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง

Σx แทน ผลรวมของคะแนนที่ได้ของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Σx แทน ผลรวมของคะแนนในกลุ่มทั้งหมด

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรง โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร (ไพศาล วรคำ, 2558, หน้า 285)

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

ΣR แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 81)

$$r = \frac{Ru - R1}{f}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนก

Ru แทน จำนวนคนกลุ่มสูงที่ตอบถูก

$R1$ แทน จำนวนคนกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

f แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำซึ่งเท่ากัน

2.3 หาค่าความยาก โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 81)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากของข้อสอบ

R แทน จำนวนคนตอบถูก

N แทน จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder and Richardson (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 85)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1}\left(1 - \frac{\sum pq}{s^2}\right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

k แทน จำนวนข้อสอบ

p แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อหนึ่ง ๆ

q แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่ง ๆ

s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

2.5 หาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) ใช้สูตรของกู๊ดแมนและซไนเดอร์ (เผชิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี, 2546, หน้า 2)

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนสอบก่อนเรียน}}$$

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า (t-test Dependent) คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS นำเสนอผลในรูปตารางและความเรียง หรือใช้สูตรทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ t คือ ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t–distribution

D คือ ผลต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลัง

ΣD คือ ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลัง

ΣD^2 คือ ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลังแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\Sigma D)^2$ คือ ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลังทั้งหมดยกกำลังสอง

N คือ จำนวนนักเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกก่อนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ นำไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 39 คน โดยทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์และข้อคำถามในการวิจัย โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ที่ได้จากความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ที่ได้จากความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเรื่องสั้น			
1. สาระสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
3. เนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.95	0.10	มากที่สุด
5. สื่อการเรียนการสอน	4.93	0.12	มากที่สุด
6. การวัดและการประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	**4.94**	**0.11**	**มากที่สุด**
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านโฆษณา			
1. สาระสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้	4.78	0.39	มากที่สุด
3. เนื้อหา	4.75	0.29	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.84	0.29	มากที่สุด
5. สื่อการเรียนการสอน	4.87	0.23	มากที่สุด
6. การวัดและการประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	**4.87**	**0.20**	**มากที่สุด**
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านบทความ			
1. สาระสำคัญ	4.75	0.29	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้	4.89	0.19	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. เนื้อหา	4.84	0.29	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.95	0.10	มากที่สุด
5. สื่อการเรียนการสอน	4.93	0.12	มากที่สุด
6. การวัดและการประเมินผล	4.92	0.15	มากที่สุด
รวม	**4.88**	**0.18**	**มากที่สุด**
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านวรรณคดีในบทเรียน			
1. สาระสำคัญ	4.75	0.29	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เนื้อหา	4.67	0.40	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.61	0.26	มากที่สุด
5. สื่อการเรียนการสอน	4.67	0.35	มากที่สุด
6. การวัดและการประเมินผล	4.92	0.15	มากที่สุด
รวม	**4.74**	**0.25**	**มากที่สุด**
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านวรรณกรรมพื้นบ้าน			
1. สาระสำคัญ	4.92	0.15	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เนื้อหา	4.92	0.15	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.95	0.10	มากที่สุด
5. สื่อการเรียนการสอน	4.80	0.35	มากที่สุด
6. การวัดและการประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	**4.92**	**0.13**	**มากที่สุด**
ผลรวมการประเมินความเหมาะสม	**4.87**	**0.17**	**มากที่สุด**

จากตาราง 7 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.87, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายแผน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 1 และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.94, S.D.

= 0.11) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 2 และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.92, S.D. = 0.13) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 3 และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.88, S.D. = 0.18) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 4 และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.87, S.D. = 0.20) และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 5 และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.74, S.D. = 0.25)

2. ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 แสดงผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

คนที่	คะแนนหลังเรียน	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนเพิ่ม	ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละที่เพิ่มขึ้น
	คะแนนเต็มก่อน–หลังเรียน	35			
1	27	17	10	0.5556	55.56
2	25	18	7	0.4118	41.18
3	24	18	6	0.3529	35.29
4	31	23	8	0.6667	66.67
5	32	21	11	0.7857	78.57
6	31	23	8	0.6667	66.67
7	28	23	5	0.4167	41.67
8	31	23	8	0.6667	66.67
9	33	28	5	0.7143	71.43
10	29	18	11	0.6471	64.71
11	27	21	6	0.4286	42.86
12	24	21	3	0.2143	21.43

ตาราง 8 (ต่อ)

คนที่	คะแนนหลังเรียน	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนเพิ่ม	ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละที่เพิ่มขึ้น
	คะแนนเต็มก่อน–หลังเรียน	35			
13	27	20	7	0.4667	46.67
14	29	25	4	0.4000	40.00
15	30	23	7	0.5833	58.33
16	25	16	9	0.4737	47.37
17	25	14	11	0.5238	52.38
18	29	24	5	0.4545	45.45
19	30	22	8	0.6154	61.54
20	29	15	14	0.7000	70.00
21	28	26	2	0.2222	22.22
22	31	25	6	0.6000	60.00
23	34	32	2	0.6667	66.67
24	34	28	6	0.8571	85.71
25	33	30	3	0.6000	60.00
26	24	19	5	0.3125	31.25
27	35	34	1	1.0000	100.00
28	34	33	1	0.5000	50.00
29	35	34	1	1.0000	100.00
30	35	34	1	1.0000	100.00
31	33	27	6	0.7500	75.00
32	34	32	2	0.6667	66.67
33	32	24	8	0.7273	72.73
34	33	31	2	0.5000	50.00
35	30	22	8	0.6154	61.54
36	32	22	10	0.7692	76.92

ตาราง 8 (ต่อ)

คนที่	คะแนนหลังเรียน	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนเพิ่ม	ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละที่เพิ่มขึ้น
	คะแนนเต็มก่อน–หลังเรียน	**35**			
37	27	21	6	0.4286	42.86
	ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)			**0.5466**	**54.66**

จากตาราง 8 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ มีค่าเท่ากับ 0.5466 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยใช้เกณฑ์ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าหลังจากนักเรียนเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ นักเรียนมีทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เพิ่มขึ้น 0.5466 หรือคิดเป็นร้อยละ 54.66

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

กลุ่มทดลอง	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	39	20	8.05	2.53	12.78*	.000
หลังเรียน	39	20	11.82	2.35		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า คะแนนการทดสอบของกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 8.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.53 และหลังการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 11.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.35 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย พบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีจำนวน 15 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
ด้านการจัดการเรียนรู้					
1	การใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม	4.31	0.86	มาก	1
2	ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์	4.08	0.90	มาก	4
3	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.13	1.00	มาก	3
4	ครูได้ชี้แจง อธิบาย และสร้างความเข้าใจแก่นักเรียนเกี่ยวกับจุดประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ เกณฑ์การวัดและประเมินผลชัดเจน	4.23	0.78	มาก	2

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
5	ครูสามารถถ่ายทอด จัดการเรียนการสอนเป็นขั้นตอน เหมาะสม เข้าใจง่าย	4.31	0.83	มาก	1
	รวมด้านการจัดการเรียนรู้	**4.21**	**0.87**	**มาก**	**1**
ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน					
6	บรรยากาศในห้องเรียนเปิดกว้างและยอมรับในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.00	1.05	มาก	3
7	วัสดุ อุปกรณ์ในห้องเรียนอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	3.90	1.05	มาก	5
8	เมื่อนักเรียนไม่แน่ใจ นักเรียนกล้าที่จะซักถามเพื่อนหรือขอคำแนะนำจากครู	3.97	0.96	มาก	4
9	ห้องเรียนมีพื้นที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.21	0.86	มาก	2
10	บรรยากาศในการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนมีความสุข	4.36	0.90	มาก	1
	รวมด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน	**4.09**	**0.97**	**มาก**	**3**
ด้านการวัดและประเมินผล					
11	ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตรงตามสภาพจริง	4.23	0.78	มาก	3
12	นักเรียนทราบเกณฑ์การวัดและประเมินผลล่วงหน้า	3.72	1.15	มาก	4
13	การวัดและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่แจ้ง	4.28	0.60	มาก	1
14	ระบบการวัดและประเมินผล โปร่งใส ตรวจสอบได้ตามเวลา	4.23	0.78	มาก	3

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
15	ให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง	4.26	0.68	มาก	2
	ด้านการวัดและประเมินผล	**4.14**	**0.84**	**มาก**	**2**
	รวมทุกด้าน	**4.15**	**0.88**	**มาก**	**–**

จากตาราง 10 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.87) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.14, S.D. = 0.84) และด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.97) ตามลำดับ

จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมภายหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ชอบที่ให้นักเรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 2) ครูรับฟังความคิดเห็นนักเรียนและทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้สึกผ่อนคลาย 3) มีการชี้แจงลำดับขั้นตอนการทำกิจกรรมชัดเจน สามารถสอบถามขอคำแนะนำได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกก่อนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 39 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เพราะแต่ละห้องมีการคละความสามารถของนักเรียนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง เวลาเรียน 10 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้มีแบบแผนการทดลองเป็นแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (The One Group Pretest–Posttest Design) ดำเนินการทดลองโดยการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและตรวจสอบคุณภาพแล้ว เมื่อดำเนินการทดลองครบ 5 แผน จำนวน 10 ชั่วโมง จึงทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำผลการทดลองมาเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำคะแนนมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t–test dependent) การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.5466 หรือเท่ากับร้อยละ 54.66

2. ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีผลรวมการประเมินที่เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีประสิทธิผลสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้กำหนดองค์ประกอบอย่างครอบคลุมน่าสนใจ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล ทั้งนี้แผนการจัดการเรียนรู้ยังสามารถพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก อาจเนื่องมาจากการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นการสอนที่เน้นเนื้อหา เน้นสาระจากสิ่งที่อ่าน โดยผู้สอนสำรวจความสนใจและเรื่องที่ผู้เรียนเคยอ่าน หรือรู้มาก่อนแล้ว นำมาจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน เพราะเชื่อว่าการใช้บทอ่านที่ผู้เรียนสนใจ หรือมีความรู้ หรือประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจบทอ่านได้เร็วขึ้น พร้อมทั้งใช้กลวิธีในการสอนที่หลากหลาย เช่น การสาธิต การ

อธิบาย ทั้งนี้นอกจากจะเพิ่มแรงจูงใจในการอ่านให้ผู้เรียนแล้ว ผู้สอนต้องสอนกลวิธีในการรับรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อสร้างความรู้ในขณะอ่าน ดังที่ Guthrie and others (2004) กล่าวว่า การสอนการอ่านแบบมโนทัศน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานแบบร่วมมือและความสามารถในการเรียนรู้ กระบวนการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ประกอบด้วย 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 สังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) ขั้นที่ 2 ค้นคว้า (Search and retrieve) ขั้นที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา (Comprehend and integrate) และขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Communicating to others) สอดคล้องกับ ศิริพร เผือกผ่อง และ วิสาข์ จัติวัตร์ (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและการใช้กลยุทธ์การอ่านสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.72/80.97 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่ารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์มีประสิทธิภาพ เหมาะแก่การนำไปใช้ในการเรียนการสอน และพบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ มีกระบวนการสร้างที่ได้นำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกมาผนวกร่วมด้วย ซึ่งเป็นวิธีการการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ วรารัตน์ ศรีบุดดา สุวรรณี ยหะกร และศุภวรรณ์ เล็กวิไล (2564) ได้ศึกษาผลการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกเหมาะแก่การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ จึงใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกนำมาเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แม้ผลการวิจัยจะพบว่า ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์มีค่าเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ แต่ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ยังต่ำกว่าร้อยละ 70 อาจเนื่องมาจากการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จำเป็นต้องใช้เวลาฝึกฝนให้ชำนาญอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นการอ่านขั้นสูง ดังที่ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553, หน้า 55) กล่าวว่า

กระบวนการอ่านวิเคราะห์เป็นการอ่านระดับสูง ต้องกำหนดสิ่งที่จะวิเคราะห์ว่าจะวิเคราะห์อะไร กำหนดขอบเขตและนิยามของสิ่งที่จะอ่านให้ชัดเจน กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ว่าต้องการวิเคราะห์เพื่ออะไร เช่น เพื่อจัดอันดับ เพื่อหาเอกลักษณ์ เพื่อหาข้อสรุป เพื่อหาสาเหตุ เพื่อหาแนวทางแก้ไขพิจารณาข้อมูลความรู้ ทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ว่าจะใช้หลักใดเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และจะใช้หลักความรู้นั้นวิเคราะห์อย่างไร สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ได้เป็นระบบระเบียบชัดเจน ดังนั้นการอ่านเชิงวิเคราะห์จึงต้องใช้เวลาอ่านมาก ยิ่งมีเวลาอ่านมากยิ่งมีโอกาสวิเคราะห์ได้ดีมากขึ้น ดังนั้นในขั้นที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหาจึงเป็นขั้นสำคัญที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เนื่องจากมีการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกมาช่วยในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ในขั้นนี้จึงเป็นขั้นที่ใช้เวลาค่อนข้างมาก และจำเป็นต้องฝึกฝนเป็นประจำและต่อเนื่อง

2. ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์มีค่าเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนทำความเข้าใจ วิเคราะห์เรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชญา สาทา (2564) ได้ศึกษาผลการพัฒนาเมตาคอกนิชันและความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีผลต่อการพัฒนาเมตาคอกนิชันและความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อผนวกกับการใช้ผังกราฟิกยิ่งส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544, หน้า 126) กล่าวว่า ผังกราฟิกเป็นแบบของการสื่อสารเพื่อใช้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบมีความเข้าใจง่าย กระชับ กะทัดรัด ชัดเจน แผนภูมิกราฟิกได้มาจากการนำข้อมูลดิบหรือความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาจัดทำข้อมูลต้องใช้ทักษะการคิด เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การจัดประเภทลำดับ การใช้ตัวเลข เช่น ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และการสรุป เป็นต้น

จากนั้นจะมีการเลือกแบบแผนภูมิกราฟิก เพื่อนำข้อมูลที่จัดทำแล้วตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้นำเสนอต้องการ สอดคล้องกับ นริศรา ชยธวัช (2563) ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่า ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.88 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่นักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สาเหตุเป็นเพราะวิธีการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เพราะเมื่อนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก อ่านอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์อย่างมีลำดับขั้นตอน ครอบคลุม กระตุ้นให้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนักเรียนยังได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ซึ่งกันและกัน ย่อมทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น รวมทั้งรูปแบบกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการทำงานกลุ่มร่วมกับสมาชิก ร่วมกันระดมสมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มออกมาให้สำเร็จ โดยครูคอยซักถาม ให้คำแนะนำแก่นักเรียนเสมอ ครูสร้างบรรยากาศให้ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและสามารถเรียนรู้ตามขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนรู้สูงกว่าด้านอื่น ทั้งยังแสดงให้เห็นว่านักเรียนพึงพอใจกับวิธีการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ดังที่ พัฒนา พรหมณี ยุพิน พิทยาวัฒนชัย และจีระศักดิ์ ทัพผา (2563, หน้า 62-63) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่เกิดจากแรงจูงใจซึ่งเป็นพลังภายในผลักดันให้เกิดความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยินดี ไม่ยินดี เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการและความคาดหวังที่เกิดจากการประมาณค่า อันเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากการกระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการตามเป้าหมายของแต่ละบุคคล เป็นกระบวนการทางจิตวิทยา การประเมินความพึงพอใจเป็นการประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่พอใจ และไม่พอใจในเชิงปริมาณ (Magnitude)

จากการอภิปรายผลข้างต้น จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เป็นวิธีสอนที่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านเชิง

วิเคราะห์ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ และเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่สามารถสร้างความพึงพอใจที่ดีแก่ผู้เรียนได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหาใช้เวลาค่อนข้างมาก เนื่องจากใช้ผังกราฟิกมาช่วยในการวิเคราะห์บทอ่าน ผู้สอนควรกระชับเวลาการจัดกิจกรรมในขั้นอื่น ๆ เพื่อให้เวลาในขั้นทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหามีมากขึ้น

2. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง ผู้สอนควรทบทวนเกี่ยวกับขั้นตอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เพื่อไม่ให้นักเรียนสับสนและเป็นการเน้นย้ำให้เข้าใจยิ่งขึ้น

3. เนื่องจากทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะการอ่านขั้นสูง การนำผลการวิจัยไปใช้ ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และให้มีความต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การนำการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านระดับอื่น เช่น การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ

บรรณานุกรม

กนกกาญจน์ สุขอุดม. (2561). **ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546). **แนวทางประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ (2549). **แนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ "2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน"**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

การุณันทน์ รัตนแสนวงษ์. (2555). **การอ่านและการเขียนเชิงวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดแสงจันทร์การพิมพ์.

กุลิสรา จิตรชญาวณิช. (2562). **การจัดการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). **การคิดเชิงวิเคราะห์** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ซัคเซสมีเดีย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). **การคิดเชิงวิเคราะห์** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ซัคเซสมีเดีย.

จรรยา ศรีบัวหลวง. (2559). **การศึกษาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.

จรัสศรี พัวจินดาเนตร. (2560). **หลักกิจกรรมพื้นฐานการงานอาชีพสำหรับครู**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จาตุรนต์ ฉายแสง. (2556). **นโยบายด้านการศึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ**.

สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://bic.moe.go.th/images/stories/Chaturon_Chaisang-Policy_2013.pdf

จารุวรรณ เทวกุล. (2555). **ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ชนาธิป พรกุล. (2552). **การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชวลิต ชูกำแพง. (2553). **การวิจัยหลักสูตรและการสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชวาลย์ แพรัตนกุล. (2552). **เทคนิคการวัดผล**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2547). **การสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.

ถิรนันท์ ปานศุภวัชร. (2559). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการเรียนการสอนโครงสร้างข้อความร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์. **Viridian E-Journal, Silpakorn University**, 9(3), 453-466.

ทัศนีย์ สิงห์เจริญ. (2544). **ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนไกลกังวลและโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์ต่อวิธีการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ทัศนีย์ หนูนาค. (2550). **ผลการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยเทคนิคหมวก 6 ใบ ที่มีต่อความสามารถคิดวิเคราะห์และการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ ค.บ., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ทิพย์สุเนตร อนัมบุตร. (2542). **การอ่านเพื่อวิเคราะห์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทิศนา แขมมณี. (2555). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธา.

ทิศนา แขมมณี. (2557). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี**

ประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธราเทพ แสงทับทิม. (2556). **เพิ่มพลังการจดและจำของสมอง Magic Mind Map**. นนทบุรี: พราว โพเอท.

ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์. (2550). **Mind Map กับการศึกษาและการจัดการความรู้**. กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว'94.

นริศรา ชยธวัช. (2563). **การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

บันลือ พฤกษะวัน. (2534). **มิติใหม่ในการสอนอ่าน**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2553). **การพัฒนาการคิด**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพริ้นติ้ง.

ประสาท อิศรปรีดา. (2547). **สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา**. มหาสารคาม: โครงการตำรา คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม.

ผกาศรี เย็นบุตร. (2552). **การอ่าน ภาควิชาภาษาไทยและภาคตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒ.

เผชิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2546). **ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.)**. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2566, จาก https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemmsu/article/download/154725/112520/

พัชญา สาทา. (2564). **ผลการพัฒนาเมตาคอกนิชันและความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

พัฒนา พรหม, ยุพิน พิทยาวัฒนชัย และจีระศักดิ์ ทัพผา. (2563). แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน. **วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.)**, 26(1), 59–66.

พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2544). **การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน 1**. เพชรบูรณ์: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

เพ็ญพันธุ์ พัฒนศิลป์. (2558). **การใช้ผังกราฟิกพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและ**

ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนห้องเรียนพิเศษ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยสงขลาครินทร์, สงขลา.

ไพศาล วรคำ. (2558). **การวิจัยทางการศึกษา**. มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ภัทรา นิคมานนท์. (2543). **การประเมินผลการเรียน**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพยวิสุทธิ์.

ภัทราภรณ์ จำลองเพ็ง. (2562). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. , มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ภูมินทร์ เหลาอำนาจ. (2562). **การพัฒนารูปแบบการสอนเน้นภาระงานและการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจและกลวิธีการอ่าน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

ภูษิต บุญทองเถิง. (2554). **การพัฒนาการเรียนการสอน**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มงคล พลเยี่ยม. (2560). **ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยใช้ผังกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

มยุรฉัตร ฉัตรพุฒิชัย. (2559). **ผลการใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังกราฟิกต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษของักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสระกะเทียมวิทยาคมสังวรเจษฎ์ประภาคมอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.บ., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

แม้นมาศ ชวลิต. (2544). **แนวทางการส่งเสริมการอ่าน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

วรรณา บัวเกิด. (2541). **แนวคิดในการอ่านวิเคราะห์ วินิจสาร**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วรารัตน์ ศรีบุดดา. (2561). **ผลการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

วรารัตน์ ศรีบุดดา, สุวรรณี ยหะกร และศุภวรรณ์ เล็กวิไล. (2564). ผลการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อ

ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์และเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด**, 10(1), 103–112.

วัชรพล วิบูลยศริน. (2561). **วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทวัฒน์ ขัตติยะมาน และอมลวรรณ วีระธรรมโม. (2549). **การสอนเพื่อพัฒนาการคิด**. สงขลา: เทมการพิมพ์.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2551). **การพัฒนาการเรียนการสอนภาควิชาหลักสูตรและการสอน**. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). **การออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศิริพร เผือกผ่อง และวิสาข์ จัติวัตร์. (2561). **การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและการใช้กลยุทธ์การอ่าน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี**. วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย, 10(2), 166–179.

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2558). **วิธีสอนทั่วไป**. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. (2548). **กลเม็ดการอ่านให้เก่ง**. กรุงเทพฯ: ผ่องพัฒน์การพิมพ์.

สาโรช ไสยสมบัติ. (2534). **ความพึงพอใจในการทำงานของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

สุธามาศ คชรัตน์. (2549). **ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษต่อการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาภาษาอังกฤษ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.บ., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). **หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุปรียา ตันสกุล. (2540). **ผลการใช้รูปแบบการสอนแบบการจัดข้อมูลด้วยแผนภาพที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการแก้ปัญหา**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สุรีรัตน์ อักษรกาญจน์. (2553). **ผลของการเรียนการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจและแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สุรีรัตน์ อักษรกาญจน์. (2557). การพัฒนาการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI) ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี. **วารสารราชพฤกษ์**, 14(3), 18–25.

สุวิทย์ มูลคำ. (2551). **กลยุทธ์การสอนคิดเชิงมโนทัศน์**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

เสาวลักษณ์ ตรองจิตร์. (2547). **การพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

อโนมา โรจนาพงษ์ และสิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา. (2556). อิทธิพลของการเรียนการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ในบทความวิจัยภาษาอังกฤษที่มีต่อแรงจูงใจในการอ่าน กลวิธีการอ่านและผลลัพธ์การอ่านของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. **วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย**, 5(1), 254–266.

อัจฉรา พงษ์เย็น. (2556). **การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธี ซี ไอ อาร์ ซี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). **หลักการสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

อุทัย บุญช่วย. (2544). **ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตรามคำแหง**. รายงานการวิจัย ศษ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

อุบลลักษณ์ ไชยชนะ. (2543). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการเรียนกับความสอดคล้องในการเลือกคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.

เอกพงษ์ ใจสมหวัง และมีชัย เอี่ยมจินดา. (2566). ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI) ร่วมกับกลวิธีเอสคิวพีทูอาร์เอส (SQP2RS). **Education Journal Faculty of Education**

Nakhon Sawan Rajabhat University, 6(1), 166–177.

Ardayati, A. and Zesti, H. (2018). **In Teaching Reading Comprehension To Secondary Education Level Students**. Indonesia: Universitas Negeri Padang.

Azis, A. (2015). The use of Concept Oriented Reading Instruction (CORI) to Improve Teaching and Learning of Reading Narrative Text to Grade VIII B Students of SMP Islamic Center Siak. **Journal English Language Teaching**, 1(1), 3–4.

Berger, J. M. (2000). **Personality. 5th ed**. USA: Wadsworth Thompson Learning.

Berger, L. A. and Berger. (2004). **The Talent Management Handbook: Creating Organizational Excellence by Identify, Developing and Promoting Your Best People**. New York: McGraw–Hill.

Clark, J. H. (1991). **Using Visual Organizer to Focus on Thinking**. Washington DC: DC: American Council on Education.

Damayanti Pasaribu. (2017). **Improving The Students' Reading Comprehension by Using Concept Oriented Instruction (CORI) Strategy at Ten Grade Senoir High School at Ma Hifzhil Quran Islamic Centre**. State Islamic University of North Sumatera.

Good, C. V. (1973). **Dictionary and Personality**. New York: McGraw–Hill Book.

Grabe, W. and Stoller, F. L. (2011). **Teaching and Researching Reading**. New York: Pearson Education Limited.

Guthrie, J. T., Wigfield, A. and Perencevich, K. C. (2004). **Motivating Reading Comprehension Concept–Oriented Reading Instruction**. London: Lawrence Erlbaum Associates.

Jones, B. F., Pierce, J. and Hunter, B. (1989). **Teaching Students to construct Graphic Organizer Educational Leadership**.

Joyce, B., Weil, M. and Showers, B. (1992). **Models of teaching**. Boston: Allyn and Bacon.

Katayama, A. D. (2000). **Teaching Students to Construct Graphic Organizers**. New York: Holt Reinhart and Winston.

Millet, C. P. (2000). **The Effect of Graphic Organizers on Reading Comprehension Achievement of Second Grade Student**.

Pan, L.–M. (2006). **The Implication of Schema Theory, Metacognition and Graphic Students in Taiwan**. Dissertation Abstracts International.

Rice, G. (1994). Need for Explanation in Graphic Organizer. **Reading Psychology: An International Quarterly**, 15(1), 39–67.

Wigfield, A., Guthrie, J. T., Tonks, S. and Perencevich, K. C. (2004). Children's Motivation for Reading: Domain Specificity and Instruction Influences. **The Journal of Educational Research**, 97(6), 299–310.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. ดร. วสันต์ สรรพสุข อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นายเสกสรร เทพยศ ครู คศ.3 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
3. นางสาวปาณิสรา สำเนียงเย็น ครู คศ.3 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รหัส/รายวิชา ท32101 ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง การอ่านเรื่องสั้น เวลา 2 ชั่วโมง
ผู้สอน นางสาวพิมพ์พิมล มั่นกุง โรงเรียนเชียงของวิทยาคม

---

1. มาตรฐานการจัดการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.4-6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่า เพื่อนำความรู้ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด

ท 1.1 ม.4-6/7 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความและรายงาน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

2.1 นักเรียนบอกความหมายและองค์ประกอบของเรื่องสั้นได้

2.2 นักเรียนบอกใจความสำคัญของเรื่องสั้นที่อ่านได้

2.3 นักเรียนบอกแนวทางนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องสั้นที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

2.4 นักเรียนวิเคราะห์แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร มุมมองและฉากได้

2.5 นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้

2.6 นักเรียนวิเคราะห์วัตถุประสงค์และแนวคิดของผู้เขียนเรื่องสั้นได้

2.7 นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดและคุณค่าเรื่องสั้นที่อ่านได้

2.8 นักเรียนสามารถเขียนผังกราฟิกสรุปการวิเคราะห์เนื้อหาได้

ด้านคุณลักษณะ (A)

2.9 นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน

3. สาระสำคัญ

เรื่องสั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของการเขียน จัดอยู่ในประเภทเรื่องแต่ง กำหนดให้มีความกะทัดรัด และกระชับมากกว่านิยาย โดยจะมีจำนวนคำอยู่ระหว่าง 3,000–7,000 คำ เรื่องสั้นให้ความสำคัญกับอารมณ์ ความรู้สึก ครอบคลุมเหตุการณ์ เนื้อเรื่องไม่ซับซ้อน มีตัวละครจำกัด และตอนจบของเรื่องสั้นมักขมวดปม เพื่อสร้างความประทับใจให้คนอ่านได้จดจำ

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ความรู้

4.1.1 บทอ่านเรื่องสั้น เรื่อง หมาตำรวจ

4.1.2 การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับการจัด การเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก

4.2 ทักษะ/กระบวนการ

4.2.1 ทักษะการอ่าน

4.2.2 ทักษะการคิดวิเคราะห์

4.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.3.1 ใฝ่เรียนรู้

4.3.2 มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญ

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.2 ความสามารถในการคิด

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน

6.1 นักเรียนทำแบบบันทึกการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

6.2 นักเรียนทำผังกราฟิกวิเคราะห์เรื่องสั้น

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์
ด้านความรู้ (K) 1. นักเรียนบอกความหมายและองค์ประกอบของเรื่องสั้นได้ 2. นักเรียนบอกใจความสำคัญของเรื่องสั้นที่อ่านได้ 3. นักเรียนบอกแนวทางนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องสั้นที่อ่านไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้	1. ทำแบบประเมินการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 2. ทำแบบประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น	1. แบบประเมินการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 2. แบบประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น	ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพดี ขึ้นไป
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) 1. นักเรียนวิเคราะห์แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร มุมมองและฉากได้ 2. นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ 3. นักเรียนวิเคราะห์วัตถุประสงค์และแนวคิดของผู้เขียนเรื่องสั้นได้ 4. นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดและคุณค่าเรื่องสั้นที่อ่านได้ 5. นักเรียนสามารถเขียนผังกราฟิกสรุปการวิเคราะห์เนื้อหาได้	1. ทำแบบประเมินการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 2. ทำแบบประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น	1. แบบประเมินการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก 2. แบบประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้น	ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพดี ขึ้นไป
ด้านคุณลักษณะ (A) 1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน	1. ทำแบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนรายบุคคล	1. แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนรายบุคคล	ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพดี ขึ้นไป

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นการสอน	การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก	การจัดกิจกรรม
1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน		– นักเรียนและครูสนทนากันในหัวข้อ “หมาตำรวจ” ว่านักเรียนสามารถตีความคำนี้ได้ว่าอย่างไรบ้าง – นักเรียนฟังครูชี้แจงจุดประสงค์ในการเรียนรู้
2. ขั้นสอน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน	2.1 สังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize)	– นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก และครูอธิบายเพิ่มเติม – นักเรียนอ่านเรื่องสั้น “หมาตำรวจ” – นักเรียนอ่านแล้วสังเกตบทอ่าน เพื่อกำหนดเป้าหมายในการอ่าน ดังนี้ 1. ใจความสำคัญของเรื่องสั้น เรื่อง “หมาตำรวจ” 2. แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร มุมมอง และฉาก ในเรื่องสั้น เรื่อง “หมาตำรวจ” 3. ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องสั้น เรื่อง “หมาตำรวจ” 4. วัตถุประสงค์และแนวคิดของผู้เขียนเรื่องสั้น เรื่อง “หมาตำรวจ” 5. ข้อคิดและคุณค่าเรื่องสั้น เรื่อง “หมาตำรวจ” 6. แนวทางนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องสั้น เรื่อง “หมาตำรวจ” ไปปรับใช้ในชีวิตจริง จากนั้นสำรวจความรู้เดิมของตนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เพื่อเชื่อมโยงทำความเข้าใจ

ขั้นการสอน	การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก	การจัดกิจกรรม
	2.2 ค้นคว้า (Search and retrieve)	– นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความหมายและองค์ประกอบของเรื่องสั้นจากแหล่งต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ หนังสือ เอกสารประกอบการเรียน เพื่อทำความเข้าใจบทอ่านมากขึ้น และไขข้อสงสัยในจุดที่ไม่เข้าใจ
	2.3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา (Comprehend and integrate) โดยการใช้ผังกราฟิก 2.3.1 ขั้นสาธิต 2.3.2 การใช้ผังกราฟิก	– ครูอธิบายเกี่ยวกับการใช้ผังกราฟิกในการช่วยทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา – ครูนำเสนอตัวอย่างผังกราฟิก 6 ประเภทที่เหมาะกับเนื้อหาสาระวิชา มาตรฐานตัวชี้วัด วิชาภาษาไทยของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ 1. ผังความคิด 2. ผังมโนทัศน์ 3. ผังลำดับขั้นตอน 4. ผังแมงมุม 5. ผังแบบขั้นบันได 6. ผังแสดงความสัมพันธ์ – ครูอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทของผังกราฟิก รวมทั้งขั้นตอนกระบวนการสร้างผังกราฟิก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้และสร้างผังกราฟิกได้ตรงตามวัตถุประสงค์และสามารถเลือกใช้ผังกราฟิกได้อย่างอิสระตามความสนใจของผู้เรียน – ครูตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อกระตุ้นความสามารถในการวิเคราะห์

ขั้นการสอน	การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก	การจัดกิจกรรม
		– นักเรียนจับกลุ่มละ 4–5 คน สร้างผังกราฟิกที่สามารถตอบประเด็นต่อไปนี้ 1. ความหมายและองค์ประกอบเรื่องสั้น 2. ใจความสำคัญของเรื่องสั้น เรื่อง “หมาตำรวจ” 3. แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร มุมมองและฉาก ในเรื่องสั้น เรื่อง “หมาตำรวจ” 4. ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องสั้น เรื่อง “หมาตำรวจ” 5. วัตถุประสงค์และแนวคิดของผู้เขียนเรื่องสั้น เรื่อง “หมาตำรวจ” 6. ข้อคิดและคุณค่าเรื่องสั้น เรื่อง “หมาตำรวจ” 7. แนวทางนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องสั้น เรื่อง “หมาตำรวจ” ไปปรับใช้ในชีวิตจริง
	2.4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้	– นักเรียนนำเสนอผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นและครู เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่าน
3. ขั้นสรุป		– ครูสุ่มนักเรียน 3–5 คน สรุปความรู้ที่ได้และครูอธิบายเพิ่มเติม

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

2. เรื่องสั้น เรื่อง หมาตำรวจ

3. Power Point เรื่อง ผังกราฟิก

10. บันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวพิมพ์พิมล มั่นกุง)

...../...../.....

ใบความรู้

เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่ทำความเข้าใจรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน พินิจพิจารณาแยกแยะอย่างละเอียดให้เห็นว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร โดยแยกแยะหาเหตุผล ส่วนดี ส่วนบกพร่อง จุดมุ่งหมายของผู้เขียน วิธีการนำเสนอ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และสามารถประเมินหรือตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้

การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก หมายถึง การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิด วิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานผนวกกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 สังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize)
   ผู้เรียนสังเกตบทอ่านเพื่อกำหนดเป้าหมายในการอ่านและสำรวจความรู้เดิมของตนเอง เพื่อเชื่อมโยงทำความเข้าใจบทอ่าน
2. ขั้นตอนที่ 2 ค้นคว้า (Search and retrieve)
   ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ทำความเข้าใจบทอ่าน
3. ขั้นตอนที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา (Comprehend and integrate)
   ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ทำความเข้าใจบทอ่าน ซึ่งในขั้นตอนนี้ได้นำ ผังกราฟิกมาร่วมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยการวิจัยนี้ได้เลือกผังกราฟิก 6 ประเภทที่เหมาะกับเนื้อหาสาระวิชา มาตรฐาน ตัวชี้วัด วิชาภาษาไทยของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ ผังความคิด ผังมโนทัศน์ ผังลำดับขั้นตอน ผังแมงมุม ผังแบบขั้นบันได และผังแสดงความสัมพันธ์
4. ขั้นตอนที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Communicating to others)
   นักเรียนนำผลการอ่านมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้นและครู เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่าน ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการรวมขั้นสะท้อนคิดจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกและขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เข้าด้วยกัน เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ใช้วิธีการเดียวกันและมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน

เรื่องสั้นเรื่อง หมาตำรวจ

เมื่อเช้าวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2500 มีศพชายหนึ่งนอนอยู่หน้าศาลากลางจังหวัดพิบูลบุรี ชายคนนั้นมิใช่คนแปลกหน้ามาจากไหนเป็นคนที่อยู่อำเภอเมือง จังหวัดพิบูลบุรี มาแต่อ้อนแต่ออก ใคร ๆ ก็รู้จักใครที่แลดูศพนั้นปราดเดียวก็ต้อง
รู้ว่า ชายคนนั้นตายเพราะอดอาหารเพราะศพนั้นมีแต่หนังหุ้มกระดูก ท้องป่อง ตานั้นลึมและลึกกลวง เหล่านี้เป็นอาการของผู้ที่อดข้าวตาย

แต่เพราะเหตุที่จังหวัดพิบูลบุรีตั้งอยู่ในประเทศไทยอันเป็นเมืองที่มีชื่อว่าเป็นอู่ข้าวอู่น้ำ มีข้าวเหลือกินเหลือใช้ทุกปี ไม่มีใครอดตาย ใครอดตายก็ขัดคำสั่งรัฐบาล จึงไม่มีใครยอมรับว่าชายคนนั้นอดข้าวตาย เหตุที่ชายคนนั้นถึงแก่ความตาย จึงเป็นเหตุลึกลับ ร้อนถึงต้องส่งหมาตำรวจมาจากกรุงเทพฯ เพราะตำรวจภูธรจังหวัดพิบูลบุรีไม่สามารถสืบหาสาเหตุได้

เมื่อนายสิบตำรวจหนุ่ม ๆ คนหนึ่ง จูงหมาตำรวจมาถึงที่เกิดเหตุนั้น ปรากฏว่ามีคนมายืนดูศพนั้นอยู่แน่น นายอำเภอเมืองจังหวัดพิบูลบุรีเป็นคนหนึ่งที่มาอยู่ในที่นั้น พอหมาตำรวจมาถึงก็มีเสียงฮือขึ้นในกลุ่มคนด้วยความสนใจเพราะใครก็เคยได้ยินว่า...หมาตำรวจนั้น แน่นัก ลองได้ดมกลิ่นคนร้ายแล้วก็จะต้องสูดกลิ่นไปจน ถึงตัว จับคนร้ายได้ทุกทีไป ไม่มีพลาด

พอหมาตำรวจแลเห็นศพนอนอยู่ ก็เห่าขึ้นด้วยความตื่นเต้นแล้วก็ดึงสายจูง ลากเอานายสิบตำรวจหนุ่มคนนั้นแหวกคนเข้าไปถึงศพ พอถึงศพแล้ว หมาตำรวจก็ดมศพนั้นจนทั่ว แล้วก็หอนขึ้นทีหนึ่ง

ครั้นแล้ว หมาตำรวจจึงสูดกลิ่นที่พื้นดิน และออกเดินสูดกลิ่นเรื่อยไปตามบรรดาคนที่มายืนอยู่ หมาเดินผ่านคนไปหลายคน และตาทุกคู่ก็จ้องจับอยู่ที่หมาตำรวจด้วยความสนใจ

พอหมาตำรวจมาถึงตรงหน้าพ่อค้าคนหนึ่ง ชื่อ นายฮวด หมาตำรวจก็ดมกลิ่นเข้าไปถึงเท้านายฮวด แล้วก็เห่าทีหนึ่ง และลงนั่งแลบลิ้นหอบแฮ่ก ๆ แหงนหน้าขึ้นจ้องมองนายฮวด พลางกระดิกหางอย่างดีใจ

นายฮวดหน้าซีดเผือด กลืนน้ำลายอย่างพะอืดพะอม ตัวเนื้อเริ่มสั่นขาอ่อน ทรุดตัวลงนั่งแล้วพูดกับนายสิบตำรวจหนุ่มนั้นว่า

“ผมขอสารภาพ ผมเองเป็นผู้ร้ายฆ่าคน ๆ นี้ให้ตาย ผมเป็นพ่อค้าตั้งร้านขายของชำอยู่ในตลาด คน ๆ นี้เป็นลูกค้าผมมาเก่าแก่เคยซื้อข้าวสารน้ำปลา น้ำตาล พริก กะปิ หอม กระเทียมจากร้านของผมมาตั้งแต่ผมตั้งร้านช่วยอุดหนุนซื้อของผมจนผมมั่งมีตั้งตัวได้

แต่ผมสังเกตว่าในระยะปีสองปีนี้ คน ๆ นี้ซื้อของน้อยลงไปทุกทีจนในที่สุดเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง เขาแต่งตัวขะมุกขะมอม เสื้อผ้าขาดวิ่น เข้ามาในร้านของผม แล้วขอซื้อเชื่อข้าวสารผมไปกิน ถ้าคน ๆ นี้มีฐานะดีเหมือนเมื่อก่อนผมก็คงไม่ขัดข้อง แต่เพราะผมได้เห็นว่าเขาจนลงกว่าแต่ก่อนมาก และเมื่อวันเขามาขอซื้อเชื่อข้าวสาร เขากลายเป็นคนสิ้นคิด ผมจึงไม่ยอมให้เขาซื้อเชื่อข้าวสารไปกิน และไล่เขาออกจากร้านไป...

ผมเองครับเป็นคนใจร้ายฆ่าเพื่อนมนุษย์... ผมเองที่เป็นคนอกตัญญู ไม่รู้คุณคน ทำร้ายผู้มีคุณแก่ผมจนถึงตาย... ผมขอสารภาพรับความผิดของผม..."

พอนายฮวดพูดจบ หมาตำรวจก็เลียหน้านายฮวดทีหนึ่ง แล้วก็ออกเดินสูดกลิ่นต่อไปในหมู่คน

ในที่สุด หมาตำรวจก็มาหยุดนั่งกระดิกหาง จ้องหน้าคหบดีคนหนึ่งชื่อ นายเกิด แล้วก็เห่าขึ้นสองที

นายเกิดหน้าสลด คอตกลงในทันใด ยื่นมือทั้งสองไปที่นายสิบตำรวจหนุ่มผู้จูงหมาตำรวจ แล้วกล่าวว่า

"ผมเองเป็นผู้ผิด ผมนี่แหละครับเป็นผู้ร้ายฆ่าคนตาย คน ๆ นี้ตายเพราะน้ำมือของผมแท้ ๆ

คนตายนี้แต่ก่อนเป็นผู้มีหลักฐานดีมีเรือกสวนไร่นา เป็นผู้ขยันขันแข็ง ทำประโยชน์ให้เกิดแก่ชุมชนอยู่เป็นนิจ

ต่อมาผมเองเป็นผู้ริเริ่มเป็นเจ้ามือสลากกินรวบ ผมก็ไปชักชวนคน ๆ นี้ให้แทงสลากกินรวบกับผม ตอนแรกเขาแทงทีละน้อย แต่เขาก็เสียทุกครั้งไป สมัยเมื่อสลากกินแบ่งรัฐบาลยังออกแต่น้อยครั้ง เดือนละหนสองหนเขาก็แทง แต่น้อยครั้งไม่สู้กระไรนัก แต่พอสลากกินแบ่งรัฐบาลออกเดือนละเจ็ดครั้ง เขาก็ติดเป็นนิสัย เลิกไม่ได้ และจำนวนที่แทงก็มากขึ้น ยิ่งเสียมากเขาก็ยิ่งแทงมาขึ้นไปอีก

ชีวิตของเขาทั้งหมดมารวมอยู่สลากกินรวบ เลิกทำมาหากินเมื่อยิ่งแทงก็ยิ่งเสีย เขาก็ตั้งหน้าคิดแต่จะแทงให้ถูก วันหนึ่ง ๆ เขาก็ได้แต่ไปเที่ยวหาอาจารย์ใบ้หวย เขานอนฝันถึงอะไร รุ่งขึ้นเขาก็เอาฝันนั้นมาคิดออกเป็นเลขสามตัว แล้วก็มาแทงกินรวบ เงินทองที่เขาเก็บไว้ได้ก็หมดสิ้นไป เรือกสวนไร่นาเขาก็เอาจำนำหรือขาย

มาแทงกินรวบจนหมด แม้แต่เครื่องใช้ในบ้าน จนในที่สุดตัวบ้านที่เขาอาศัยอยู่เอง เขาก็ขายเอามาแทงกินรวบ เขาหมดตัว ไม่มีอะไรเหลือ เงินทองทรัพย์สินของเขาทั้งหมดตกมาเป็นของผมผู้เป็นเจ้ามือสลากกินรวบ... ผมเป็นผู้สูบชีวิตของเขาเอามาเป็นของผม เขาจึงถึงแก่ความตาย... ผมเองเป็นผู้ร้ายฆ่าคน ตำรวจจงจับผมไปเถิด..ผมขอสารภาพ"

พอนายเกิดพูดจบ หมาตำรวจกระดิกหางดีใจยิ่งขึ้นลุกขึ้นยืนสองขาหลัง เอาสองขาหน้าพาดที่ไหล่นายเกิดแล้วก็เลียหน้านายเกิดหลายที

เสร็จแล้วหมาตำรวจก็ผละจากนายเกิด ออกเดินสูดกลิ่นต่อไปรอบ ๆ จนมาถึงตรงหน้านายอำเภอเมือง หมาตำรวจก็หยุดลง นั่งมองหน้านายอำเภอเมืองแล้วกระดิกหางดีใจจนฝุ่นตลบและเห่าขึ้นสามครั้ง

นายอำเภอเมืองควักผ้าเช็ดหน้าออกมาซับเหงื่อที่หน้าผาก กลืนน้ำลายสองที แล้วพูดขึ้นว่า

“ผมเองคือตัวการในฆาตกรรมรายนี้...” ผมเป็นนายอำเภอเมืองเข้ามารับหน้าที่นี้ด้วยความสมัครใจไม่มีใครบังคับ เมื่อผมเข้ามารับหน้าที่นายอำเภอ ผมก็รู้หน้าที่นั้นดีว่า หมายถึงการระงับทุกข์บำรุงสุขของราษฎรผมมีหน้าที่ส่งเสริมช่วยเหลือราษฎรทุกคนให้ทำมาหากินเป็นหลักฐานด้วยความสุขและความสะดวกทุกประการ ผมมีหน้าที่แนะนำและดูแลให้ราษฎรปฏิบัติงานที่ชอบ อันจักเป็นประโยชน์มากที่สุดแก่ราษฎรเอง หากราษฎรมีกินมีใช้ อิ่มหมีพีมัน ผมก็นับว่าได้ทำหน้าที่ของผมลุล่วงไปด้วยดี ทั้งหมดนี้ผมรู้แต่...”

นายอำเภอเอาผ้าเช็ดหน้าขึ้นซับเหงื่ออีกครั้งหนึ่งแล้วก็พูดต่อไปว่า

“แต่ผมไม่ได้ทำหน้าที่ของผมเลย ผมละทิ้งราษฎรผู้ซึ่งเป็นภาระและหน้าที่ของผมโดยตรงไปทำงานอื่นเสียหมด ถึงตัวผมจะอยู่ที่อำเภอเมืองพิบูลบุรีนี้ แต่ผมก็เท่ากับนั่งทำงานอยู่ที่กระทรวงมหาดไทยที่กรุงเทพฯ เพราะผมทำงานเพื่อตาแก่สองสามคนที่นั่งทำงานอยู่ที่นั่นและตาแก่พวกนั้นไม่เคยมาที่จังหวัดพิบูลบุรีนี้เลย

ผมเพียงแต่ทำตามคำสั่งตาแก่ที่กระทรวง มิได้เหลียวแลราษฎรเพราะนึกเสียว่าตาแก่พวกนั้นต่างหากที่แกเลื่อนตำแหน่งขึ้นเงินเดือนให้ผมได้ทางกรุงเทพฯ สั่งให้ผมทำอะไรผมก็ทำตามมิได้เหลียวแลว่าสิ่งที่ผมทำนั้นจะกระทบกระเทือนถึงราษฎรอย่างไรบ้าง

นอกจากนั้นทางกรุงเทพฯ ฝากงานอะไรให้ผมทำเป็นต้นว่างานเกษตร งานชลประทาน งานกรมการข้าว งานสถิติ งานวัฒนธรรม ตลอดจนขายหนังสือพิมพ์ให้รัฐบาล ผมก็เที่ยวรับเอางานนั้นมาหมด ทั้งที่รู้ว่าผมไม่สามารถทำได้ทั่วถึง ผมมัวทำราชการเสียจนลืมราษฎร

คนตายคนนี้ผมเพิ่งทราบว่าเขาอยู่ที่อำเภอนี้มาตั้งแต่เกิดจนตาย แต่ผมก็เพิ่งเห็นหน้าเขาวันนี้เอง เมื่อเขาเป็นศพไปแล้ว ถ้าหากผมเคยเห็นหน้าเขามาก่อนก็แปลว่า ผมรู้จักกับราษฎรอำเภอนี้ และถ้าเป็นดังนั้น เขาก็คงไม่ตาย แต่ผมไม่รู้จักเขาเลย เขาจึงต้องมานอนตายเพราะอดอาหาร

ครับ...ผมยอมรับสารภาพ...ผมเองเป็นตัวการฆ่าคน ๆ นี้ให้ตายอย่างจงใจเจตนา เพราะผมละเลยหน้าที่ของผมทั้งที่รู้หน้าที่อยู่แล้ว"

พอนายอำเภอเมืองพูดจบ หมาตำรวจก็ออกเดินสูดกลิ่น ออกจากกลุ่มคนที่มาชุมนุมกันอยู่ และดึงนายสิบตำรวจผู้ถือสายจูง ลากถูลู่ถูกังตรงไปยังโรงพักตำรวจภูธร จังหวัดพิบูลบุรี

พอถึงที่นั่น หมาก็เดินตรงไปยังที่กองกำกับการตำรวจ ดมกลิ่นไปถึงผู้กำกับการตำรวจผู้ซึ่งนั่งทำงานอยู่ที่โต๊ะ แล้วหมาตำรวจก็นั่งลงจ้องหน้าผู้กำกับฯ กระดิกหางเร็วและแรง เคาะกระดานดังโปก ๆ ด้วยความดีใจ แล้วก็เห่าขึ้นสี่ครั้ง

ผู้กำกับฯ ฟุบหน้าลงกับโต๊ะสักครู่หนึ่ง แล้วจึงลุกขึ้นยืนเอามือปัดงานที่วางอยู่บนโต๊ะร่วงลงกับพื้น พลางกล่าวกับนายสิบตำรวจสุนัขผู้ยืนระวังตรงอยู่ต่อหน้านั้นว่า... "ถูกของหมามันแล้ว! อ๊วเองคือผู้ร้ายฆ่าคนตายที่ศพนอนอยู่ศาลากลาง

อ๊วไม่มีสิทธิที่จะนั่งโต๊ะนี้ทำงานในห้องนี้อีกต่อไป อ๊วจะเขียนใบลาออกวันนี้ และที่ที่อ๊วควรจะอยู่คือกรงขังผู้ต้องหาบนโรงพัก

อ๊วเป็นผู้กำกับฯ มีหน้าที่ปราบปรามโจรผู้ร้ายและรักษาความสงบของราษฎรจังหวัดนี้โดยตรง แต่อ๊วมันเที่ยวจับแต่ของที่มีรางวัลงาม ๆ เสียหมดเป็นต้นว่า ฝิ่นเถื่อน เหล้าเถื่อน และของหนีภาษี จับทีไรอ๊วก็ได้เงินเข้ากระเป๋าบานไป เพราะพวกค้าของเถื่อนนั้นมันค้าแข่งกับรัฐบาล ใครจับได้จึงให้รางวัลอย่างงาม

ส่วนพวกโจรผู้ร้ายที่จะปล้นอาชีพ ปล้นทรัพย์ ปล้นชีวิตจิตใจราษฎรอยู่ทั้งกลางวันกลางคืนนั้น ถึงจะจับได้ก็ไม่มีใครตกรางวัลให้ ตรงกันข้ามถ้าหากอ๊วไม่จับเสียอีก อ๊วกลับได้สตางค์ใช้ฟรี ๆ จนเดี๋ยวนี้อ๊วมีรถเก๋งขี่ มีตึกสี่ชั้นปลูกอยู่ในตลาด ลูกเมียอ๊วก็ทองแดงทั้งตัวไปเพราะอ๊วเห็นแก่เงินทองทรัพย์สิน อ๊วจึงไม่จับผู้ร้ายที่ควรจะจับ จับแต่ผู้ร้ายที่ทำให้อ๊วร่ำรวยขึ้น หรือมิฉะนั้นก็ควงปืนดวลกับผู้ร้ายที่มันจะทำให้อ๊วได้มีชื่อเสียง มีรูปลงหนังสือพิมพ์เผื่อว่ายังไงอ๊วจะได้มีแหวนอัศวินใส่กับเขาบ้าง

ผลของการกระทำทั้งหมดนี้ทำให้ราษฎรถูกปล้นอยู่ทุกนาที ทั้งกลางวันกลางคืน ใครทนไม่ไหวก็ตายไปก่อน

อ๊วเองเป็นคนร้าย อ๊วยอมรับสารภาพ หมาตำรวจมันชี้คนร้ายถูกของมันแล้ว"

พอผู้กำกับฯ พูดจบ หมาตำรวจก็ออกดมกลิ่นจากห้องผู้กำกับฯ และดึงนายสิบตำรวจสุนัขตรงแน่วไปที่ศาลากลาง ผู้กำกับฯ ก็ออกวิ่งตามมา ด้วยตอนนั้นเป็นเวลาเย็นใกล้ค่ำ ศาลากลางปิดเสียแล้ว หมาตำรวจก็บ่ายหน้าดมกลิ่นไปยังจวนผู้ว่าราชการฯ พอถึงจวน หมาตำรวจก็วิ่งขึ้นไปชั้นบนและเข้าไปในห้องนั่งเล่นของผู้ว่าราชการจังหวัดพิบูลบุรี เห็นผู้ว่าราชการนั่งอยู่หมาตำรวจก็เข้าไปนั่งจ้องหน้ากระดิกหางดีใจอย่างมากมาย แล้วก็เห่าขึ้นห้าครั้ง

5

ผู้ว่าราชการฯ ตกตะลึงจ้องหน้าหมาอยู่นาน ครั้นแล้วก็ยกมือขึ้นปิดหน้า ร้องไห้สะอึกสะอื้น พูดว่า

“จับผมไปโรงพักเถิดท่านผู้กำกับฯ ผมเองเป็นคนร้าย ผมเองเป็นคนฆ่าคนตายที่หน้าศาลากลางในจังหวัดของผม ผมเป็นผู้รับผิดชอบในทรัพย์สินและความเป็นอยู่ของราษฎรทั้งจังหวัด แต่ผมกลับไม่ถือว่าความรับผิดชอบนั้นเป็นของสำคัญ เอาตัวเองซึ่งเป็นถึงผู้ว่าราชการจังหวัดไปรับผิดชอบต่อนักการเมืองขี้ปะติ๋วสองสามคน

ผมปกครองจังหวัดนี้โดยไม่คำนึงถึงทุกข์สุข หรือความอดอยากของราษฎร คำนึงถึงแต่ว่า...ทำอย่างไรจะทำให้พรรคนักการเมืองที่เป็นนายผมเลือกตั้งได้ทุกครั้งไป

เวลาส่วนใหญ่ของผมต้องใช้ไปในการเดินทางระหว่างกรุงเทพฯ กับพิบูลบุรี เพื่อไปรับคำสั่งจากนักการเมืองบ่อย ๆ และสิ่งที่ผมตั้งใจทำก็คือทำนุบำรุงสมาคมหญิงที่เมียผมเป็นนายก เพราะสมาคมนั้นเป็นสะพานที่จะให้เมียผมเข้าถึงเมียนักการเมืองที่มีอำนาจเพื่อหาดีให้ตัวผมต่อไป...

จะพูดกันไปทำไม มีผมเป็นเจ้าเมือง แล้วมีคนอดข้าวมานอนตายอยู่หน้าศาลากลาง ใครจะเป็นผู้ร้ายฆ่าคนตายได้นอกจากผม ขอเวลาผมเขียนใบลาออกสักเล็กน้อยเถิดท่านผู้กำกับฯ และขอให้ผมได้สั่งลูกสั่งเมียหน่อยแล้วผมจะไปมอบตัวให้แก่ท่านผู้กำกับฯ ที่โรงพัก ไม่หนีไปไหน”

ผู้ว่าราชการฯ พูดจบแล้ว ก็ซบหน้าร้องไห้สะอึกสะอื้นต่อไป ผู้กำกับฯ ก็พาหมาตำรวจและนายสิบตำรวจสุนัขกลับมาโรงพัก แล้วหาที่ให้นอนค้างเพราะดึกแล้วจะส่งกลับมากรุงเทพฯ ก็ไม่ทัน

ผู้กำกับนอนไม่หลับทั้งคืน พอเช้าตรู่ก็รีบไปโรงพักเห็นนายสิบตำรวจหนุ่มนั่งร้องไห้อยู่ ผู้กำกับก็ตรงเข้าไปถามว่า

“หมู่เป็นอะไรไป โดนหมากัดเข้าอีกคนรึ!”

นายสิบลุกขึ้นยืนชิดเท้า แล้วตอบว่า

“เปล่า...เปล่าครับ...แต่หมา...หมาผมหลุดหนีไปเมื่อตอนดึกนี้ครับผมวิทยุถามรถกองปราบเขาดู เขาว่าเห็นมันวิ่งเข้ากรุงเทพฯ ตอนเช้ามืดตามกลิ่นเข้าไปครับ”

“ตายหะ...!” ผู้กำกับออกอุทาน “ป่านนี้มันมิดมกลิ่นเข้าไปถึงทำเนียบแล้วหรือวะ!”

“ก็นั่นนะซิครับ!” นายสิบตำรวจพูดแล้วก็ร้องไห้น้ำตาไหลอีกพรูใหญ่

ผู้กำกับยกมือขึ้นเกาหัว และมองดูนายสิบตำรวจอย่างงงๆ แล้วถามว่า “ร้องไห้ทำไมนะหมู่ กลัวท่านสารภาพแล้วลาออกรึ?”

“เปล่า... เปล่าครับ” นายสิบตำรวจตอบระหว่างเสียงสะอื้น “หมาตัวนี้ผมเลี้ยงมาตั้งแต่มันเป็นลูกหมาครับ มันเป็นหมาตำรวจที่ดีที่สุด แต่...แต่หมาตำรวจนั้น ถ้าลงดมกลิ่นไปจนถึงตัวผู้ร้ายแล้ว ปรากฏว่าผิดตัว มันก็จะหมดความเชื่อถือตัวของมันเอง ใช้ดมไม่ได้อีกต่อไป...” “เอ...แล้วยังไง อั๊วไม่เข้าใจเลยว่ะ?” ผู้กำกับพูดขึ้น “ผมกลัวมันจะเข้าไปในทำเนียบครับ!” “ก็นั่นน่ะซี อั๊วถึงได้ถามว่าลื้อกลัวท่านลาออกรึ!” “เปล่าครับ” นายสิบตำรวจตอบ “ถึงยังไงท่านก็ไม่ลาออก และไม่ยอมสารภาพรับผิด แล้วหมาผมมันก็จะเสียหมาไปเลย ผมเสียดายหมาครับ”

ผังกราฟิก

Graphic Organizer

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ช่วยจัดระบบความคิดของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถสร้างขึ้นเอง หรือผู้เรียนและผู้สอนสร้างร่วมกัน เพื่อสรุปความเข้าใจในเนื้อหา ในการสร้างผังกราฟิกได้มาจากการนำข้อมูลดิบมาจัดทำข้อมูลโดยใช้ทักษะการคิดหลากหลาย เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การจัดประเภทลำดับ การใช้สถิติ การสรุป แล้วเลือกผังกราฟิกที่เหมาะสมกับข้อมูลเพื่อนำเสนอข้อมูลที่จัดทำแล้วตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ผังความคิด (MIND MAP)

1

ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน สร้างขึ้นโดยการเขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์หลัก หรือหัวข้อเรื่องตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์รองที่สัมพันธ์กันกับมโนทัศน์หลัก หรือหัวข้อเรื่องกระจายออกไปรอบ ๆ มโนทัศน์หลัก เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์รองแตกออกไป โดยเขียนข้อความไว้บนเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ

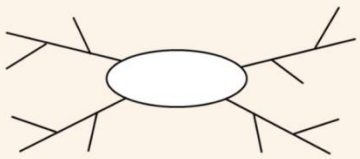

ที่มา: นันทิยา ประจันทร์เสน, 2561, หน้า 30

ผังมโนทัศน์ (CONCEPT MAP)
2
ผังมโนทัศน์เป็นผังที่แสดงมโนทัศน์
หรือความคิดรวบยอดใหญ่ไว้ตรงกลาง
และแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง
มโนทัศน์ใหญ่และมโนทัศน์ย่อย ๆ
เป็นลำดับขั้นด้วยเส้นเชื่อมโยง
ที่มา: นันทิยา ประจันทร์เสน, 2561, หน้า 31

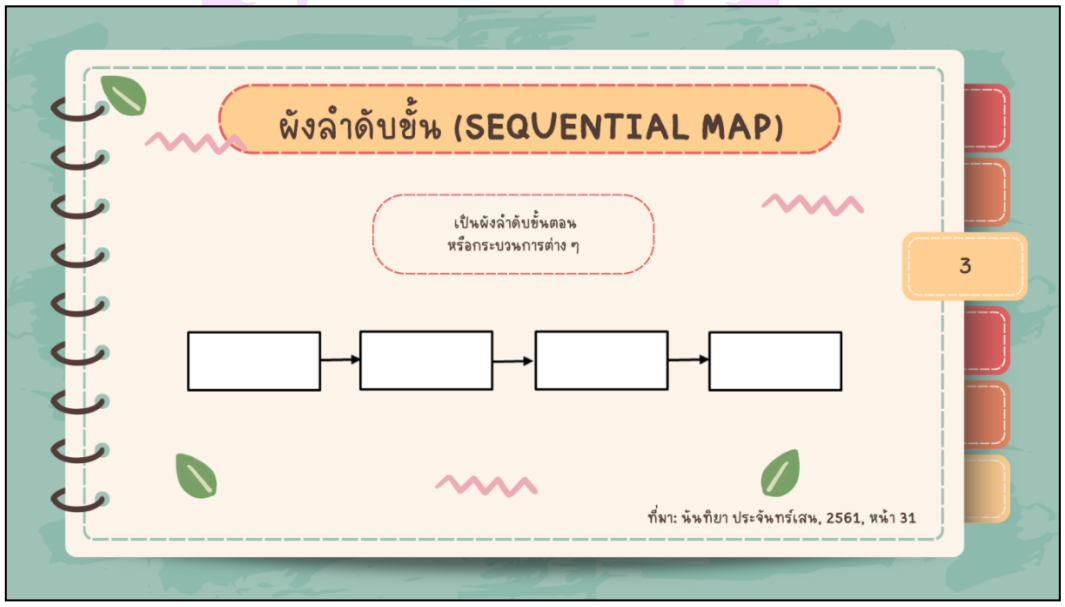
ผังลำดับขั้น (SEQUENTIAL MAP)
เป็นผังลำดับขั้นตอน
หรือกระบวนการต่าง ๆ
3
ที่มา: นันทิยา ประจันทร์เสน, 2561, หน้า 31

ผังแมงมุม (WEB DIAGRAM OR SPIDER MAP)

ผังรูปแบบนี้ใช้แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูล แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ใหญ่และมโนทัศน์ย่อยของเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นลำดับขั้น

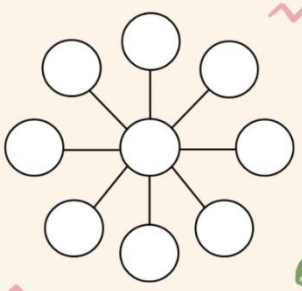

4

ที่มา: ทิศนา แขมมณี, 2557, หน้า 394

ผังแบบขั้นบันได (TIME LADDER MAP)

แผนภูมิขั้นบันไดเป็นแผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนของสิ่งต่าง ๆ หรือกระบวนการต่าง ๆ

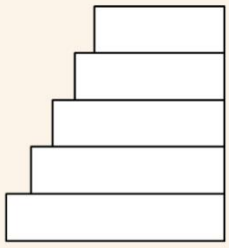

5

ที่มา: มงคล พลเยี่ยม,2560, หน้า 49

ผังแสดงความสัมพันธ์
(MATRIX DIAGRAM)
แผนผังรูปนี้ใช้แสดงข้อมูลที่ใช้ถึงชนิดและ
ความสัมพันธ์ที่สำคัญซึ่งกำหนดไว้เป็นแนวตั้ง
และแนวนอน ได้แก่ การเปรียบเทียบ
ความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างความสัมพันธ์
ระหว่างเหตุผลและลำดับเวลา เป็นต้น โดยทั่วไป
ข้อมูลที่จำเป็นทั้งที่ถูกบรรจุในตารางสี่เหลี่ยม
ทำให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ได้ชัดเจน
6

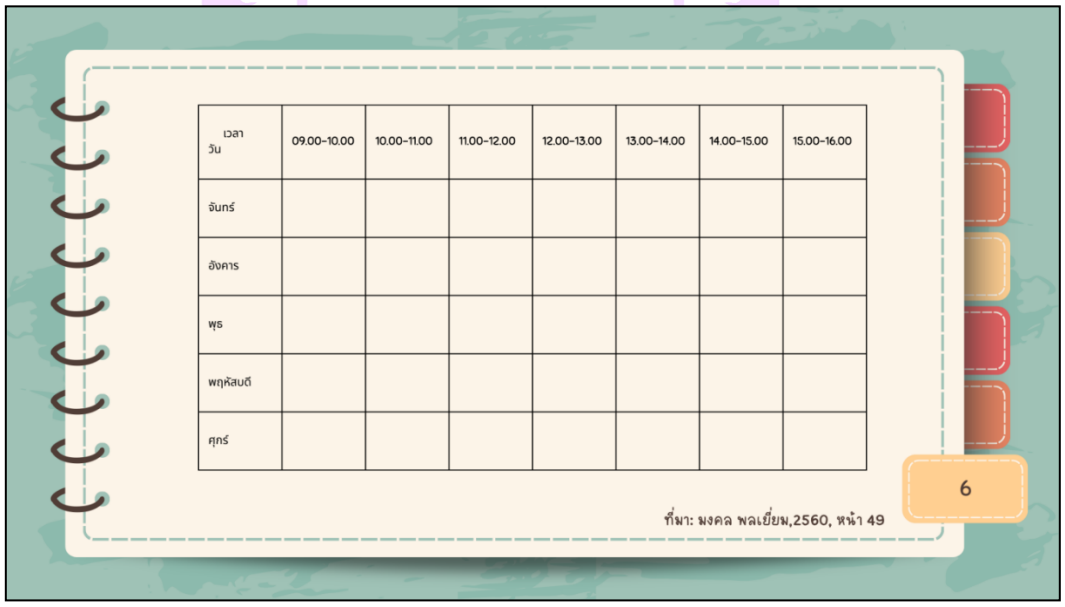
เวลา
วัน
09.00-10.00
10.00-11.00
11.00-12.00
12.00-13.00
13.00-14.00
14.00-15.00
15.00-16.00
จันทร์
อังคาร
พุธ
พฤหัสบดี
ศุกร์
6
ที่มา: มงคล พลเยี่ยม,2560, หน้า 49

แบบประเมินการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

<u>คำชี้แจง</u> ให้ครูผู้สอนประเมินการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก โดยทำเครื่องหมาย / ในช่องว่างให้คะแนนที่เห็นสมควรตามความเป็นจริง

เลขที่	ความถูกต้อง				การสรุปประเด็นสำคัญครบถ้วน				การใช้สัญลักษณ์ลูกศร ในการเขียนผังกราฟิก				ความเรียบร้อย				ตรงต่อเวลา				รวม	ผลการประเมิน
	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวพิมพ์พิมล มั่นกุง)

เกณฑ์การประเมินการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
1. ความถูกต้อง	เนื้อหาที่นักเรียนเขียนสามารถวิเคราะห์ได้ถูกต้องทั้งหมด	เนื้อหาที่นักเรียนเขียนสามารถวิเคราะห์ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ แต่ผิดพลาด 1 จุด	เนื้อหาที่นักเรียนเขียนสามารถวิเคราะห์ได้ แต่ผิดพลาด 2 จุด	เนื้อหาที่นักเรียนเขียน สามารถวิเคราะห์ได้ แต่ผิดพลาด 3 จุดขึ้นไป
2. การสรุปประเด็นสำคัญควบถ้วน	สรุปประเด็นสำคัญได้ครบถ้วนชัดเจนทุกประเด็น	สรุปประเด็นสำคัญขาด 1 ประเด็น	สรุปประเด็นสำคัญขาด 2 ประเด็น	สรุปประเด็นสำคัญขาด 3 ประเด็นขึ้นไป
3. การใช้สีสัญลักษณ์ลูกศรในการเขียนผังกราฟิก	ใช้สี 3 สีขึ้นไป มีสัญลักษณ์ที่ใช้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลักกับความคิดรองชัดจน มีภาพน่าสนใจแทนคำสำคัญ 3 ภาพขึ้นไป	ใช้สี 3 สีขึ้นไป มีสัญลักษณ์ที่ใช้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลักกับความคิดรอง ยังไม่ชัดเจน 1–2 จุด มีภาพน่าสนใจแทนคำสำคัญ 2 ภาพ	ใช้สี 2 สีขึ้นไป มีสัญลักษณ์ที่ใช้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลักกับความคิดรอง ยังไม่ชัดเจน 3–4 จุด มีภาพน่าสนใจแทนคำสำคัญ 1 ภาพ	ใช้สีเพียงสีเดียว ใช้สัญลักษณ์ไม่ชัดเจนในการแสดงความคิดเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลักกับความคิดรอง ขาดภาพน่าสนใจแทนคำสำคัญ
4. ความเรียบร้อย	ผลงานมีความเรียบร้อย แสดงออกถึงความประณีตความตั้งใจในการทำทุกจุด	ผลงานมีความเรียบร้อย แสดงออกถึงความประณีตความตั้งใจในการทำแต่พบจุดที่ไม่เรียบร้อย 1 จุด	ผลงานมีความเรียบร้อย แสดงออกถึงความประณีตความตั้งใจในการทำ แต่พบจุดที่ไม่เรียบร้อย 2 จุด	ผลงานมีความเรียบร้อย แสดงออกถึงความประณีตความตั้งใจในการทำแต่พบจุดที่ไม่เรียบร้อย 3 จุดขึ้นไป
5. ตรงต่อเวลา	ส่งผลงานตรงตามเวลา	ส่งผลงานช้ากว่าเวลาที่กำหนด 1 วัน	ส่งผลงานช้ากว่าเวลาที่กำหนด 2 วัน	ส่งผลงานช้ากว่าเวลาที่กำหนด 3 วันขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคะแนน	ผลการประเมิน
17–20	ดีมาก
13–16	ดี
9–12	พอใช้
5–8	ควรปรับปรุง

แบบประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้นเรื่อง หมาตำรวจ

<u>คำชี้แจง</u> ให้ครูผู้สอนประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้นเรื่อง หมาตำรวจ โดยทำเครื่องหมาย / ในช่องว่างให้คะแนนที่เห็นสมควรตามความเป็นจริง

เลขที่	ความหมายและองค์ประกอบเรื่องสั้น				ใจความสำคัญ				การวิเคราะห์โครงเรื่องตัวละครมุมมองและฉาก				การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น				การวิเคราะห์วัตถุประสงค์และแนวคิดของผู้เขียน				การวิเคราะห์ข้อคิดและคุณค่า				รวม
	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวพิมพ์พิมล มั่นกุง)

เกณฑ์การประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เรื่องสั้นเรื่อง หมาตำรวจ

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	**ดี (3)**	**พอใช้ (2)**	**ควรปรับปรุง (1)**
1. ความหมายและองค์ประกอบเรื่องสั้น	นักเรียนบอกความหมายและองค์ประกอบของเรื่องสั้นได้ถูกต้องครบถ้วน	นักเรียนบอกความหมายและองค์ประกอบของเรื่องสั้นได้ แต่มีจุดที่ผิดพลาด 1 จุด	นักเรียนบอกความหมายและองค์ประกอบของเรื่องสั้นได้ แต่มีจุดที่ผิดพลาด 2 จุด	นักเรียนบอกความหมายและองค์ประกอบของเรื่องสั้นได้ แต่มีจุดที่ผิดพลาด 3 จุดขึ้นไป
2. ใจความสำคัญ	นักเรียนบอกใจความสำคัญของเรื่องได้ถูกต้องครบถ้วน	นักเรียนบอกใจความสำคัญของเรื่องได้ แต่ขาดใจความสำคัญ 1 ประเด็น	นักเรียนบอกใจความสำคัญของเรื่องได้ แต่ขาดใจความสำคัญ 2 ประเด็น	นักเรียนบอกใจความสำคัญของเรื่องได้ แต่ขาดใจความสำคัญ 3 ประเด็นขึ้นไป
3. การวิเคราะห์โครงเรื่อง ตัวละคร มุมมอง และฉาก	นักเรียนวิเคราะห์โครงเรื่อง ตัวละคร มุมมอง ฉากได้ถูกต้องครบถ้วนทุกประเด็น	นักเรียนวิเคราะห์โครงเรื่อง ตัวละคร มุมมอง ฉากได้ แต่ขาดการวิเคราะห์ 1 ประเด็น	นักเรียนวิเคราะห์โครงเรื่อง ตัวละคร มุมมอง ฉากได้ แต่ขาดการวิเคราะห์ 2 ประเด็น	นักเรียนวิเคราะห์โครงเรื่อง ตัวละคร มุมมอง ฉากได้ แต่ขาดการวิเคราะห์ 3 ประเด็นขึ้นไป
4. การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ชัดเจนถูกต้องครบถ้วน	นักเรียนแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ แต่พบจุดผิดพลาด 1 จุด	นักเรียนแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ แต่พบจุดผิดพลาด 2 จุด	นักเรียนแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ แต่พบจุดผิดพลาด 3 จุดขึ้นไป
5. การวิเคราะห์วัตถุประสงค์และแนวคิดของผู้เขียน	นักเรียนวิเคราะห์วัตถุประสงค์และแนวคิดของผู้เขียนได้	นักเรียนวิเคราะห์วัตถุประสงค์และแนวคิดของผู้เขียนได้แต่ขาด 1 ประเด็น	นักเรียนวิเคราะห์วัตถุประสงค์และแนวคิดของผู้เขียนได้แต่ขาด 2 ประเด็น	นักเรียนวิเคราะห์วัตถุประสงค์และแนวคิดของผู้เขียนได้แต่ขาด 3 ประเด็นขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
	ถูกต้องครบถ้วนทุกประเด็น			
6. การวิเคราะห์ข้อคิด และคุณค่า	นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิด และคุณค่าได้ถูกต้อง 5 ข้อขึ้นไป	นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิด และคุณค่าได้ถูกต้อง 4 ข้อ	นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิด และคุณค่าได้ถูกต้อง 3 ข้อ	นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิด และคุณค่าได้ถูกต้อง 2 ข้อ

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับคะแนน	ผลการประเมิน
20–24	ดีมาก
15–19	ดี
10–14	พอใช้
5–9	ควรปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนรายบุคคล

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หน่วยการเรียนรู้.....คาบเรียนที่.....

เรื่อง.....

<u>คำชี้แจง</u> แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนประเมินพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล โดยทำเครื่องหมาย / ในช่องว่างให้คะแนนที่เห็นสมควรตามความเป็นจริง

พฤติกรรม / เลขที่	มีความรับผิดชอบ				การให้ความร่วมมือ				มีวินัยและมีมารยาทในชั้นเรียน				ความตรงต่อเวลา				รวม
	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวพิมพ์พิมล มั่นกุง)

เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนรายบุคคล

คำชี้แจง เกณฑ์การประเมินผลแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรายบุคคลสร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินนักเรียนรายบุคคล โดยพิจารณาพฤติกรรมของนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
1. ความรับผิดชอบ	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายทุกงาน	ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย 1 งาน	ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย 2 งาน	ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย 3 งานขึ้นไป
2. การให้ความร่วมมือ	ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างดีทุกครั้งด้วยความเต็มใจและมีความกระตือรือร้น	ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทุกครั้งแต่ขาดความกระตือรือร้น	ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทุกครั้ง แต่ต้องมีการเตือน	ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม 1–2 ครั้งและต้องมีการเตือน
3. มีวินัยและมีมารยาทในชั้นเรียน	มีวินัยและมารยาทในชั้นเรียนและปฏิบัติตามขอตกลงอย่างเคร่งครัดทุกข้อ	มีวินัยและมารยาทในชั้นเรียนแต่ละเมิดข้อตกลง 1 ครั้ง	มีวินัยและมารยาทในชั้นเรียนแต่ละเมิดข้อตกลง 2–3 ครั้ง	ขาดวินัย ไม่มีมารยาทในชั้นเรียนและไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงมากกว่า 3 ข้อ
4. ความตรงต่อเวลา	เข้าชั้นเรียน ตรงเวลา	เข้าชั้นเรียนช้า 1–10 นาที	เข้าชั้นเรียนช้า 11– 15 นาที	เข้าชั้นเรียนช้าเกิน 15 นาที แต่ไม่เกิน 30 นาที

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับคะแนน	ผลการประเมิน
14–16	ดีมาก
10–13	ดี
7–9	พอใช้
4–6	ควรปรับปรุง

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

<u>คำชี้แจง</u> ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน เพื่อประเมินสมรรถนะของผู้เรียน จากนั้นขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. ความสามารถในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ–ส่งสาร				
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง โดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม				
2. ความสามารถในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์				
	2.2 มีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์				
	2.3 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม				

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวพิมพ์พิมล มั่นกุง)

เกณฑ์การประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม	ระดับคะแนน
อย่างสม่ำเสมอ	4
บ่อยครั้ง	3
บางครั้ง	2
ไม่เลย	1

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับคะแนน	ผลการประเมิน
17-20	ดีมาก
13-16	ดี
9-12	พอใช้
5-8	ควรปรับปรุง

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

<u>คำชี้แจง</u> ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน เพื่อประเมินสมรรถนะของผู้เรียน จากนั้นขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. ใฝ่เรียนรู้	1.1 รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และนำไปปฏิบัติได้				
	1.2 รู้จักจัดสรรเวลาให้เหมาะสม				
	1.3 ตั้งใจเรียน				
2. มุ่งมั่นในการทำงาน	2.1 มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย				
	2.2 มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ				

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวพิมพ์พิมล มั่นกุง)

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม	ระดับคะแนน
อย่างสม่ำเสมอ	4
บ่อยครั้ง	3
บางครั้ง	2
ไม่เลย	1

เกณฑ์การประเมินผล

ระดับคะแนน	ผลการประเมิน
17–20	ดีมาก
13–16	ดี
9–12	พอใช้
5–8	ควรปรับปรุง

แบบทดสอบวัดทักษะในการอ่านเชิงวิเคราะห์

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้ เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย x ลงในกระดาษคำตอบ

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1–3

เครื่องดื่มประเภทชาเขียวที่กำลังเป็นที่นิยม คนทั่วไปเชื่อกันว่ามีสรรพคุณเป็นเครื่องดื่มเสริมสุขภาพ แต่เวลานี้มีปัญหาเรื่องอัตราส่วนของคาเฟอีนซึ่งเป็นสารเสพติดอย่างหนึ่งที่ผสมอยู่ด้วย ถ้าดื่มมาก ๆ อาจไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพ จะมีผลต่อระบบประสาทได้

ที่มา: https://www.sanook.com/health/35893/

1. จากบทความ ปัญหาคืออะไร
   ก. ชาเขียวเป็นสารเสพติด
   ข. ชาเขียวทำลายระบบประสาท
   ค. ดื่มชาเขียวไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพ
   ง. ชาเขียวมีส่วนผสมของสารเสพติด
2. เหตุผลใดทำให้ข้อความ “ดื่มชาเขียวมาก ๆ อาจไม่ดีต่อสุขภาพ” น่าเชื่อถือ
   ก. คาเฟอีนมีฤทธิ์หลอนประสาท
   ข. ชาเขียวมีคาเฟอีนผสมอยู่จำนวนมาก
   ค. ดื่มชาเขียวมาก ๆ ระบบประสาทเสื่อมได้
   ง. อัตราส่วนคาเฟอีนมากมีผลต่อระบบประสาท
3. “พรรณนภาดื่มชาเขียวเป็นประจำ” นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นลำดับต่อไป
   ก. ใจสั่น
   ข. นอนไม่หลับ
   ค. ตื่นตัวตลอดเวลา
   ง. เป็นโรคเกี่ยวกับระบบประสาท

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 4

คนคิดผิด

เมื่อฉันผ่านไปในแขวงเมืองกุมภวาปี ถึงตำบลบ้านสองเปลือย ผู้นำทางเขาบอกว่าในตำบลนั้นมีพวก “ลาว” (ไทยลานช้าง) ชาวเมืองนครนายกที่อพยพกลับมาจากเวียงจันทน์ แต่หมดกำลังไม่สามารถจะลงไปให้ถึงเมืองนครนายกได้ ยังต้องตั้งทำมาหากินอยู่ที่บ้านสองเปลือยหลายครัว ฉันได้ยินแทบจะออกปากว่า “สมน้ำหน้า” แต่หากละอายใจด้วยความสงสาร เพราะฉันเคยรู้เรื่องของคนพวกนั้นมาแต่ต้น ด้วยในหนังสือสัญญาที่ไทยทำกับฝรั่งเศสเมื่อ ร.ศ. 112 (พ.ศ. 2436) มีความข้อหนึ่งว่า “ถ้าลาวเชื้อสายของชาวเวียงจันทน์ที่ไทยกวาดเชลยมา (เมื่อรัชกาลที่ 3) อยากจะกลับไปบ้านเมืองเดิม รัฐบาลไทยจะยอมให้ไปไม่ขัดขวาง” ดังนี้ แต่แรกไม่มีใครอยากไป ต่อมาฝรั่งเศสแต่งให้กรมการชาวเมืองเวียงจันทน์คนหนึ่งเป็นพระยา แต่ชื่อไรฉันลืมไปเสียแล้ว จะสมมติเรียก “พระยาเมือง” กับพรรคพวกลงมาเที่ยวเกลี้ยกล่อมพวกเชื้อสายเวียงจันทน์ มีพวกที่อยู่เมืองนครนายกสมัครจะไปเมืองเวียงจันทน์ราวสัก 200 คน เพราะพระยาเมืองมาสัญญาว่าเมื่อขึ้นไปถึงเมืองเวียงจันทน์ รัฐบาลฝรั่งเศสจะให้ที่ไร่นากับทั้งบ้านเรือนวัวควายไถคราด และเงินทุน ให้พอทำมาหากินเป็นสุขทุกคน ฉันให้เจ้าเมืองกรมการชี้แจงว่าไม่จริงได้ดังว่าดอกก็ไม่เชื่อ พากันขายเหย้าเรือนไร่นาและอพยพไป ต่อมาฉันได้ยินว่ามีพวกเวียงจันทน์ลงมาเกลี้ยกล่อมคนอีก ฉันนึกขึ้นถึงคำที่เขาพรรณนาว่านิสัยแมวนั้น ถ้าใครดึงหนังท้องมันจะโก่งหลัง ถ้าใครดึงหลังมันก็แอ่นท้องจึงเปลี่ยนอุบายใหม่ คราวนี้สั่งอย่าให้ห้ามปราม ถ้าใครอยากไปให้เจ้าเมืองกรมการสงเคราะห์ ช่วยหาคนซื้อไร่นาวัวควายเร่งให้มันไปตามใจสมัคร ก็กลายเป็นอย่างแมวได้จริง ๆ ไม่มีใครไป ฝ่ายพวกที่อพยพไปคราวแรกนั้น ไปถึงเมืองเวียงจันทน์ก็ไม่ได้ลาภผลตามสัญญา ทั้งไปได้ความรู้ว่า นาทางลานช้างทำไม่ได้ผลมากเหมือนนาของทางใต้ ก็พากันอพยพกลับมา ที่ยังมีทุนกลับมาได้ถึงนครนายกก็มี ที่หมดทุนก็ต้องตกค้างอยู่ที่บ้านสองเปลือย แต่เรื่องนี้ยังมีข้อขำอีกต่อไปอีก เมื่อวันฉันไปถึงเมืองอุดรธานี เขากระซิบบอกให้ดูชายคนหนึ่งซึ่งยืนรับอยู่ที่ซุ้มคร่อมถนนที่ทำรับฉัน สังเกตดูเป็นคนกลางคน อายุราวสัก 50 ปี เขาบอกว่าคนนั้นแหละคือพระยาเมือง ที่ได้ลงไปเกลี้ยกล่อมคนที่เมืองนครนายก เมื่อกลับไปอยู่เมืองเวียงจันทน์ไปเกิดผิดใจกับฝรั่งเศสขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่งจึงอพยพครอบครัวของตนข้ามมาขอพึ่งไทย พระยาศรีสุริยราชวรานุวัติรับไว้ให้อยู่ในเมืองอุดรธานี แล้วเลยให้เป็นนายงานทำซุ้มรับฉัน จึงยืนรับอยู่ที่ซุ้มนั้น

นิทานโบราณคดี : สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

4. การกระทำของพระยาเมือง ตรงกับสำนวนใด

ก. ชักศึกเข้าบ้าน

ข. ชักแม่น้ำทั้งห้า

ค. ชักใบให้เรือเสีย

ง. ชักหน้าไม่ถึงหลัง

ให้นักเรียนอ่านข้อความข่าวต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 5

นายกัสกร วงษ์ชาลี หรือ โอ๋ อายุ 39 ปี ถือมีดพร้าอาละวาดในหมู่บ้านโนนสูง ตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี เมื่อวานนี้ (30 ก.ค.65) มีชาวบ้านจำนวนหนึ่งพยายามเข้าระงับเหตุการณ์ แต่ก็ไม่สำเร็จ จากนั้นนายโอ๋ก็ใช้มีดพร้าในมือทำร้าย นางทองสุข มันทะลา อายุ 79 ปี ซึ่งเป็นย่า จนเสียชีวิต และยังมีผู้บาดเจ็บจากเหตุการณ์นี้อีก 5 คน โดยวันนี้ (31 ก.ค.65) ทีมข่าวเดินทางไปที่บ้านเลขที่ 328 หมู่ 2 บ้านโนนสูง พบว่า ครอบครัวได้นำศพของ นางทองสุข ตั้งบำเพ็ญกุศลที่บ้าน โดยครอบครัวส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในอาการตกใจ นางมะลิ วงษ์ชาลี หนึ่งในญาติที่ได้รับบาดเจ็บ เล่าว่าวันเกิดเหตุ นายโอ๋ มีอาการไม่ปกติตั้งแต่ช่วงเช้า ถือเสียมเดินวนไปมารอบบ้าน จึงได้โทรศัพท์แจ้งภรรยานายโอ๋ให้รีบกลับมาดู แต่ก็ไม่ทัน เพราะนายโอ๋ได้ใช้เสียมพยายามทำร้าย นางมะลิ ถูกบริเวณแขนขวาบาดเจ็บ ระหว่างนั้นนางทองสุข ซึ่งเป็นพี่สาว พร้อมด้วยญาติคนอื่น ๆ ได้ยินเสียงจึงออกมาช่วยเหลือ ทำให้ นายโอ๋ เตลิดออกไปทำร้ายชาวบ้าน ก่อนจะย้อนกลับเข้ามาทำร้าย นางทองสุข จนเสียชีวิต ขณะที่ช่วงบ่ายที่ผ่านมา ตำรวจ สภ.เมืองอุดรธานี ตำรวจชุดสอบสวน นำตัว นายโอ๋ ผู้ก่อเหตุมาสอบปากคำเพิ่มเติม ระหว่างที่ออกมาจากห้องควบคุม นายโอ๋ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวว่า ตอนเกิดเหตุเขาไม่มีสติ และไม่รู้ว่าทำอะไรลงไป จนมาทราบตอนหลังว่าว่าย่าเสียชีวิตแล้ว จึงรู้สึกเสียใจมาก พร้อมทั้งยืนยันว่าช่วงที่เกิดเหตุเขาไม่ได้คลุ้มคลั่งแต่มาจากอาการติดเกมที่ตัวเองเล่นเป็นประจำ ซึ่งเป็นเกมที่ต้องทำร้ายคู่ต่อสู้ และตอนนั้นก็คิดว่าย่าคือคู่ต่อสู้ ขณะที่ทางครอบครัวก็บอกว่า อยากให้เจ้าหน้าที่นำตัว นายโอ๋ ไปรักษาบำบัดให้หายดี เพราะกลัวว่าจะกลับมามีพฤติกรรมแบบนี้อีก และขอให้ดำเนินคดีตามกฎหมายไปให้ถึงที่สุด อย่างไรก็ตาม เบื้องต้นตำรวจแจ้งข้อหา ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนได้รับบาดเจ็บสาหัส

ที่มา: https://www.pptvhd36.com/news/177457 31 กรกฎาคม 2565

5. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงจากข่าว
   ก. ผู้เสียชีวิตอาจจะเคยทำร้ายนายกัสกร
   ข. นายกัสกรใช้มีดพร้าเป็นอาวุธ
   ค. นายกัสกรน่าจะมีสารเสพติดในร่างกาย
   ง. นายกัสกรอาจจะใช้การติดเกมเป็นข้ออ้าง

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 6–7

“พระอาทิตย์ดูเซื่องซึมมาหลายวันแล้ว พวกเราต้องช่วยให้พระอาทิตย์กลับมาสดใสเหมือนเดิมนะ” สัตว์โลกคุยกัน เหล่านกส่งเสียงตอบ “เราจะส่งตัวแทนไปสอบถาม เผื่อจะช่วยเหลืออะไรได้”

นกอินทรีตัวหนึ่งบินขึ้นไปหาพระอาทิตย์ และถามว่า “พระอาทิตย์ พวกเราเห็นเธอไม่สดใสเลย เป็นอะไรหรือเปล่า”
“ฉันคิดถึงลูกสาวของฉัน ตั้งแต่ฤดูฝนจากไป ฉันก็ไม่ได้เจอกับลูกสาวอีกเลย”
“ฤดูฝนพาลูกสาวของเธอไปหรอ งั้นพวกฉันจะไปตามหาฤดูฝนให้นะ”
ข่าวถูกประกาศออกไป สัตว์ทุกตัวพากันออกตามหาฤดูฝนไปทั่วทั้งโลกอยู่นานหลายเดือน แต่ไม่มีใครพบกับฤดูฝนเลย พระอาทิตย์ที่เปลี่ยนจากหดหู่เงียบเหงา ก็เริ่มเปลี่ยนไป

“พวกเราต้องรีบตามหาลูกสาวพระอาทิตย์ให้เจอ ตอนนี้พระอาทิตย์อารมณ์ร้อนรนฉายแสงรุนแรงจนพวกเราแสบตัวกันไปหมดแล้ว” พวกสัตว์พูด “ถ้าเป็นแบบนี้ต่อไปต้นไม้จะล้มตาย ลำธารจะเหือดแห้ง ผืนดินจะกลายเป็นทะเลทราย และพวกเราจะตายกันหมด” “แต่เราจะไปหาฤดูฝนได้ที่ไหนอีก เราหาไปทั่วโลกแล้ว” ทุกคนนิ่งเงียบ ไม่มีคำตอบ

แต่ทันใดนั้นก็มีเสียงหนึ่งประกาศดังลั่น “พวกเธอต้องหยุดตามหาฤดูฝน”
สัตว์โลกส่งเสียงฮือฮาที่เห็นชายชราคนหนึ่งถือไม้เท้าพยุงตัวมากลางวงประชุมของสัตว์โลก เสียงซุบซิบไปทั่วทุกมุมห้อง “ผู้เฒ่าบนภูเขาวิเศษ”
“ท่านอุตส่าห์ลงมาจากภูเขาวิเศษเลย”
“พวกเรารอดแล้ว”

นกฮูก เสือ วาฬ และตั๊กแตน ที่นั่งเป็นประธานร่วมกันในที่ประชุมซุบซิบกันอยู่ครู่หนึ่ง ตั๊กแตนก็ถามว่า “ท่านผู้เฒ่ามีข้อชี้แนะประการใด โปรดช่วยเหลือพวกเราด้วย”
“พวกเธอเสียเวลาตามหาฤดูฝนไปก็เท่านั้น เพราะตอนนี้เขากำลังลาพักร้อน และจะกลับมาเมื่อโลกของเราพร้อมสำหรับเขา”
“แต่ลูกสาวของพระอาทิตย์...” เสือสงสัย “ทั้งเจ็ดนางก็จะกลับมาพร้อมกันเมื่อฤดูฝนกลับมา”
“แต่ตอนนี้พระอาทิตย์กำลังไม่สบายใจ ทำให้อากาศร้อนระอุไปทั่วโลก ถ้าไม่ทำอะไรเลยพวกเราจะตายกันหมด”
“ถ้าเช่นนั้น พวกเธอต้องมาช่วยให้ฉันชวนฤดูฝนกลับมา”
“เราจะทำอย่างไรดี”

ผู้เฒ่าบนภูเขาวิเศษบอกแผนการให้ฟัง เมื่อสัตว์ทั้งหลายเข้าใจแล้ว ผู้เฒ่าก็กลับไปที่ภูเขาวิเศษเพื่อเตรียมพิธีเชิญฤดูฝนเช้าวันรุ่งขึ้น แมวดำตื่นจากที่นอน มันจ้องมองรอจับนกที่ออกมากินแมลงตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แต่มันก็รอจนหน้าเหี่ยวแห้ง เพราะตลอดทั้งวันก็ไม่มีนกออกมากินแมลง

ที่เป็นเช่นนั้น เพราะบรรดานกทั้งหลายเคร่งครัดคำสั่งที่ให้งดกินแมลงเป็นเวลาเจ็ดวัน จึงพากันออกไปหาผลไม้เล็ก ๆ กินแทน แมลงทั้งหลายจึงออกไปช่วยกันตอมดอกไม้ที่เบ่งบานกันได้อย่างสบายใจ

เพียงสัปดาห์เดียว ต้นไม้ใบหญ้าทั่วโลกก็เขียวสะพรั่ง ปลาเล็กและปลาใหญ่ในแม่น้ำลำคลองรวมถึงตัวนากและบีเวอร์ ช่วยกันเก็บกวาดเศษขยะ กิ่งไม้ และใบหญ้าออกจากทางน้ำ ปลาใหญ่ในมหาสมุทรไปรวมตัวกันต้อนกระแสน้ำอุ่นให้ไหลเป็นทิศทางเดียวกัน

ผู้เฒ่าขึ้นไปยืนโบกไม้เท้าอยู่บนยอดภูเขารูปร่างประหลาด ที่ปลายไม้เท้ามีไอน้ำพุ่งออกมาเป็นทางยาว แต่ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ตั๊กแตนเงยหน้าขึ้นมาถาม “ทำไมฤดูฝนถึงยังไม่มา”
“คิดว่า ความชื้นคงยังไม่พอ ขอรบกวนคุณตั๊กแตนส่งข่าวไปขอความช่วยเหลือหน่อย”

วันรุ่งขึ้น ช้างทุกตัวไปรวมตัวกันที่ลำธารที่เริ่มแห้งขอด วาฬทั้งหมดก็รวมตัวกันกลางมหาสมุทร เมื่อถึงเวลาที่นัดหมาย ทั้งช้างและวาฬก็พ่นน้ำออกมาเป็นละอองโปรยปราย ผู้เฒ่าก็พ่นละอองน้ำจากปลายไม้เท้าวิเศษออกมาพร้อมกัน

ทันใดนั้น เมฆบนฟ้ามารวมตัวกันชมละอองน้ำ มันรู้สึกอยากเล่นสนุกด้วย จึงชวนเมฆทั้งฟ้ามารวมกัน สายฟ้าก็ตามมาด้วย ลมก็รีบแวะมาดูด้วยความแปลกใจ

ไม่นาน ฝนก็ตกลงมา สัตว์ทุกตัวล้วนดีใจ เงยหน้าขึ้นมอง รอชมลูกสาวของพระอาทิตย์ ฝนตกลงมาได้ราว ๆ หนึ่งชั่วโมงก็หยุดลง บรรดาเมฆพากันแยกย้ายออกไปหากิน จนพระอาทิตย์โผล่ออกมาฉายแสงแรงแยงตาสัตว์ทุกตัวที่จ้องมอง พวกมันจึงหันหลังให้พระอาทิตย์

ทันใดนั้น มันก็มองเห็น ลูกสาวพระอาทิตย์ทั้งเจ็ด ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด แดง ออกมาเริงร่ากลางท้องฟ้า
ตั๊กแตนหันมาขอบคุณผู้เฒ่าบนภูเขาวิเศษ
“ไม่เป็นไร ถ้าพระอาทิตย์ออกตามหาลูกสาวอีก พวกเธอคงรู้แล้วว่าต้องทำอะไรบ้าง”

ที่มา: https://minimore.com/b/Q1dvY/42

6. ลูกสาวพระอาทิตย์ คือใคร
   ก. ฝน
   ข. ก้อนเมฆ
   ค. แม่สี
   ง. สายรุ้ง
7. ข้อใดคือจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง
   ก. เพื่อสอนเรื่องความสามัคคี
   ข. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเกิดฝน
   ค. เพื่อความเพลิดเพลิน
   ง. เพื่อแสดงความคับข้องใจ

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 8–10

เวลาฉันไปเที่ยวตามบ้านเรือนราษฎร ไถ่ถามถึงการทำมาหากินและประเพณีที่ปกครองบ้านเรือน ได้ฟังคำพวกชาวบ้านในมณฑลอุดรอธิบาย ยิ่งรู้ก็ยิ่งคิดพิศวง ด้วยเห็นว่าชนชาติไทยได้เคยถึงวัฒนธรรม Civilization มาแล้วหลายอย่างตั้งแต่ดึกดำบรรพ์จะพรรณนาถึงหมู่บ้านในตำบลซึ่งฉันได้ไปแห่งหนึ่งให้เห็นเป็นตัวอย่าง แต่เรียกชื่อว่าบ้านอะไร ลืมไปเสียแล้ว อยู่ในระหว่างเมืองชนบทกับเมืองขอนแก่น เป็นตำบลมีบ้านกว่า 100 หลังคาเรือนด้วยกัน ราษฎรในตำบลนั้น ครัวหนึ่งก็มีบ้านอยู่แห่งหนึ่ง เรือนโรงในบ้านล้วนทำด้วยไม้มุงแฝก มีรั้วล้อมรอบ

บริเวณบ้าน ลานบ้านตอนในรั้วทำสวนปลูกผักฟักแฟงที่กินเป็นอาหาร กับคอกเลี้ยงหมูเลี้ยงไก่ ลานบ้านนอกรั้วออกไปทำไร่ฝ้ายและสวนกล้วยสวนพลู สวนปลูกต้นหม่อนสำหรับเลี้ยงไหม กับคอกเลี้ยงควาย ต่อหมู่บ้านออกไปถึงทุ่งนา พวกชาวบ้านต่างมีนาทำทุกครัวเรือน และถือกันเป็นธรรมเนียมว่าใครทำงานได้ต้องทำงานทุกคน ผู้ชายทำงานหนัก เช่น ทำนาและเลี้ยงปศุสัตว์ ทั้งทำการปลูกสร้างและแบกขนต่าง ๆ ผู้หญิงทำงานเบาอยู่กับบ้าน เช่น ทำสวนทำไร่เลี้ยงไหม และไก่หมู ตลอดจนปั่นฝ้ายชักไหมและทอผ้า ทุกครัวเรือนสามารถหาอาหารและสิ่งซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ในการเลี้ยงชีพได้โดยกำลังลำพังตนเพียงพอไม่อึดอัด ฉันถามว่าสิ่งของที่ทำไม่ได้เอง เช่น มีดพร้าและขีดไฟ เป็นต้น หาได้ด้วยอย่างใด เขาบอกว่าสัตว์ที่เขาเลี้ยงเช่นวัวควายไก่หมู ย่อมออกลูกมีเหลือใช้เสมอ ถึงปีก็มีคนพวกค้าขายสัตว์ เช่น พวกที่ส่งหมูลงมาขายกรุงเทพฯ เป็นต้น ไปเที่ยวหาซื้อเขาขายสัตว์ที่เหลือใช้ได้เงินพอซื้อของที่ต้องการทุกอย่าง ส่วนการปกครองนั้น ใครเป็นพ่อบ้านก็ปกครอง ผู้คนในบ้านของตน หมู่บ้านอันหนึ่ง มีผู้ใหญ่ที่คนนับถือเป็น “จ่าบ้าน” ดูแลว่ากล่าวผู้คนในหมู่บ้านนั้นและที่สุดมี “ตาแสง” เป็นนายตำบล ซึ่งเจ้าเมืองเลือกคนในตำบลนั้นที่ผู้คนนับถือมากตั้งเป็นหัวหน้าคนหนึ่ง เพราะฉะนั้นเมื่อตั้งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่มีกำนันผู้ใหญ่บ้าน จึงปรับเข้ากับวิธีปกครองอย่างโบราณที่เป็นอยู่แล้วได้โดยง่าย ว่าต่อไปถึง คดีธรรม ก็มีวัดซึ่งราษฎรช่วยกันสร้าง แล้วนิมนต์พระภิกษุสงฆ์ไปอยู่สั่งสอนศีลธรรม และวิชาความรู้แก่ชาวบ้าน ให้สมบูรณ์ประโยชน์ทั้งทางโลกและทางธรรมทุกตำบล ลักษณะสมาคมของไทยแต่โบราณ ถ้าว่าโดยย่อก็คือคนในตำบลนั้นมีที่อยู่และมีที่ทำมาหากินพอกันไม่มีใครอดอยาก แต่ใครทำงานได้ต้องทำงาน ทุกคนทั้งชายหญิง ไม่มีคนสำรวยอยู่เปล่า หรือเที่ยวขอทานใครกิน ทั้งตำบลไม่มีเศรษฐีและไม่มีคนจนเข็ญใจ จึงมิใคร่มีใครเป็นโจรผู้ร้าย เพราะอยู่เย็นเป็นสุขสบายด้วยกันหมด จึงเห็นควรนับว่าถึงวัฒนธรรมอย่างสูงตามสมควรแก่ท้องถิ่นด้วยประการฉะนี้

เมื่อคิดดูถึงความประสงค์ของฝรั่งพวกโซเชียลิสม์ ซึ่งเห็นว่าต้องเฉลี่ยทรัพย์และสิทธิต่าง ๆ ให้มนุษย์มีเสมอภาคกันจึงจะเป็นสุขนั้น หากสำเร็จดังว่าก็จะเป็นอย่างเช่นชาวมณฑลอุดรนี่เอง ถ้าจะอวดว่าสมาคม โซเชียลิสม์มีมาในเมืองไทยหลายร้อยปีแล้ว ก็จะได้กระมัง

นิทานโบราณคดี: สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

8. ข้อใดแสดงถึงลักษณะของคนที่มีวัฒนธรรม (Civilization)

ก. ครอบครัวของเออยู่ในหมู่บ้านที่มีมากกว่า 100 หลังคาเรือน

ข. ครอบครัวของบีมีบ้านที่ทำด้วยไม้มุงแฝก และมีรั้วล้อมรอบบริเวณบ้าน

ค. ครอบครัวของซือยู่ในหมู่บ้านที่มี “จ่าบ้าน” และ “ตาแสง” เป็นผู้ปกครอง ดูแลคนในหมู่บ้าน

ง. ครอบครัวของดีมีที่อยู่และทำมาหากินพอ ๆ กัน ไม่มีเศรษฐีหรือคนจน แต่อยู่สุขสบายด้วยกันทั้งหมด

9. จากบันทึกเหตุการณ์ เรื่องสมาคมไทยอย่างโบราณไม่ได้กล่าวถึงเรื่องใด

ก. ค่านิยม

ข. วิถีชีวิต

ค. ความเชื่อ

ง. สังคมและวัฒนธรรม

10. ผู้ที่เป็น “ตาแสง” เทียบได้กับตำแหน่งใดในปัจจุบัน

ก. ผู้ใหญ่บ้าน

ข. กำนัน

ค. นายอำเภอ

ง. ผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้นักเรียนอ่านข้อความโฆษณาต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 11

11. บทโฆษณาข้างต้นมีเจตนาใด

ก. แนะนำการใช้ผลิตภัณฑ์

ข. เชิญชวนให้ซื้อผลิตภัณฑ์

ค. ชี้แจงการใช้ผลิตภัณฑ์

ง. บอกความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์

ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมพื้นบ้านต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 12–14

ตำนานเล่าขานว่า ณ บ้านปากอิง มีวังพญานาค ซึ่งพญานาคผู้เป็นพ่อมักมีนิสัยกลั่นแกล้งผู้ที่สัญจรทางเรือผ่านไปมาบริเวณนั้น โดยการทำให้เกิดน้ำวน เรือจึงล่ม อยู่มาวันหนึ่งเกิดติดกับดักของชาวบ้านเข้า ลูกพญานาคจึงพยายามออกตามหา แล้วได้ไปขอความช่วยเหลือจากย่าม่อนซึ่งเป็นหญิงชราที่เก็บผักอยู่บริเวณนั้น ย่าม่อนจึงช่วยเหลือพ่อพญานาค แต่ก่อนที่จะให้การช่วยเหลือได้เสนอ ข้อแลกเปลี่ยนให้พ่อพญานาคว่าอย่าออกมากลั่นแกล้งชาวบ้านอีก พ่อพญานาครับปาก ก่อนกลับวังบาดาล พ่อพญานาคได้มอบตะกร้าผักให้ย่าม่อน ซึ่งเมื่อย่าม่อนกลับไปถึงบ้าน พบว่าตะกร้าผักได้กลายเป็นตะกร้าที่เต็มไปด้วยทองคำ ย่าม่อนจึงได้นำทองไปว่าจ้างคนมาปิดช่องทางสัญจรไปมาระหว่างโลกใต้น้ำกับโลกมนุษย์ แล้วสร้างพระธาตุทับไว้อีกชั้นหนึ่ง ต่อมาเรียกว่า “พระธาตุแม่ย่าม่อน” ทั้งนี้ภายหลังยังมีการสร้างรูปปั้นพญานาคไว้บริเวณที่มีน้ำวน หรือบริเวณที่เชื่อว่าเป็นทางสัญจรของพญานาค เพื่อเป็นการเตือนผู้ที่สัญจรทางเรือให้ระมัดระวังการเดินทางผ่านวังน้ำวนนี้

ที่มา: https://youtu.be/jN4trn-zQUk

12. นักเรียนคิดว่าข้อใดเป็นจุดประสงค์ของผู้แต่ง
    ก. เพื่อเล่าขานตำนานพญานาค
    ข. เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้าน
    ค. เพื่อรำลึกถึงแม่ย่าม่อนผู้สร้างวัด
    ง. เพื่อเป็นกุศโลบายให้คนสัญจรทางเรือระมัดระวังน้ำวน
13. เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อหลากหลาย ยกเว้นข้อใด
    ก. ความเชื่อเรื่องพญานาค
    ข. ความเชื่อเรื่องผักสามารถเปลี่ยนเป็นทองคำ
    ค. ความเชื่อเรื่องวังบาดาลหรือวังพญานาค
    ง. ความเชื่อเรื่องพระพุทธศาสนา
14. เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต ยกเว้นข้อใด
    ก. การสัญจรทางเรือ
    ข. การวางกับดักหาปลา
    ค. การเก็บผักบริเวณบ้าน
    ง. การสร้างพญานาคในวัด

15. เรื่อง โคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียนจัดอยู่ในบทความประเภทใด

ก. บทความบันเทิงคดี

ข. บทความแสดงความคิดเห็น

ค. บทความให้ความรู้

ง. บทความประเภทสัมภาษณ์

16. "โคลนติดล้อ" มีความหมายว่าอย่างไรตามทัศนะของผู้แต่ง

ก. การศึกษาแบบล้าหลังที่ถ่วงความเจริญของชาติ

ข. การวิจารณ์นโยบายการปกครองที่ถ่วงความเจริญของชาติ

ค. การวิจารณ์ความคิดและพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อความเจริญของชาติ

ง. การวิจารณ์เรื่องอาชีพที่ถ่วงความเจริญของชาติ

17. ข้อใดคือแนวคิดที่ปรากฏในบทความเรื่อง โคลนติดล้อ ตอนความนิยมเป็นเสมียน

ก. การมองข้ามความสำคัญของท้องถิ่น

ข. อาชีพทุกอาชีพต่างมีความสำคัญ

ค. ความมั่นคงของอาชีพข้าราชการ

ง. ความไม่มั่นคงของอาชีพเกษตรกร

18. คำว่า "โคลน" ที่ปรากฏในชื่อของบทความหมายถึงสิ่งใด

ก. สิ่งที่สกปรก

ข. สิ่งที่เป็นอุปสรรค

ค. สิ่งที่ต่ำต้อย

ง. สิ่งที่ไร้ประโยชน์

19. "บ้านนอก<u>ขอก</u>นา" คำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. คอกที่สำหรับล้อมขังสัตว์เลี้ยงบางชนิด

ข. ครอกที่หมายถึงลูกสัตว์ที่เกิดร่วมกันจำนวนมากในคราวเดียว

ค. ขอบ ริม แดน

ง. ความไม่เจริญ

20. *"การตั้งโรงเรียนทั่วราชอาณาจักรให้โอกาสแก่บรรดาชายหญิงทุก ๆ ชั้น ให้ศึกษาให้รู้อ่านรู้เขียนหนังสือนั้น กลับให้ผลที่ทำให้เป็นที่น่ารำคาญ และอาจทำให้รำคาญยิ่งกว่าที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ก็เป็นได้"*

สาระสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

ก. การขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

ข. การศึกษาสร้างความเบื่อหน่ายให้กับเยาวชน

ค. ปัญหาการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นในยุคนั้น

ง. การได้รับการศึกษาของประชาชนทำให้เกิดปัญหาสังคม

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำอธิบาย แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบให้ครบทั้ง 3 ตอน เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความ

1. เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีจำนวน 15 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน ซึ่งตัวเลขเกณฑ์แต่ละตัวมีความหมาย ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	คะแนน

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดการเรียนรู้						
1	การใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม					
2	ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์					
3	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น					

ข้อที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
4	ครูได้ชี้แจง อธิบาย และสร้างความเข้าใจแก่นักเรียนเกี่ยวกับจุดประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ เกณฑ์การวัดและประเมินผลชัดเจน					
5	ครูสามารถถ่ายทอด จัดการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนเหมาะสม เข้าใจง่าย					
ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน						
6	บรรยากาศในห้องเรียนเปิดกว้างและยอมรับในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
7	วัสดุ อุปกรณ์ในห้องเรียนอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน					
8	เมื่อนักเรียนไม่แน่ใจ นักเรียนกล้าที่จะซักถามเพื่อนหรือขอคำแนะนำจากครู					
9	ห้องเรียนมีพื้นที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
10	บรรยากาศในการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนมีความสุข					
ด้านการวัดและประเมินผล						
11	ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตรงตามสภาพจริง					
12	นักเรียนทราบเกณฑ์การวัดและประเมินผลล่วงหน้า					
13	การวัดและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่แจ้ง					
14	ระบบการวัดและประเมินผล โปร่งใส ตรวจสอบได้ตามเวลา					
15	ให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 11 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเรื่องสั้น โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	S.D.
	1	2	3		
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร	5	5	5	5	0.00
1.2 มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	5	5	5	5	0.00
1.3 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00
1.4 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	4	4.67	0.58
2.2 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.58
2.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	4	4.67	0.58
3. เนื้อหา					
3.1 มีความชัดเจนเข้าใจง่ายน่าสนใจ	5	5	5	5	0.00
3.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	0.00
3.3 เหมาะสมกับระดับชั้น	5	5	5	5	0.00
3.4 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	5	5	5	5	0.00
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	0.00
4.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	0.00
4.3 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	4	5	5	4.67	0.58
4.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00
4.5 เร้าความสนใจของผู้เรียน	5	5	5	5	0.00
4.6 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	5	5	5	5	0.00
5. สื่อการเรียนการสอน					
5.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	0.00
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	0.00
5.3 เร้าความสนใจของผู้เรียน	5	5	5	5	0.00
5.4 ประหยัดเวลาในการสอน	5	5	4	4.67	0.58

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	S.D.
	1	2	3		
5.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	5	5	5	5	0.00
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	0.00
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	0.00
6.3 การวัดที่ระบุไว้สามารถประเมินได้	5	5	5	5	0.00
6.4 ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม	5	5	5	5	0.00
ค่าเฉลี่ยรวมของการประเมินแผน				**4.94**	**0.11**

ตาราง 12 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านโฆษณา โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	S.D.
	1	2	3		
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร	5	5	5	5	0.00
1.2 มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	5	5	5	5	0.00
1.3 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00
1.4 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5.00	0.00
2.2 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	4	5	4.67	0.58
2.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	4	4.67	0.58
3. เนื้อหา					
3.1 มีความชัดเจนเข้าใจง่ายน่าสนใจ	5	5	5	5	0.00
3.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4	5	5	4.67	0.58
3.3 เหมาะสมกับระดับชั้น	5	5	5	5	0.00
3.4 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	4	4	5	4.33	0.58
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	5	4.67	0.58
4.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	0.00
4.3 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	5	4	5	4.67	0.58
4.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00
4.5 เร้าความสนใจของผู้เรียน	4	5	5	4.67	0.58
4.6 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	5	5	5	5	0.00
5. สื่อการเรียนการสอน					
5.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4	5	5	4.67	0.58
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	0.00
5.3 เร้าความสนใจของผู้เรียน	5	5	5	5	0.00
5.4 ประหยัดเวลาในการสอน	5	5	4	4.67	0.58
5.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	5	5	5	5	0.00

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	S.D.
	1	2	3		
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	0.00
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	0.00
6.3 การวัดที่ระบุไว้สามารถประเมินได้	5	5	5	5	0.00
6.4 ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม	5	5	5	5	0.00
ค่าเฉลี่ยรวมของการประเมินแผน				**4.87**	**0.20**

ตาราง 13 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านบทความ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	S.D.
	1	2	3		
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร	5	5	4	4.67	0.58
1.2 มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	5	5	5	5	0.00
1.3 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4	4	5	4.33	0.58
1.4 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5.00	0.00
2.2 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	4	4.67	0.58
2.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	0.00
3. เนื้อหา					
3.1 มีความชัดเจนเข้าใจง่ายน่าสนใจ	5	4	5	4.67	0.58
3.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	0.00
3.3 เหมาะสมกับระดับชั้น	5	5	5	5	0.00
3.4 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	4	5	5	4.67	0.58
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5.00	0.00
4.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	0.00
4.3 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	4	5	5	4.67	0.58
4.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00
4.5 เร้าความสนใจของผู้เรียน	5	5	5	5	0.00
4.6 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	5	5	5	5	0.00
5. สื่อการเรียนการสอน					
5.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	0.00
5.3 เร้าความสนใจของผู้เรียน	4	5	5	4.67	0.58
5.4 ประหยัดเวลาในการสอน	5	5	5	5.00	0.00
5.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	5	5	5	5	0.00

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	S.D.
	1	2	3		
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.58
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	0.00
6.3 การวัดที่ระบุไว้สามารถประเมินได้	5	5	5	5	0.00
6.4 ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม	5	5	5	5	0.00
ค่าเฉลี่ยรวมของการประเมินแผน				**4.88**	**0.18**

ตาราง 14 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านวรรณคดีในบทเรียน โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	S.D.
	1	2	3		
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร	5	5	4	4.67	0.58
1.2 มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	4	5	4	4.33	0.58
1.3 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00
1.4 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5.00	0.00
2.2 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5.00	0.00
2.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	0.00
3. เนื้อหา					
3.1 มีความชัดเจนเข้าใจง่ายน่าสนใจ	4	3	5	4	1.00
3.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	0.00
3.3 เหมาะสมกับระดับชั้น	5	5	5	5	0.00
3.4 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	4	5	5	4.67	0.58
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5.00	0.00
4.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	0.00
4.3 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	4	3	4	3.67	0.58
4.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00
4.5 เร้าความสนใจของผู้เรียน	5	4	3	4	1.00
4.6 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	5	5	5	5	0.00
5. สื่อการเรียนการสอน					
5.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	0.00
5.3 เร้าความสนใจของผู้เรียน	4	5	4	4.33	0.58
5.4 ประหยัดเวลาในการสอน	4	5	4	4.33	0.58
5.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	5	5	4	4.67	0.58

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	S.D.
	1	2	3		
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	0.00
6.3 การวัดที่ระบุไว้สามารถประเมินได้	5	5	5	5	0.00
6.4 ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม	4	5	5	4.67	0.58
ค่าเฉลี่ยรวมของการประเมินแผน				**4.74**	**0.25**

ตาราง 15 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านวรรณกรรมพื้นบ้าน โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	S.D.
	1	2	3		
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร	5	5	4	4.67	0.58
1.2 มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	5	5	5	5	0.00
1.3 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00
1.4 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5	0.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5.00	0.00
2.2 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5.00	0.00
2.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5.00	0.00
3. เนื้อหา					
3.1 มีความชัดเจนเข้าใจง่ายน่าสนใจ	5	5	5	5	0.00
3.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	0.00
3.3 เหมาะสมกับระดับชั้น	5	5	5	5	0.00
3.4 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	4	5	5	4.67	0.58
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5.00	0.00
4.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	0.00
4.3 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	5	4	5	4.67	0.58
4.4 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	5	5	5	5	0.00
4.5 เร้าความสนใจของผู้เรียน	5	5	5	5	0.00
4.6 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	5	5	5	5	0.00
5. สื่อการเรียนการสอน					
5.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00
5.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	0.00
5.3 เร้าความสนใจของผู้เรียน	5	5	4	4.67	0.58
5.4 ประหยัดเวลาในการสอน	5	5	4	4.67	0.58
5.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	5	5	4	4.67	0.58

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	S.D.
	1	2	3		
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	5	5	0.00
6.3 การวัดที่ระบุไว้สามารถประเมินได้	5	5	5	5	0.00
6.4 ใช้เครื่องมือวัดผลได้เหมาะสม	5	5	5	5	0.00
ค่าเฉลี่ยรวมของการประเมินแผน				**4.92**	**0.13**

ตาราง 16 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

คนที่	คะแนนหลังเรียน	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนเพิ่ม	ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละที่เพิ่มขึ้น
	คะแนนเต็มก่อน-หลังเรียน	35			
1	27	17	10	0.5556	55.56
2	25	18	7	0.4118	41.18
3	24	18	6	0.3529	35.29
4	31	23	8	0.6667	66.67
5	32	21	11	0.7857	78.57
6	31	23	8	0.6667	66.67
7	28	23	5	0.4167	41.67
8	31	23	8	0.6667	66.67
9	33	28	5	0.7143	71.43
10	29	18	11	0.6471	64.71
11	27	21	6	0.4286	42.86
12	24	21	3	0.2143	21.43
13	27	20	7	0.4667	46.67
14	29	25	4	0.4000	40.00
15	30	23	7	0.5833	58.33
16	25	16	9	0.4737	47.37
17	25	14	11	0.5238	52.38
18	29	24	5	0.4545	45.45
19	30	22	8	0.6154	61.54
20	29	15	14	0.7000	70.00
21	28	26	2	0.2222	22.22
22	31	25	6	0.6000	60.00
23	34	32	2	0.6667	66.67
24	34	28	6	0.8571	85.71
25	33	30	3	0.6000	60.00

ตาราง 16 (ต่อ)

คนที่	คะแนนหลังเรียน	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนเพิ่ม	ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละที่เพิ่มขึ้น
	คะแนนเต็มก่อน–หลังเรียน	35			
26	24	19	5	0.3125	31.25
27	35	34	1	1.0000	100.00
28	34	33	1	0.5000	50.00
29	35	34	1	1.0000	100.00
30	35	34	1	1.0000	100.00
31	33	27	6	0.7500	75.00
32	34	32	2	0.6667	66.67
33	32	24	8	0.7273	72.73
34	33	31	2	0.5000	50.00
35	30	22	8	0.6154	61.54
36	32	22	10	0.7692	76.92
37	27	21	6	0.4286	42.86
	ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)			**0.5466**	**54.66**

ตาราง 17 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบทดสอบวัดทักษะในการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ข้อ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
1	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
2	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
5	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
7	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
8	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
15	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
18	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
23	0	+1	+1	1	0.67	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
25	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
26	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
28	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
29	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
30	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
31	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
32	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
33	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
34	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
35	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 18 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
ด้านที่ 1 การจัดการเรียนรู้						
1. การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับลักษณะวิชาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้	0	+1	0	1	0.33	ไม่สอดคล้อง
2. การใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
3. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
4. ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
6. ความตรงเวลาในการสอน	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
7. ครูได้ชี้แจง อธิบาย และสร้างความเข้าใจแก่นักเรียนเกี่ยวกับจุดประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ เกณฑ์การวัดและประเมินผลชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
8. ครูสามารถถ่ายทอด จัดการเรียนการสอนเป็นขั้นตอน เหมาะสม เข้าใจง่าย	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
9. ครูมีการสอดแทรกคุณธรรม/จริยธรรม/จรรยาบรรณวิชาชีพ ค่านิยมที่ดี เช่น ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความพอเพียง เห็นแก่ส่วนรวม เป็นต้น	0	0	+1	1	0.33	ไม่สอดคล้อง

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
10. ครูสอนครอบคลุมครบตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา แผนการสอน มาตรฐานการเรียนรู้ตามที่กำหนด และสรุปประเด็น แนวคิด ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหายิ่งขึ้น	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
ด้านที่ 2 สภาพแวดล้อมในการเรียน						
11. นักเรียนมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
12. บรรยากาศในห้องเรียนเปิดกว้างและยอมรับในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
13. ครูสื่อสารด้วยคำพูด ท่าทางที่สุภาพและเป็นมิตร	0	+1	+1	3	0.67	สอดคล้อง
14. วัสดุ อุปกรณ์ในห้องเรียนอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
15. เมื่อนักเรียนไม่แน่ใจ นักเรียนกล้าที่จะซักถามเพื่อนหรือขอคำแนะนำจากครู	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
16. ห้องเรียนมีขนาดห้องเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
17. ห้องเรียนมีพื้นที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
18. บรรยากาศในการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนมีความสุข	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
19. สภาพแวดล้อมและสถานที่มีความปลอดภัย	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
20. แสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทดี	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความหมาย
	1	2	3			
ด้านที่ 3 ด้านการวัดและประเมินผล						
21. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
22. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตรงตามสภาพจริง	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
23. นักเรียนทราบเกณฑ์การวัดและประเมินผลล่วงหน้า	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
24. การวัดและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่แจ้ง	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
25. ระบบการวัดและประเมินผลโปร่งใส ตรวจสอบได้ตามเวลา	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
26. มีการเฉลยหรือแนะแนวทางของคำตอบ เพื่อให้ทราบผลการเรียน	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
27. ให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
28. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน	0	+1	+1	3	0.67	สอดคล้อง
29. การวัดและประเมินผลเป็นไปตามขั้นตอน เป็นระบบที่ชัดเจน	0	+1	+1	2	0.67	สอดคล้อง
30. นักเรียนพึงพอใจกับเกณฑ์การวัดและประเมินผล	0	+1	+1	3	0.67	สอดคล้อง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ–สกุล	นางสาวพิมพ์พิมล มั่นกุง
วัน เดือน ปี เกิด	25 กรกฎาคม 2539
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
วุฒิการศึกษา	กศ.บ.(ภาษาไทย), มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก
ที่อยู่ปัจจุบัน	459 หมู่ 1 ซอย 11 บ้านขัวแคร่ ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
ผลงานตีพิมพ์	พิมพ์พิมล มั่นกุง และวิไลภรณ์ วิชญาวัฒน์. (อยู่ระหว่างตีพิมพ์). ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 15(1)
รางวัลที่ได้รับ	–